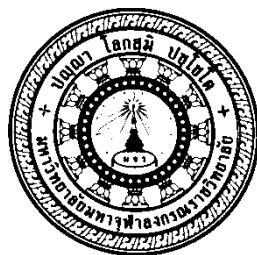

การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเมีเ็จ จังหวัดพะเยา
AN ANALYTICAL STUDY OF THE PROJECT
OF THE FIVE PRECEPTS OBSERVING VILLAGES,
BAN LAO SUB-DISTRICT, MAECHAI DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเมีชัย จังหวัดพะเยา
AN ANALYTICAL STUDY OF THE PROJECT
OF THE FIVE PRECEPTS OBSERVING VILLAGES,
BAN LAO SUB-DISTRICT, MAECHAI DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

AN ANALYTICAL STUDY OF THE PROJECT
OF THE FIVE PRECEPTS OBSERVING VILLAGES,
BAN LAO SUB-DISTRICT, MAECHAI DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

Mr. Visit Taweasing

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร,ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร,ดร.)

กรรมการ

(พระครูศรีวรพินิจ, ดร.)

กรรมการ

(รศ.วันชัย พลเมืองดี)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

(ผศ.ดร. วิโรจน์ อินทนนท์)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

(ผศ.ดร.ประยงค์ จันทรแดง)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูศรีวรพินิจ, ดร.

ประธานกรรมการ

รศ.วันชัย พลเมืองดี

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา

ผู้วิจัย : นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูศรีวรพินิจ, ดร.
 พธ.บ, (บริหารรัฐกิจ), M.A. (Philosophy), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
 : รศ.วันชัย พลเมืองดี
 พธ.บ.(ศาสนา), M.A.(Buddhist Studies)

วันสำเร็จการศึกษา :

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์อยู่ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๒) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา และ ๓) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา

วิธีการวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) และมีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ประกอบมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบ และยืนยันความเป็นจริงเชื่อถือได้ของข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (data triangulation)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (สัมภาษณ์) คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา จำนวน ๑๐ คน โดยใช้วิธีการสุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายจากผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก ในตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา จำนวน ๑๒ คน

ผลการวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา พบว่าการอยู่ร่วมกันของชุมชนอำเภอมะนังในอดีตความสัมพันธ์เครือญาติแบบพี่แบบน้อง มีประเพณี วัฒนธรรม ที่สร้างเสริมให้มีความรักความเมตตาต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน มีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูล ยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เกรงกลัวต่อบาป รวมถึงการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ซึ่งเป็นต้นทุนที่ดีของสังคม วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา พบว่า การปฏิบัติตามศีล ๕ เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนในชุมชนอำเภอมะนัง ทำความดี ละเว้นความชั่ว รักษากาย วาจา และใจ และการจัดการเพื่อคุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน ให้มีความสงบร่มเย็น สร้างความสุขของบุคคลและสังคม โดยปี พ.ศ.๒๕๕๙ คณะรักษาความสงบแห่งชาติร่วมกับรัฐบาล

และมหาเถรสมาคม ได้กำหนดเป็นนโยบายโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ส่งเสริมให้ประชาชนใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิตประจำวันสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ให้ประชาชนปฏิบัติตนใช้ศีล ๕ เป็นหลักปฏิบัติการอยู่ร่วมกัน รู้จักใช้เหตุผล ยับยั้งชั่งใจ พัฒนาชีวิต และการจัดการเพื่อชีวิตที่ดีร่วมกัน ดำรงตนสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ **วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา** พบว่า รัฐควรมีการกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานศีล ๕ บูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องร่วมกับการรณรงค์สร้างกระแสอย่างจริงจังต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรยกย่องเชิดชูเกียรติคนที่น่าหลักศีล ๕ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ดี สามารถเป็นต้นแบบคนดีรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งการสนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ และปลูกฝังต้นกล้าแห่งความดี “ยุวชนรักษาศีล” แก่ชุมชน โดยการพาเด็กเข้าวัดปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ และจัดการให้ผู้นำชุมชนมีความเข้าใจในหลักการ ตลอดจนถึงแนวทางการปฏิบัติตามของศีล ๕ และพระสงฆ์ในฐานะผู้นำศาสนา และองค์กรสงฆ์ ควรใช้ในทุกโอกาสทั้งงานมงคล และอวมงคล หรืองานพิธีต่าง ๆ สร้างความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติรักษาศีล ๕ ให้แก่ประชาชน

Thesis Title : An Analytical Study of the Project of The Five Precepts Observing Villages, Ban Lao Sub-District, Maechai District, Phayao Province

Researcher : Mr. Visit Taweasing

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakhru Srivorapinit, Dr.

: Assoc. Prof. Wanchai Pornlameungdee
B.A. (Religion), M.A. (Buddhist Studies)

Date of Graduation:

Abstract

An Analytical Study of the Project of The Five Precepts Observing Villages, Banlao Sub-District, Maechai District, Phayao has three objectives: (1) to study the project of the five precepts (2) to promote the coexistence of community in Ban Lao Sub-District Maechai district, Phayao province according to the five precepts (3) to propose ways to promote the coexistence of the community in Banlao Sub-District Maechai District, Phayao Province.

The Research methodology has done by the Qualitative Research. By Semi-structured or guided interviews and Focus group discussion, there is a way to analyze the data, verify and confirm the reliable fact of the data collected. By checking the data triangulation.

The sample used in this study provides important data (interview) is a village headman and those involved in the home district of Mae Chai District, Phayao 10 using a random population purposive sampling, and focus group informants. There are 12 people in Banlao Sub-District Maechai District, Phayao Province.

Research result Objective 1: To study the project of Five Precepts observing Villages, in Banlao Sub-District Maechai District, Phayao Province. In the past, kinship relationships have a culture of love and compassion. Do not cheat Be harmonious Supportive Doctrine of the Buddha Fear of sin Including good traditions. This is a good cost to society. Objective 2 To study the ways of promoting the coexistence of the community in Banlao Sub-District Maechai district, Phayao province, it is found that the practice of the Five Precepts is a principle that makes the people in Banlao Sub-District Maechai district do good to abstain from evil, maintain the body, speech and mind and management. To protect the good life together. Have

peace. The happiness of the people and society. By 2014, The National Peace Corps with the government. And the synod of monks It is the policy of the village to maintain the Five Precepts. To encourage people to use as a basis for daily living, reconciliation. Let the people practice the five precepts. Reason Restrain life and manage to live together well. The dignity of humanity. Objective 3: Analyze the guidelines for the promotion of the project of Five Precepts observing Villages, in Banlao Sub-District Maechai District, Phayao Province. It was found that the state should be defined as a guideline for the implementation of the Five Precepts. In conjunction with the ongoing serious ongoing campaign. Just like the campaign to reduce alcohol, Lent, all related parties. To honor the people who adopted the 5 precepts to use in living well. Can be a good protector of the 5 precepts, together with supporting the community to promote activities to preserve the 5 precepts and instill seedlings of good. "Youth to keep the precepts" to the community. By taking the children into the meditation, meditating and managing community leaders to understand the principles. As far as the practice of the 5 precepts and the priests as religious leaders And Buddhist organizations It should be used in all occasions, both sacred and blessed or ceremonial work. Understand how to practice the 5 precepts to the people.

กิตติกรรมประกาศ

กราบนมัสการระลึกถึงพระคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ อันเป็นที่พึ่งสูงสุดของผู้วิชัย กราบขอบพระคุณบิดา และมารดา อันเป็นผู้ให้กำเนิด ขอบคุณมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ที่ได้ให้โอกาสเรียนรู้พุทธศาสนาหาบัณฑิต และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกรูปทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ตลอดจนถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยดี ทั้งนี้ โดยได้รับความเมตตาช่วยเหลือจากคณาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านคือ พระครูศรีวรพินิจ,ดร. ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ดอกเตอร์วันชัย พลเมืองดี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ต่างได้ให้คำปรึกษาแนะนำในส่วนเนื้อหาวิชาการ วิธีการเขียนที่ถูกต้อง พร้อมชี้แนะประเด็นต่างๆ ให้มีคมชัดในเชิงวิชาการ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณบุคลากรมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ที่อำนวยความสะดวกต่อการศึกษาศาสนาหาบัณฑิต และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทุกท่าน ตลอดจนถึงครอบครัวที่ให้กำลังใจ จนทำให้การศึกษาเรื่อง การอยู่ร่วมกันของชุมชนรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา สำเร็จลุล่วงด้วยดี อันก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงวิชาการแก่ผู้สนใจต่อไป

คุณูปการ รวมถึงบุญกุศลอันใดที่เนื่องมาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา คณาจารย์ทุกท่าน ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ตลอดจนถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีได้เอื้อนามในที่นี้

วิศิษฐ์ ทวีสิงห์

วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พุทธศาสนาเป็นหนึ่งในศาสนาที่สำคัญของโลก ที่ถือกำเนิดเมื่อ ๒๖๐๐ ปีมาแล้ว ในดินแดนชมพูทวีปหรือประเทศอินเดียในปัจจุบัน นับแต่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้ความจริงอันประเสริฐ สาระแห่งความจริงคือ ธรรมดาของเหตุปัจจัยหรือกระบวนการแห่งเหตุปัจจัย ผู้ที่มองสิ่งทั้งหลายตามที่มีนั้นเป็นจะเข้าถึงความจริงที่เป็นกลางนี้ได้ และสมณทูตได้เผยแผ่ไปทั่วโลก ซึ่งประเทศไทย ก็ได้รับการเผยแผ่พุทธศาสนาจากประเทศอินเดียมีความเจริญรุ่งเรืองตามลำดับ จนกลายเป็นสถาบันหลักของชาติเป็นศูนย์รวมจิตใจของสังคมไทยมีบทบาทสำคัญทุกมิติการดำเนินชีวิตของประชาชน ทั้งในวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม โดยมีหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ที่เหล่าพุทธศาสนิกชนถือปฏิบัติ

การดำรงชีวิตของปัจเจกชนในยุคปัจจุบันที่โลกมีพลวัต (Dynamic) เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี แต่หลักธรรมยังมีความทันสมัยอยู่เสมอ ผลจากการที่พระพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตของประชาชน การปฏิบัติตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การดำรงชีวิตตามวิถีแห่งพุทธของประชาชนที่ยึดหลักพุทธธรรม มีปัญญากำกับ เท้าทันความเป็นไปตามหลักแห่งอริยสัจและไตรลักษณ์ จะทำให้มีความเป็นอยู่ ตลอดจนถึงวิถีชีวิตที่สงบสุข สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ ตลอดจนถึงหลักของศีล ๕ ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงมองเห็นถึงธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความเห็นแก่ตัว และมีจิตสำนึกที่ตึ๊งงามเป็นพื้นฐานทุกคน เช่นกันจึงให้หลักการอยู่ร่วมกันโดยมีศีล หรือบทบัญญัติพื้นฐานของพระพุทธศาสนา ในการสร้างความ “ความสุข” ของบุคคลและสังคม ให้มีจิตสำนึกที่ตึ๊งงาม สร้างสรรค์สิ่งที่ดีต่อตนเอง เพื่อนมนุษย์สรรพสัตว์ และสรรพสิ่ง ป้องกันการกระทำที่เป็นอกุศล เช่น การประหารชีวิต ทำร้ายผู้อื่น ลักขโมย ข่มขืน หลอกหลวง และการก่ออาชญากรรมได้ทุกอย่าง

ในปัจจุบันกระแสการเมืองทำให้สังคมมีความแตกแยก ขาดความสงบสุข ประชาชนมีความเห็นต่างทางการเมืองสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณฯ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชในช่วงปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ ได้ดำเนินนโยบายสำคัญคือ โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕” มีเป้าหมายเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองและประโยชน์สุขของประชาชนตลอดจนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ยึดมั่นในคำสอนทางพระพุทธศาสนา ถวายแด่พระราชาคณะแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ และ

สมเด็จพระบรมราชินีนาถซึ่งรัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย และคณะสงฆ์ ดำเนินการในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด^๑

มนุษย์มีการดำรงชีวิตรวมกันอยู่เป็นสังคม จัดระบบในการอยู่ร่วมกัน มีฝ่ายปกครอง และ อยู่ภายใต้การปกครอง ซึ่งพระพุทธศาสนามีการปกครองยึดหลักอาวุโส ให้ความสำคัญต่อการอยู่ ร่วมกันอย่างเสมอภาค มีเสรีภาพในการดำรงชีวิต โดยมีหลักการปฏิบัติที่เอื้อต่อการมีวิถีชีวิตที่ดี มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีจิตใจมุ่งไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้น ดังเช่น พระพุทธองค์ทรงอุทิศ พระองค์เป็นแบบอย่างให้เห็นถึงความเป็นผู้มีความพอพระทัย และความอดทน บำเพ็ญประโยชน์ อย่างเสียสละ ให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นสำคัญ หัวใจของพระพุทธศาสนาคือสันติภาพภายใน ตัวของมนุษย์ มีสันติหรือความสงบในหัวใจ สามารถต่อสู้กับปัญหาภายนอกได้ ด้วยความ สุขุม รอบคอบและด้วยปัญญา สอนให้มนุษย์ที่แม้จะแตกต่างด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ความสนใจ ประเพณี วัฒนธรรม มีความรักกัน มีความเมตตากรุณาต่อกัน มีความอดทน ไม่เบียดเบียนซึ่งกัน และกัน ในยุคปัจจุบันที่โลกมีพลวัตรเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และ เทคโนโลยี แต่หลักธรรมยังมีความทันสมัยอยู่เสมอ ผลจากการที่พระพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทในวิถี ชีวิตของประชาชน การปฏิบัติตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การดำรงชีวิตตามวิถีแห่งพุทธ ยึดหลักพุทธธรรม มีปัญญากำกับ โดยที่มีหลักของศีล ๕ เป็นหลักธรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติร่วมกัน ในการทำความดี ละเว้นความชั่ว รักษากาย วาจา และใจ ให้มีความสงบร่มเย็น สร้างความ “ความสุข” ของบุคคลและสังคม ให้มีจิตสำนึกที่ดีงาม สร้างสรรค์สิ่งที่ดีต่อตนเอง เพื่อนมนุษย์ สรรพสัตว์และสรรพสิ่ง ป้องกันการกระทำที่เป็นอกุศล เช่น ประหาร ทำร้ายผู้อื่น ลักขโมย ข่มขืน หลอกลวง ก่ออาชญากรรมได้ทุกอย่าง เพื่อมุ่งสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ความเป็นอยู่ ตลอดจนถึง วิถีชีวิตที่สงบสุข สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ค.ส.ช.) ร่วมกับรัฐบาล และคณะสงฆ์โดยสมเด็จพระมหา ราชมิ่งมงคลจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สังฆราช ได้มีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้พุทธศาสนิกชนน้อมนำ หลักศีล ๕ ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน สร้างความปรองดองสมานฉันท์ มีความรักความสามัคคี โดยเริ่มจากครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานนำไปสู่การปฏิบัติ กำหนดพื้นที่ดำเนินการพร้อมกันทั้งประเทศ อำเภอแม่ใจ ซึ่งแบ่งการปกครองจำแนกเป็น ๖ ตำบล ๖๖ หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาพุทธ และได้สนองตอบโดยนำแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม สร้างความ ปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นต้นแบบให้แก่พื้นที่อื่น

การปฏิบัติตามศีล ๕ ถือเป็นหลักธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์รวมถึงยังเป็นทั้งมรรควิธีการ พัฒนาชีวิต และการจัดการเพื่อคุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน กอปรกับเป็นนโยบายสำคัญของคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ (ค.ส.ช.) ร่วมกับรัฐบาล และคณะสงฆ์โดยสมเด็จพระมหาราชมิ่งมงคลจารย์ ผู้ปฏิบัติ หน้าที่สมเด็จพระสังฆราช “โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕” สร้างความสามัคคีปรองดอง ดำรงชีวิต

^๑สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ , ศีล ๕ คุณค่าของชีวิตและสังคม, (นนทบุรี : บริษัท ดีไซน์ ดีไลฟ์ จำกัด, ๒๕๕๘), หน้าคำนิยาม.

อย่างสงบ สันค่อมอยู่เย็นเป็นสุข ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง “การอยู่ร่วมกันของชุมชนรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕
- ๑.๒.๓ เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๓.๑ ศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาเป็นอย่างไร
- ๑.๓.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เป็นอย่างไร
- ๑.๓.๓ แนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ๑) หลักพุทธธรรมและศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชน ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
- ๒) การอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
- ๓) แนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

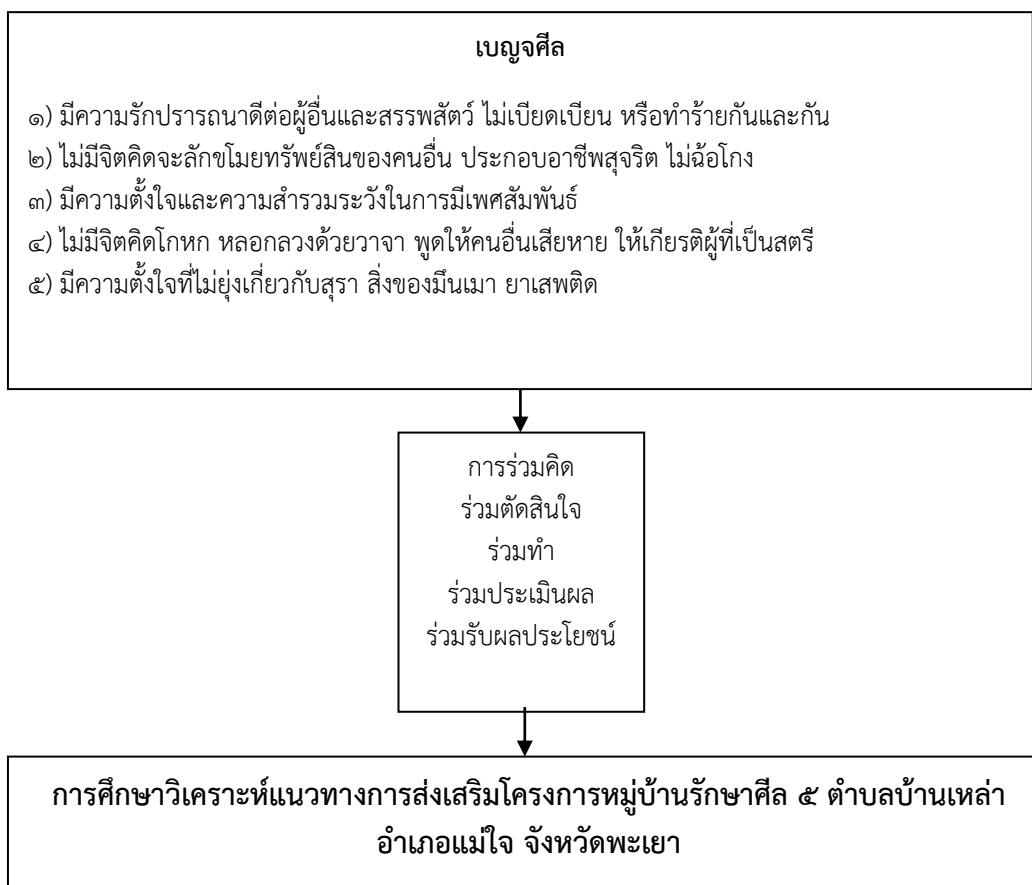
การวิจัยนี้จะศึกษาชุมชนในอำเภอแม่ใจ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกลงสนามในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

๑.๔.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(สัมภาษณ์) คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๑๔ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

๑.๔.๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่มย่อย(Focus Group) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๑๒ คน

๑.๕ กรอบแนวคิดการวิจัย

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ ศีล ๕ หมายถึง หลักธรรมพื้นฐานที่บุคคลปฏิบัติแล้ว ทำให้เกิดความสุขสบายในการอยู่ร่วมกันของชุมชนอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๖.๒ การอยู่ร่วมกัน หมายถึง วิธีชีวิตการอยู่ร่วมกันตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชนอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๖.๓ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน หมายถึง การดำเนินการให้ชีวิตการอยู่ร่วมกันตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยตามหลักศีล ๕

๑.๖.๔ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ หมายถึงโครงการที่รณรงค์เรื่องการนำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ฝึกฝนพัฒนาสร้างนิสัยที่ดี โดยการ “คิดดี พูดดี ทำดี” อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๑.๗ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของชุมชนรักษาศีล ๕ ดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ เอกสาร

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส^๒ กล่าวไว้ในหนังสือ เบญจศีล เบญจธรรม ว่าความหมายของศีลคือเจตนาที่จะระวังรักษาความประพฤติทางกายวาจา ใจ ให้เรียบร้อยปราศจากโทษ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต)^๓ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ พุทธธรรม ว่า “ศีล” หมายถึงการไม่เจตนาละเมิดระเบียบ ไม่เจตนาล่วงเกินเบียดเบียนผู้อื่น ถ้ามองแต่อาการการกระทำศีลก็คือความไม่ละเมิดไม่เบียดเบียน อีกอย่างหนึ่ง ศีลอยู่ที่ความสำรวมระวัง คอยปิดกั้นหลักเว้นไม่ให้ความชั่วเกิดขึ้น ถ้ามองให้ลึกที่สุดสภาพจิตของผู้ไม่คิดจะละเมิดไม่คิดจะเบียดเบียนคนอื่นด้วยกายวาจา และใจ

พระเทวินทร์ เทวินโท^๔ ได้กล่าวถึงเรื่อง ศีล ไว้ในหนังสือ พุทธจริยศาสตร์จริยศาสตร์ และจริยธรรมไว้ว่า ศีล แปลได้หลายความหมาย เช่น ปกติ เย็น ระเบียบวินัย เป็นต้น กล่าวคือ ผู้มีศีลมีกายวาจาเป็นปกติ ไม่ดีใจ หรือ เสียใจ เมื่อประสบกับสิ่งที่ดีหรือไม่ดีผู้มีศีล ต้องมีกายวาจา และใจ เย็นสบายไม่เร่าร้อนด้วย ราคะโทสะโลภและโมหะ เป็นผู้มีกายสุจริต วจีสุจริต และมนสุจริต แต่ความหมายโดยรวมหมายถึง การเป็นผู้มีระเบียบวินัยในตนเอง เช่น ถ้ารับประทานอาหารก็ให้เป็นปกติ อย่ามากไปหรือน้อยเกินไป หวานเกินไป เค็มเกินไป ดังนั้น เมื่อทำอะไรก็สุขุมรอบคอบและเยือกเย็น อย่าเดิน ยืน นั่ง นอน ทำพูด คิด ด้วยความเร่าร้อน ศีล ๕ เป็นข้อปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้ชาวพุทธรักษาศีล ๕ เพื่อประโยชน์แก่คนรักษาเองและเพื่อความสงบสุขของสังคมด้วย

ฐานวุฑโฒภิกขุ^๕ กล่าวไว้ในหนังสือ มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาทว่า “ศีล” (Morality) ลักษณะของศีล ๕ หมายถึง ความสำรวมทางกายวาจา หรือแปลว่า ลักษณะความเป็นปกติ คือการไม่ประพฤติดิตทางกาย และวาจา เป็นความมีระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับสำหรับควบคุมประพฤติทางกายของคนในสังคมให้เรียบร้อยตั้งมาเป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน ให้ห่างจากความชั่วร้ายทั้งหลาย การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า ถ้าขาดระเบียบวินัย ต่างคนต่างทำตามอำเภอใจ ความขัดแย้ง และลักลั่นก็จะเกิดขึ้น ยิ่งมากคนก็ยิ่งมากเรื่อง ไม่มีความสงบสุข การงานที่ทำก็จะเสียผล

คัมภีร์สุดตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธัมมบท (ภาษาไทย)^๖ ได้กล่าวถึง การขาดศีล ๕ นั้นมีโทษมาก ทำความเดือดร้อนให้ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในปัจจุบันนั้นทำตนและสังคมให้เดือดร้อนวุ่นวาย อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเดือดร้อนในชาติหน้าด้วย คือเมื่อตายไปแล้วก็ไปเกิดในที่ลำบากคือตกอบายมีนรก เป็นต้น ตามกรรมที่ตนได้ทำไว้ การที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสยืนยันไว้ว่า “คนบางพวกยอมเข้าถึงครุฑ บางพวกมีกรรม อันลามกยอมเข้าถึงนรก ผู้ที่มีคติที่ดียอมไปสู่สวรรค์ ผู้ที่ไม่มีอัสวะยอมปรีนิพพาน”

^๒สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลเบญจธรรม (หลักสูตรธรรมศึกษาขั้นตรี), พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. (กรุงเทพมหานคร : มหามงกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๒๗๔.

^๓พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) **พุทธธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๗๖๗.

^๔พระเทวินทร์ เทวินโท, **พุทธจริยศาสตร์จริยศาสตร์ และจริยธรรม**, ([ม.ป.พ], ๒๕๔๔), หน้า ๘๓.

^๕ฐานวุฑโฒภิกขุ, **มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาท**, (หนังสืออนุสรณ์งานฌาปนกิจคุณแม่ อาเตียงแซ่จิว ๓ มิถุนายน ๒๕๓๓), หน้า ๗.

^๖ช.ธ. (ไทย) ๒๕/๑๙/๒๗

๑.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน^๑ ได้ศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า การศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า มีพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เสาวณีย์ ตะโพนทอง^๒ ได้ศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา พบว่า การศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร พบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องความหมายของศีล และรูวการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นการละเมิดศีล ๕ โดยจะรับรู้เรื่องศีล ๕ จากสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่นๆ สำหรับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะละเมิดศีลข้อ ๑ เพราะต้องตบยุงหรือแมลงที่มารบกวน ละเมิดศีลข้อ ๒ โดยทุจริตในการสอบ ลอกการบ้านหรือรายงานของเพื่อน ละเมิดศีลข้อ ๔ โดยเล่าเรื่องไม่ตรงกับความจริงต่อพ่อแม่ และละเมิดศีลข้อ ๕ โดยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สำหรับศีลข้อ ๓ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยละเมิดหรือนานๆ ครั้ง จึงจะทำผิดศีลข้อนี้ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะรักและซื่อสัตย์ต่อแฟน สำหรับความแตกต่างทางพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันพบว่า เพศชายจะละเมิดศีลข้อ ๓ มากกว่าเพศหญิง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างศีลทั้ง ๕ มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกข้อ

พระใบฎีกาสุชาติ ถนอมทรัพย์^๓ ได้ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักศีล ๕ ของครูโรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต / พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักศีล ๕ ของครูโรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักศีล ๕ ของครู โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงเบนสอดคล้องไปทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ด้านมูสาวาทา เวมณี สีกขาปทสมาทียามิ (เว้นจากการพูดเท็จหรือหลอกลวง) รองลงมาคือกาเมสุมิฉฉาจารา เวมณีสีกขาปทสมาทียามิ (เว้นจากการประพฤตินอกใจ) และต่ำที่สุดด้านปาณาติปาตา เวมณีสีกขาปทสมาทียามิ (เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือทำลายชีวิต)

^๑วิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน, “ศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร”, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔)

^๒เสาวณีย์ ตะโพนทอง, กุลกัญญา ณ ปอมเพ็ชร และมนตรี คูควร, “พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร”, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)

^๓พระใบฎีกาสุชาติ ถนอมทรัพย์, “การปฏิบัติตนตามหลักศีล ๕ ของครูโรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑”, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)

และความคิดเห็นของข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่มากที่สุดคือด้าน ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาปทสั มาทียามิ (เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือทำลายชีวิต)

เสกสันต์ ศิริวรรณ^{๑๐} ได้ศึกษา ความศรัทธาในศีล ๕ ที่มีต่อการปฏิบัติตนของวัยรุ่น พบว่านักเรียนมีระดับความศรัทธาในศีล ๕ ทุกข้อและโดยรวมอยู่ในระดับมีความศรัทธาที่ชัดเจน นักเรียนมีการปฏิบัติตนในหลักของศีล ๕ อยู่ในระดับการปฏิบัติตนค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาระดับ การปฏิบัติตนในศีล ๕ เป็นรายข้อ พบว่านักเรียนมีการปฏิบัติตนในศีลข้อ ๑ และศีลข้อ ๔ อยู่ใน ระดับปานกลาง การปฏิบัติตนในศีลข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ และข้อที่ ๕ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างความศรัทธาในศีล ๕ ที่มีต่อการปฏิบัติตนของวัยรุ่นโดยรวม มีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ ๐.๐๑ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความศรัทธาในศีลข้อ ๑ กับการปฏิบัติตนในศีลข้อ ๑ มีค่าสหสัมพันธ์ในทางบวกเท่ากับ ๐.๐๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในขณะที่ความศรัทธาในศีลข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ กับการปฏิบัติตน ในศีลข้อที่ ๒ ข้อที่ ๓ มีค่าสหสัมพันธ์กันอย่างไร้ความสำคัญทางสถิติ ส่วนความศรัทธาในศีลข้อที่ ๔ กับการปฏิบัติตนในศีลข้อที่ ๔ มีค่าสหสัมพันธ์ในทิศทางบวกเท่ากับ ๐.๐๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕ และความศรัทธาในศีลข้อที่ ๕ กับการปฏิบัติตนในศีลข้อที่ ๕ มีค่าความสัมพันธ์กัน ในทิศทางลบเท่ากับ - ๐.๐๑ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

อมร อำไพรุ่งเรือง^{๑๑} ได้ศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า พุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ละเมิดศีล ๕ โดยการฆ่าสัตว์ หยิบเงินพ่อแม่ไปใช้โดยไม่บอกกล่าว มีเพศสัมพันธ์กับคูรักรของตนก่อนการแต่งงาน โกหกพ่อแม่ และดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ดื่มสุรา ดื่มเบียร์ ไวน์ ส่วนพฤติกรรมการรักษาศีล ๕ ส่วนใหญ่ รักษาศีลอย่างเข้มงวดในบางโอกาส และส่วนใหญ่รักษาศีลข้อ ๒ รองลงมารักษาศีลข้อ ๓ ข้อ ๑ ข้อ ๕ และข้อ ๔ ตามลำดับ มีเป็นส่วนน้อยที่ไม่เคยรักษาศีล ๕ เลย และส่วนใหญ่เห็นว่า สถานที่ที่มีผลต่อการรักษาศีล ๕ และพบว่าสถานที่ที่มีผลมากที่สุดคือที่วัด รองลงมาคือที่บ้าน ที่ทำงาน ตามลำดับ ทุกปัจจัยไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัย เขตที่อาศัย มีผลต่อพฤติกรรมการรักษา และล่วงละเมิดศีล ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑.๘ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยวิธีการสัมภาษณ์ แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) และมีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ประกอบ เพื่ออธิบายสถานการณ์การอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา โดยมีรายละเอียดดังนี้

^{๑๐}เสกสันต์ ศิริวรรณ, “ความศรัทธาต่อศีล ๕ ที่มีต่อการปฏิบัติตนของวัยรุ่น”, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓)

^{๑๑}อมร อำไพรุ่งเรือง, “การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร”, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔)

๑.๘.๑ ประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร ดังนี้

๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(สัมภาษณ์) คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๑๔ คน โดยใช้วิธีการสุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

๒) ผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่มย่อย(Focus Group) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๑๒ คน

๑.๘.๒ เครื่องมือที่ใช้

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) แบบสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เทปบันทึกเสียง (Dictaphone) และกล้องถ่ายรูป (Camera)

๑) การสร้างเครื่องมือ

(๑.๑) ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ทำคือ แนวคิด ทฤษฎี รายงาน และผลงานที่เกี่ยวข้อง

(๑.๒) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) และบทสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผลงานวิจัยอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

(๑.๓) นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi - structured or guided interviews) และบทสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ที่สร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และเนื้อหาในรูปแบบ IOC และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน ได้แก่

๑. รศ.ดร.ณรงค์ศักดิ์ หนูสอน	มหาวิทยาลัยนเรศวร
๒. ผศ.ดร.ธวัช กนกเทศ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
๓. ผศ.ดร.รุ่ง วงศ์วัฒน์	มหาวิทยาลัยพะเยา
๔. ดร.ประจวบ แหลมหลัก	มหาวิทยาลัยพะเยา
๕. พระครูโสภณปริยัติสุธี,รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

(๑.๔) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi- structured or guided interviews) และบทสนทนากลุ่ม(Focus group discussion)ที่เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง

(๑.๕) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายกัน

(๑.๖) ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์

๒) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

(๒.๑) ศึกษา และรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร รายงานการวิจัย ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชน ความหมายพุทธธรรม

หลักการพุทธธรรม ลักษณะสำคัญของพุทธธรรม วัตถุประสงค์พุทธธรรม วิธีการแห่งพุทธธรรม โดยนัยแห่งการปฏิบัติแนวคิดหลักศีล ๕ กับการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนความหมายของศีล ๕ ลักษณะสำคัญของศีล ๕ วัตถุประสงค์ของศีล ๕ ศีล ๕ โดยนัยแห่งการปฏิบัติ และข้อมูลทั่วไปของอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้วิจัยให้มีความไวเชิงทฤษฎี (Theoretical sensibility) ตามหลักการสร้างทฤษฎีจากข้อมูล ตลอดจนถึงการคิดเชิงระบบ (System thinking)

(๒.๒) ดำเนินการขอหนังสืออนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขออนุญาตสัมภาษณ์เก็บข้อมูล และการสนทนากลุ่ม จากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

(๒.๓) ดำเนินการแจกหนังสือนำที่ทางบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ให้กับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

(๒.๔) จัดการพิมพ์แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) และบทสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ฉบับสมบูรณ์

(๒.๕) ดำเนินการแจกหนังสือนำที่ทางบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ให้กับผู้ให้ข้อมูลที่จะทำการเก็บข้อมูล และการสนทนากลุ่ม

(๒.๖) นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) และบทสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ที่จัดพิมพ์เรียบร้อยแล้ว มาสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่กำหนดไว้คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

(๒.๗) ทำการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้ให้ข้อมูลที่กำหนดไว้

(๒.๘) ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

(๒.๙) จัดทำการสรุปพร้อมทั้งให้ความหมายเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และนำเสนอผลของการศึกษาวิจัย

๑.๘.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) และมีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบจึงมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตรวจสอบและยืนยันความเป็นจริงเชื่อถือได้ของข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (data triangulation) ซึ่งเป็นวิธีการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ พิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยไดมานั้นถูกต้องหรือไม่ แหล่งที่พิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ เวลา ข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ สถานที่ ข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และแหล่งบุคคล ข้อมูลต่างบุคคลที่ให้ข้อมูลจะเหมือนกันหรือไม่

๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๙.๑ ได้ทราบหลักศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเใจ จังหวัดพะเยา

๑.๙.๒ ได้ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักศีล ๕

๑.๙.๓ ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักศีล ๕

บทที่ ๒

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ในการศึกษาบทนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

๑. แนวคิดหลักศีล ๕
๒. ความหมายของศีล ๕
๓. ความเป็นมาของศีล ๕
๔. วัตถุประสงค์ของศีล ๕
๕. คุณค่าของศีล ๕
๖. องค์ประกอบและลักษณะของศีล ๕
๗. โทษของการทำผิดศีล ๕
๘. ศีล ๕ โดยนัยแห่งการปฏิบัติ
๙. อานิสงส์ของศีล ๕
๑๐. ศีล ๕ กับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน
๑๑. ศีล ๕ กับการแก้ไขปัญหาสังคม
๑๒. โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๑. แนวคิดหลักศีล ๕

พระพุทธเจ้า ทรงมองเห็นถึงธรรมชาติของมนุษย์นั้น ที่มีพื้นฐานของความเห็นแก่ตัว และมีจิตสำนึกที่ตึ๊งงามเป็นพื้นฐานทุกคนเช่นกัน จึงให้หลักการอยู่ร่วมกันโดยมีศีล หรือบทบัญญัติพื้นฐานของพระพุทธศาสนา ในการสร้างความ “ความสุข” ของบุคคลและสังคม ให้มีจิตสำนึกที่ตึ๊งงาม สร้างสรรค์สิ่งที่ดีต่อตนเอง เพื่อนมนุษย์ สรรพสัตว์ และสรรพสิ่ง ป้องกันการกระทำที่เป็นอกุศล เช่น ประหาร ทำร้ายผู้อื่น ลักขโมย ช่มชู้ หลอกลวง ก่ออาชญากรรมได้ทุกอย่าง ดังนั้น ศีล จึงเป็นทั้งมรรควิธี เป้าหมายของการพัฒนาชีวิต และการจัดการเพื่อคุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน สำหรับประชาชนที่มีใจบรรพชิต ศีล ๕ เป็นหลักปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขของมนุษย์ การปฏิบัติตนรักษาศีล ๕ ในการดำรงชีวิตประจำวัน นับเป็นพื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทำให้มนุษย์เป็นผู้รู้จักใช้เหตุผล รู้จักยับยั้งชั่งใจ สามารถดำรงตนสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง

๒. ความหมายของศีล ๕

“ศีล” ในพระพุทธศาสนา มีปรากฏอยู่ในหลักธรรมคำสั่งสอน คือ ในพระไตรปิฎก รวมไปถึงคำอธิบายความที่ปรากฏในคัมภีร์พระอรรถกถา ฎีกา นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ได้กล่าวถึงความหมาย และค่านิยมของคำว่า ศีล ไว้ดังนี้

มหานามสูตรอังคุตตรนิกาย อัฐกนิบาต^{๑๒} พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องศีล โดยเฉพาะ ศีล ๕ โดยทรงมุ่งถึงการรักษากายและวาจาให้เรียบร้อยว่า “มหานามะ เมื่อใดแล อุบาสกเป็นผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ เป็นผู้เว้นขาดจากการลักทรัพย์ เป็นผู้เว้นขาดจากการประพฤติดินในกาม เป็นผู้เว้นขาดจากการพูดเท็จ เป็นผู้เว้นขาดจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท เมื่อนั้นอุบาสกชื่อว่าผู้มีศีล ด้วยเหตุเพียงเท่านั้นแล”

ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ สันสกฤต ๕^{๑๓} ให้ความหมายของศีลไว้ว่า “ศีล คือความปกติของธรรมชาติ ธรรมชาติอันสัตบุรุษพึงทรงไว้ สภาวะโดยรวม”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน^{๑๔} ได้ให้ความหมายของศีลไว้ว่า ศีล คือ ข้อบัญญัติที่กำหนดการปฏิบัติทางกายและวาจา ทางพระพุทธศาสนา เช่น ศีล ๕ ศีล ๘

พระพุทธโฆษาจารย์^{๑๕} ได้อธิบายความหมายของ ศีล ไว้ว่า คำว่า “ศีล” นี้ แปลว่า ปกติ คือทำกายและวาจาให้เป็นปกติให้เรียบร้อย ไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด แปลว่า เย็น คือทำให้เป็นคนเยือกเย็น ทำให้เย็นกาย เย็นใจ ไม่ต้องเดือดร้อนเพราะขาดศีล แปลว่า เกษม คือปลอดภัย ทำให้เบาใจอีกอย่างหนึ่ง คำว่าศีลนี้ มีความหมายเป็น สีลนะ กล่าวคือเป็นมูลราก สอนคำว่า “สีเลนนะ” นี้ ก็คือกิริยาที่รวมเอาไว้อย่างดี หมายถึงความที่กรรมในทวารมีกายกรรมเป็นต้น ไม่กระจัดกระจายโดยความมีระเบียบอันดีอย่างหนึ่ง คือความเข้าไปรับไว้ หมายถึง ความเป็นที่รองรับด้วยความเป็นที่ตั้งอาศัยแห่งกุศลธรรมทั้งหลายหรืออีกนัยหนึ่งว่า

ศีล คือ เจตนา หมายถึง เจตนางดเว้นจากบาปธรรมมีปาณาติบาตเป็นต้น

ศีล คือ เจตสิก (ได้แก่กุศลธรรม คือ ความไม่โลภ ความไม่พยาบาท ความเห็นชอบ) ของบุคคลผู้งดเว้นจากบาปธรรมมีปาณาติบาต เป็นต้น

ศีล คือ การสำรวม หมายถึง ความสำรวมในปาติโมกข์ ความสำรวมอย่างมีสติ สำรวมด้วยความรู้ สำรวมด้วยความอดทน และสำรวมด้วยความเพียรพยายาม

พุทธทาสภิกขุ^{๑๖} ได้อธิบายความหมายของศีลไว้ว่า ศีลหมายถึงความเป็นปกติ หรือปกติภาวะตามธรรมดา หมายความว่า ทำทุกอย่างอยู่ตามหน้าที่ที่ควรจะทำ แต่อยู่ในภาวะปกติ คือไม่เดือดร้อน ไม่กระวนกระวาย ไม่ระส่ำระสาย ไม่มีความสกปรกความเศร้าหมองใดๆ เกิดขึ้น โดยเนื้อความ ศีล หมายถึง ระเบียบที่บัญญัติขึ้นไว้สำหรับประพฤติปฏิบัติกัน เพื่อให้เกิดภาวะปกติขึ้นที่กาย ที่วาจา ศีล คือการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบการเป็นอยู่ทางภายนอก ศีลพัฒนาที่กาย ที่วาจา ให้เป็นกาย วาจา ที่น่าดู เมื่อเรามีศีลเป็นพื้นฐานแล้ว เราจึงจะมีจิตที่เป็นสมาธิได้ง่าย ถ้ามีศีลดี สมาธิก็ง่าย

^{๑๒} อัง. อฏฐก. (ไทย) ๒๓/๒๕/๒๖๙.

^{๑๓} พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาจันทบุรีนฤนาถ, ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ-สันสกฤต, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวพร, ๒๕๑๓), หน้า ๘๓๗.

^{๑๔} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๙๕๗.

^{๑๕} วิสุทธิ. (ไทย) ๑/๖/๑๐-๑๑.

^{๑๖} พุทธทาสภิกขุ, ทาน ศีล ภาวนา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สุขภาพใจ, ๒๕๓๙), หน้า ๕๖-๕๗.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต)^{๑๗} ได้กล่าวว่า “ศีล” หมายถึง การไม่เจตนา ละเมิด ระเบียบ ไม่เจตนาล่วงเกินเบียดเบียนผู้อื่น ถ้ามองแต่อาการการกระทำ ศีลก็คือความไม่ละเมิด ไม่เบียดเบียน อีกอย่างหนึ่ง ศีลอยู่ที่ความสำรวมระวัง คอยปิดกั้นหลักเว้นไม่ให้ความชั่วเกิดขึ้น ถ้ามองให้ลึกที่สุดสภาพจิตของผู้ไม่คิดจะละเมิด ไม่คิดจะเบียดเบียนคนอื่น ด้วยกาย วาจา ใจ

ไสว มาลาทอง^{๑๘} กล่าวว่าศีล ๕ หรือเบญจศีล หมายถึง เจตนาหรือความตั้งใจ ประพฤติ เว้นจากความชั่วทางกาย วาจา ใจ เรียกโดยทั่วไปว่า “ศีล ๕” เรียกตามบทบัญญัติว่า “สิกขาบท ๕”

สรุปศีล ๕ เป็นบทบัญญัติทางพุทธศาสนา สำหรับเป็นพื้นฐานการประพฤติของคน ก่อให้เกิดความดีงามต่อบุคคลที่ปฏิบัติถือเป็นหลักมนุษยธรรม อีกทั้งยังเป็นกฎเกณฑ์ระดับต้น ของสังคม ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

๓. ความเป็นมาของศีล ๕

ความเป็นมาแห่งศีล ๕ ข้อ พบว่า มีมนุษย์ละเมิดศีลข้อทึนนาทานก่อน ดังข้อความ เรื่อง มนุษย์ต้นกบในอัครัญสูตร ดังข้อความพอสรุปได้ว่า วาเสฏฐะและภารทวาชะ ครั้งนั้น สัตว์ผู้หนึ่งมีนิสัยโลภ รักษาส่วนของตนไว้แล้วถือเอาส่วนอื่นที่เขาไม่ให้มาบริโภค คนเหล่านี้ ใช้ฝ่ามือ บ้าง ก้อนดินบ้าง ท่อนไม้บ้าง ทำร้ายวาเสฏฐะและภารทวาชะ ในเพราะเรื่องนั้นเป็นเหตุ การถือเอา สิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้จึงปรากฏ การครหาจึงปรากฏ การพูดเท็จจึงปรากฏ การถือ ทัณหาจุร จิงปรากฏ^{๑๙}

จากข้อความนี้ คำว่า ถือเอาส่วนอื่นที่เขาไม่ให้ คือ การละเมิดศีลข้อทึนนาทาน คำว่า ใช้ฝ่ามือบ้าง ก้อนดินบ้าง ท่อนไม้บ้าง ทำร้าย คือการละเมิดศีลข้อ ปาณาติบาต คำว่า การพูดเท็จ จึงปรากฏ คือ การละเมิดศีลข้อมุสาวาท ข้อความเหล่านี้มิได้ใช้ถ้อยคำเป็นศีล ๕ เป็นเพียง ปรากฏการณ์ที่ล่วงละเมิดอันเป็นเหตุให้มีการห้ามประพฤติดังนั้น ศีล ๕ ที่ปรากฏเป็นที่ทราบ กันนั้นเรียงข้อปาณาติบาตเป็นข้อที่ ๑

กล่าวได้ว่า ศีล ๕ มีมาก่อนกาลที่พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ซึ่งปรากฏพระโพธิสัตว์ ชาตกมีเรื่องการสมทานรักษาศีล ๕ จำนวนหลายเรื่อง ตัวอย่าง เช่น

พระอรรถกถาจารย์ได้เล่าเรื่องที่พญาเนื่อนิโครธ สอนให้พระเจ้ากรุงพาราณสีสมทาน รักษาศีล ๕ ไว้ในนิโครธชาดก ว่า พระมหาสัตว์ทูลขอภัยแก่สรรพสัตว์กะพระราชาอย่างนี้แล้ว ได้ลุกขึ้นยืนให้พระราชาคงอยู่ในศีล ๕ แล้วแสดงธรรมแก่พระราชาด้วยลีลาของพระพุทธเจ้า^{๒๐}

^{๑๗}พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), พุทธธรรมฉบับปรับปรุงขยายความ, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๗๖๗.

^{๑๘}ไสว มาลาทอง, คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหารนักปกครองและประชาชน ทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๙.

^{๑๙}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๒๙/๙๕-๙๖.

^{๒๐}ชู.ชา.อ. (ไทย) ๓/๑/๒๔๓.

ในกุกุรชาดก พระโพธิสัตว์ได้แสดงธรรมสอนพระราชูปถัมภ์ในพระชนก และชนนีแล้วทูลว่า ข้าแต่มหाराชาจำเดิมแต่นี้ไป พระองค์จึงเป็นผู้ไม่ประมาท แล้วให้พระราชาดำรงอยู่ในศีล ๕ จึงได้ถวายคืนเศวตฉัตรแด่พระราชา^{๒๑}

ในมหาหังสชาดก พระโพธิสัตว์ทูลถวายโอวาทพระราชาวา ขอพระองค์อย่าได้ทรงประมาท จงเสวยราชสมบัติโดยชอบธรรมเถิดแล้วให้พระราชูปถัมภ์อยู่ในศีล ๕ ประการ^{๒๒}

จะเห็นได้ว่า ศีล ๕ เป็นหลักปฏิบัติของชาวโลกมาตั้งแต่สมัยพระเจ้ามหาสมมต เมื่อพระเจ้ามหาสมมตเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ ก็ได้มีการบำเพ็ญศีลบารมี พระโพธิสัตว์ได้สอนให้ประชาชนสมาทานรักษาศีล ๕ ตามที่ปรากฏในชาดกทั้งหลาย

๔. วัตถุประสงค์ของศีล ๕

ศีล ๕ เป็นศีลพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะรักษาความเป็นปกติของมนุษย์ไว้ คนเราจะรักษาความเป็นปกติของมนุษย์ได้ จะต้องรักษาศีล ๕ ให้มั่นคงเป็นอย่างน้อย คฤหัสถ์ผู้ครองเรือนมีครอบครัวต้องรักษาให้ได้เป็นประจำ การรักษาศีลมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๕ ประการ ดังต่อไปนี้

๑) เพื่อเป็นการป้องกันชีวิตของเราในภพชาติปัจจุบัน ไม่ให้ต้องพบกับความทุกข์ ความเดือดร้อน และความเสื่อมเสีย อันเนื่องมาจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๒) เพื่อให้ความสุข ความดีงาม ในการดำเนินชีวิต

๓) เพื่อให้เกิดความสงบร่มเย็น และความดีงามแก่ครอบครัวและสังคม

๔) เพื่อเป็นการป้องกันชีวิตของเราในภพชาติต่อไป ไม่ให้ต้องพบกับความทุกข์ ความเดือดร้อน และความเสื่อมเสีย อันเนื่องมาจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๕) เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณธรรมที่สูงขึ้นไป ได้แก่ สมาธิและปัญญา อันทำให้บรรลุมรรคผลนิพพานได้

๕. คุณค่าของศีล ๕

พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงจำแนกแยกแยะคุณค่าของศีลธรรมไว้โดยตรง เพราะทรงประสงค์เพียงที่จะให้ปัจเจกบุคคลปฏิบัติมุ่งความดีงามทางศาสนาเป็นหลัก แต่เมื่อศึกษาให้ละเอียดลงไปก็จะพบว่า สามารถจำแนกคุณค่าของศีลธรรมออกได้เป็น ๓ ระดับ คือ

๑) คุณค่าระดับปัจเจกบุคคล

มีพระพุทธวจนะยืนยัน ดังนี้ “ผู้มีอายุทั้งหลาย คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีลในโลกนี้ ย่อมประสบกองแห่งโภคะใหญ่ ซึ่งมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ เกียรติศัพท์ที่ดีงามของคนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมระบือไป คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีล เข้าไปหาบริษัทใดๆ คือ ชัตติยบริษัท พราหมณ์บริษัท คฤหบดีบริษัท หรือสมณบริษัท เป็นผู้แก่กล้าไม่เก้อเขินเข้าไปหา คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมเป็นผู้ไม่หลงทำกาลละ คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมเข้าถึง สุคติโลกสวรรค์ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก”^{๒๓}

^{๒๑} จุ.ชา.อ. (ไทย) ๓/๑/๒๘๖.

^{๒๒} จุ.ชา.อ. (ไทย) ๔/๑/๔๔๐.

^{๒๓} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๙๑/๒๒๘.

๒) คุณค่าระดับสังคม

การที่มนุษย์ในสังคมยังต้องเดือดร้อนวุ่นวายอยู่มากในสังคมปัจจุบัน ทั้งๆ ที่มนุษย์ได้พยายามที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถแล้วก็ตาม เพราะมนุษย์เป็นจำนวนมากขาดการพัฒนาภายในคือจิตใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งศีลธรรม ฉะนั้นบุคคลในสังคม ตั้งแต่ระดับเบื้องต้นคือระดับปัจเจกบุคคลไปถึงครอบครัว ถือว่าเป็นปัญหาต่อสังคมโดยส่วนรวมเป็นอย่างมาก เพื่อให้เกิดความผาสุกต่อตนเองและบุคคลอื่นๆ ในพระพุทธศาสนาได้สอนเรื่องศีลไว้ เพื่อจุดประสงค์หลักคือความเป็นคนดีในสังคม เป็นการลดปัญหาได้อย่างดีที่สุดหากประพฤติตามโดยเคร่งครัด เมื่อศึกษาและพัฒนาตนเองแล้วย่อมนำบุคคลผู้ประพฤติ ปฏิบัติให้ถึงจุดหมายสูงสุด

๓) คุณค่าระดับโลก

คือศีล ๕ นั้น เป็นธรรมะสำหรับมนุษย์ เพราะทำจิตใจของผู้มีศีลให้ สูงขึ้นและทำให้ต่างจากสัตว์เดรัจฉานทั่วไป ในทางตรงกันข้าม คนที่ไม่มีศีล ย่อมทำความเดือดร้อน ให้แก่ตนเองและสังคม ถ้าคนในโลกนี้มีศีล ๕ โดยทั่วกันแล้ว โลกก็จะสงบยิ่งขึ้น ไม่มีการเบียดเบียน ขว้างผลาญ ไม่มีสงคราม ไม่มีการขโมยแย่งชิงโกงกินกัน ไม่มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความแตกแยกกันในสังคมนั่นเอง

๖. องค์ประกอบและลักษณะของศีล ๕

ศีล ๕ เป็นศีลพื้นฐานอันสำคัญยิ่ง มีอยู่ ๒ ลักษณะคือ ศีล ๕ อย่างละเอียด และศีล ๕ อย่างหยาบ ดังนั้น การที่คนเราจะรักษาความเป็นปกติของมนุษย์เอาไว้ได้นั้น จะต้องรักษาศีล ๕ ไว้ให้มั่นคงเป็นอย่างน้อย คฤหัสถ์ผู้ครองเรือน มีครอบครัว จะต้องพยายามรักษาให้ได้เป็นประจำ ศีล ๕ ได้แก่

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากปาณาติบาต คือ ไม่ทำลายชีวิต จับเอาสารว่าความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านชีวิตร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาบท^{๒๔} สมาทียามิ)

สิกขาบทที่ ๑ ปาณาติปาตา เวรมณี ปาณาติปาตา เวรมณี แปลว่า เว้นจากการทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลง เว้นจากฆ่าสัตว์ทุกชนิด คำว่าสัตว์ในที่นี้หมายถึงทั้งมนุษย์ และสัตว์เดรัจฉานที่มีชีวิตอยู่ แม้ที่สุดซึ่งยังอยู่ในครรภ์ทุกประเภทไม่มีกำหนด สิกขาบทนี้บัญญัติขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อไม่ให้มนุษย์เบียดเบียนกัน และไม่ให้เบียดเบียนสัตว์อื่นอีกด้วย พึงหวังจะให้ปลูกเมตตาจิตในสัตว์ทุกจำพวก การตั้งใจที่จะไม่ทำร้ายต่อผู้อื่นเป็นประจำ เมื่อปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องย่อมเกิดเป็นปกติความคิดที่จะฆ่าหรือทำร้ายกันก็ย่อมไม่เกิดขึ้น เป็นการอบรมให้เกิดเมตตาจิตคิดสงสารเห็นใจในสัตว์อื่นๆ มนุษย์ผู้มีความปรารถนาดีต่อกันเสมอ โดยตระหนักถึงความสำคัญของทุกชีวิตที่อยู่ร่วมกันในโลกทุกชีวิต ย่อมต้องการความสุขด้วยกัน ไม่มุ่งทำร้ายกัน ชีวิตร่างกายทุกชีวิตก็ย่อมดำเนินไปข้างหน้าอย่างปกติ สันติสุขก็เกิดขึ้นในสังคม ตรงกันข้ามหากคนส่วนใหญ่ขาดศีลข้อนี้ ย่อมอยู่กันอย่างหวาดระแวง หาความสุขไม่ได้

^{๒๔} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๗๖๙-๗๗๐.

ในคัมภีร์มั่งคัลลิตที่ปนี^{๒๕} คำขยายความ แปลได้ดังนี้

“วรกเจตนา (เจตนาผู้ฆ่า) ของบุคคลผู้มีความสำคัญในสัตว์มีชีวิตว่าสัตว์มีชีวิต อันยังความพยายามเป็นเหตุเข้าไปตัดชีวิตินทรีย์ให้ตั้งขึ้น เป็นไปทางกายทวาร และวจีทวาร ทวารใดทวารหนึ่ง ชื่อว่าปาณาติบาต”

พูดง่าย ๆ ก็คือว่า ทั้งรู้ยู่่ว่าสัตว์มีชีวิตก็ตั้งใจฆ่าสัตว์มีชีวิตนั้นด้วยลงมือทำเอง หรือออกปากหรือจ้วงวานผู้อื่นด้วยวาจาที่กำหนดว่า “สัตว์มีชีวิต” เพราะมุ่งหมายว่า สัตว์ไม่มีชีวิตหรือสัตว์ที่ตายแล้ว ผู้ใดไปทำการฆ่า ก็ไม่ถือว่าเป็นปาณาติบาต คือไม่เป็นการทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป

๒. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากอทินนาทาน คือ ไม่เอาของที่เขามีได้ให้ หรือไม่ลักขโมย จับเอาสารระว่า ความประพฤติหรือดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านทรัพย์สินและกรรมสิทธิ์ (อทินนาทานา เวรมณี สิกขาบทที่ สามาธิยามิ)^{๒๖}

สิกขาบทที่ ๒ อทินนาทานา เวรมณี แปลว่า เจตนางดเว้นจากการถือสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมยในทางปฏิบัติ หมายถึงความประพฤติกรรมต่างๆ ในการดำเนินชีวิตของคน โดยไม่ไปเบียดเบียนทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยการลักขโมย เป็นต้น ศีลข้อนี้บัญญัติขึ้น เพื่อป้องกันความประพฤติ หรือพฤติกรรมดังกล่าวมีเจตนาที่ให้เลี้ยงชีพในทางที่ชอบ ที่เรียกว่า มีสัมมาอาชีวะ เว้นการเบียดเบียนกันและกัน ผู้รักษาศีลจะต้องเว้น ไม่กระทำ เพื่อรักษาศีลให้บริสุทธิ์ ได้ชื่อว่า ประพฤติเป็นธรรม ไม่เป็นบาป ข้อนี้หมายถึงการเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิให้ คือ ถือเอาด้วยอาการเป็นโจร^{๒๗}

ในคัมภีร์มั่งคัลลิตที่ปนี^{๒๘} ขยายความของคำว่า “อทินนาทาน” ไว้ว่า

“เกยยเจตนา (เจตนาเครื่องเป็นขโมย) ของบุคคลผู้มีความสำคัญในพัสดุ อันผู้อื่นหวงแหนว่าเป็นพัสดุอันผู้อื่นหวงแหนแล้วอันยังความพยายามเป็นเหตุถือเอาพัสดุที่ผู้อื่นหวงแหนนั้นให้ตั้งขึ้น เป็นไปทางกายทวารและวจีทวาร ชื่อว่าอทินนาทาน”

๓. กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี เว้นจากกาเมสุมิจฉาจาร คือ ไม่ประพฤติผิดในกามทั้งหลาย จับเอาสารระว่าความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านคู่ครอง บุคคลที่รักหวงแหน ไม่ผิดประเพณีทางเพศ ไม่นอกใจคู่ครองของตน (กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี สิกขาบทที่ สามาธิยามิ)^{๒๙}

สิกขาบทที่ ๓ เจตนางดเว้นจากการประพฤติผิดในกามกามในที่นี้ หมายถึงกิริยาที่รักใคร่กันผ่านทางประเพณี หมายความว่า งดเว้นจากความประพฤติในการที่จะล่วงละเมิดคู่ครองของผู้อื่น มีข้อห้ามสำหรับชายและหญิงมิให้ประพฤติผิด

^{๒๕} มงฺค. (ไทย) ๒/๒๐๐/๙๔-๙๕.

^{๒๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, หน้า ๗๖๙-๗๗๐.

^{๒๗} พระมหาธเนศร์ รามางกูร, การประยุกต์ใช้และการยึดมั่นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนภูเก็ตจังหวัดขอนแก่น. (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๗, หน้า ๓๘.

^{๒๘} มงฺค. (ไทย) ๒/๒๐๓/๙๘.

^{๒๙} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, หน้า ๗๖๙-๗๗๐.

ในอัฐสาลินี^{๓๐} ได้อธิบายถึงขอบเขตของข้อห้ามตามสิกขาบทนี้ว่า ทั้งหญิงและชาย ย่อมประพฤติดีกในกามได้ด้วยกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทได้ ดังนี้

ก. หญิงที่ต้องห้ามสำหรับชายมี ๓ จำพวก คือ

๑. หญิงมีสามี โดยที่สุตแม่แต่ภรรยาชั่วคราวเข้าชั่วคราวก็ถือว่าเป็นเจ้าของ
๒. หญิงที่มีผู้พิทักษ์รักษา เช่น บิดามารดาหรือญาติเป็นต้นรักษา
๓. หญิงที่มีจารีตห้าม เช่น แม่ ย่า ยาย ทวด ลูก หลาน เหลน น้าบวช และหญิงที่เจ็บ

ใช้ไม่สมประกอบ พระสนมในรัชกาล เป็นต้น

หญิงทั้ง ๓ ประเภทนี้ เมื่อชายประพฤติล่วงเกิน โดยเขายินยอมหรือไม่ยินยอมก็ตาม

ศีลย่อมขาด

ข. ชายที่ต้องห้ามสำหรับหญิงมี ๒ จำพวก คือ

๑. ชายอื่นทุกคนนอกจากสามีของตน สำหรับหญิงมีสามี
๒. ชายที่จารีตห้าม เช่น พ่อ ปู่ ตา ทวด ลูก หลาน เหลน น้าบวช เป็นต้น

ชาย ๒ ประเภทนี้ เป็นวัตถุแห่งกามเมสุมิจฉาจารของหญิง คือผิดศีล เว้นไว้แต่ถูกข่มขืน ไม่เต็มใจ ส่วนการเคล้าคลึงหรือพุดเกี่ยวแม่ศีลจะไม่ขาดยอมทำให้ศีลต่างพร้อยได้

๔. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากมุสาวาท คือ ไม่พุดเท็จ จับเอาสาระว่า ความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นด้วยวาจาเท็จโกหกหลอกลวงตบตรอนประโยชน์หรือแก่งทำลาย (มุสาวาทา เวรมณี สิกขาบทที่ ๓๓๓)

สิกขาบทที่ ๔ สามารถจำแนกิริยาที่เป็นมุสาวาทไว้ ๗ วิธี^{๓๑} ดังต่อไปนี้

- ๑) ปด คือ โกหกซัดๆ เช่น ไม่รู้ว่ารู้ ไม่เห็นว่าเห็น
- ๒) ทนสาบาน คือ แสดงตัวฝันความจริง เช่น ทำผิดหลายคนแต่ผู้ทำผิดไม่ชอบรับผิด
- ๓) ทำเล่ห์กระเท่ห์ คือ โกหกด้วยการสร้างทำกิจาการให้คนอื่นตีความผิดไปเอง เช่น

ทำที่เป็นคนพิการให้ไม่ต้องถูกเกณฑ์ทหาร

- ๔) มารยา คือ แสดงท่วงทีลวงคนอื่นให้เข้าใจผิด เช่น เจ็บน้อยแต่ครวญครางมาก
- ๕) ทำเลส คือ แสดงนัยให้คนอื่นเข้าใจผิด เช่น พุดเล่นสำนวนวกไปวนมา
- ๖) เสริมความ คือ เรื่องมีมูลน้อยแต่พุดให้เห็นเป็นมาก
- ๗) อำความ คือ เรื่องมากแต่พุดให้เห็นเป็นน้อย ปิดความบกพร่องของตน

๕. สุราเมรยมัชชปมาทภูฐานา เวรมณี เว้นจากของเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คือไม่เสพของมีนเมา จับเอาสาระว่า ความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากความประมาทพลั้งพลาดมีวเมา เนื่องจากการใช้สิ่งเสพติดที่ทำให้เสียสติสัมปชัญญะ (สุราเมรยมัชชปมาทภูฐานา เวรมณี สิกขาบทที่ ๓๓๓)

^{๓๐} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลและเบญจธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๒๕.

^{๓๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, หน้า ๗๖๙-๗๗๐.

^{๓๒} ปิ่น มุทุกันต์, ประมวลศัพท์ศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา, ๒๕๑๔), หน้า ๔๒๕.

^{๓๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, หน้า ๗๖๙-๗๗๐.

สิกขาบทที่ ๕ เว้นจากการตม้ น้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เป็นสิ่งที่ทำให้เสียสติสัมปชัญญะไป พระพุทธเจ้าจึงตรัสโทษแห่งการตม้สุราเมรัยไว้ ๖ ประการไว้ใน ทิณิกายปาฎิภวรรค สังคาสสูตรว่า

“ดูกรคฤหบดีบุตร โทษในการประกอบเนืองๆ ซึ่งการตม้ น้ำเมาคือ สุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ๖ ประการนี้ คือ ความเสื่อมทรัพย์อันผู้ตม้พึงเห็นเอง ๑ ก่อการทะเลาะวิวาท ๑ เป็นปอเกิดแห่งโรค ๑ เป็นเหตุเสียชื่อเสียง ๑ เป็นเหตุไม่รู้จักละอาย ๑ มีบทที่ ๖ คือ เป็นเหตุทอนกำลังปัญญา ๑ ดูกรคฤหบดีบุตร โทษ ๖ ประการในการประกอบเนืองๆ ซึ่งการตม้ น้ำเมาคือ สุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเหล่านี้แล^{๓๔}

๗. โทษของการทำผิดศีล ๕

โทษแห่งศีลวิบัติ หรือโทษของศีล ๕^{๓๕} มีดังนี้

ผู้ที่ทำผิดศีลข้อ ๑ เมื่อกำเนิดเกิดเป็นมนุษย์จะทำให้เขาเป็นคนอายุสั้นและมักถูกฆ่าตาย และย่อมเดือดร้อนในปัจจุบันต้องติดคุกติดตาราง

มีเกณฑ์การพิจารณาโทษของการทำปาณาติบาต^{๓๖} จะมีโทษมากหรือโทษน้อย มีเกณฑ์ดังนี้

- ๑) กำหนดด้วยขนาดกาย สัตว์ใหญ่ หรือเล็กที่ถูกฆ่า
- ๒) กำหนดด้วยคุณ สัตว์มีคุณมาก หรือมีคุณน้อย
- ๓) กำหนดด้วยเจตนาในการฆ่ารุนแรงเพียงใดมีโทษมากมีโทษน้อย มีโทษ โทษน้อย
- ๔) กำหนดด้วยประโยคะ ความพยายามในการฆ่ารุนแรงเพียงใด การฆ่าสัตว์ใหญ่มีโทษมากกว่าสัตว์เล็ก ฆ่าสัตว์มีคุณมีโทษมากกว่าสัตว์ไม่มีคุณ ฆ่าบุคคลมีคุณ เช่น พระภิกษุสงฆ์ พระมหากษัตริย์ บิดามารดา ครูอาจารย์มีโทษมากกว่าคนธรรมดาสามัญ การฆ่าเองหรือใช้ให้คนอื่น ฆ่าก็ผิดศีลเท่ากัน ส่วนบาปนั้น คนใช้ให้ทำอาชญาบาปมากกว่าคนทำ แต่เรื่องนี้ต้องพิจารณาเป็นรายๆ ไป^{๓๗}

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๒ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ย่อมมีโรคภัยน้อย เกิดในตระกูลยากจน ทำมาหากินเท่าใดก็ไม่รวยทำให้เขาเป็นคนยากจน และถูกโกง ถูกปล้น ถูกขโมย

มีเกณฑ์การพิจารณาโทษของอทินนาทาน^{๓๘} จะมีโทษมากหรือน้อย มีเกณฑ์ดังนี้

- ๑) กำหนดด้วยวัตถุ คือ ทรัพย์นั้นเป็นของเล็กหรือของใหญ่ มีค่ามากมีโทษมาก มีค่าน้อย มีโทษน้อย
- ๒) กำหนดด้วยคุณบุคคล คือ เจ้าของเป็นบุคคลมีคุณมากหรือน้อย

^{๓๔}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๗๙/๑๖๔.

^{๓๕}สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, วิธีสร้างบุญบารมี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ นพรัตน์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙-๒๒.

^{๓๖}มจก. (ไทย) ๒/๒๐๐/๙๕-๙๗. , ข.อติ.อ. (ไทย) ๔๕/๔๔๔.

^{๓๗}ชัยวัฒน์ อุตพัฒน์, หลักพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส.เอ็ม.เอ็ม. จำกัด, ๒๕๒๓), หน้า ๕๒-๕๓.

^{๓๘}มจก. (ไทย) ๒/๒๐๓/๙๘.

๓) กำหนดด้วยเจตนา คือ ความตั้งใจที่จะถือเอาทรัพย์สินของเขา ที่เจือด้วยกิเลสมาก มีโทษมาก ที่เจือด้วยกิเลสน้อยมีโทษน้อย

๔) กำหนดด้วยประโยค คือ ความพยายามที่จะได้ทรัพย์สินนั้นมา ถ้ามีความพยายามมาก มีโทษมาก มีความพยายามน้อยมีโทษน้อย

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๓ เมื่อกำเนิดเกิดเป็นมนุษย์เศษผลของกรรมที่ทำไว้ทำให้เกิดการแตกแยก ในครอบครัว และถูกปองร้าย บางคนเกิดมาเป็นหญิงก็ถูกทารุณกรรมถูกข่มขืน เป็นชายก็ต้องเกิดมาเป็นกะเทย ให้คนเขาหยามเล่นถูกดูหมิ่นดูแคลน เป็นที่น่าอับอาย

มีเกณฑ์การพิจารณาโทษของกาเมสุมิฉฉาจาร^{๓๙} จะมีโทษมากหรือโทษน้อย เมื่อพิจารณา ในส่วนของกรรม โทษจากการล่วงละเมิดของศีลข้อนี้ มีความหนักเบา ลดหลั่นลงไปตามเกณฑ์ดังนี้

๑) กำหนดด้วยบุคคล หรือวัตถุ คือ ประพฤติต่อผู้ต้องห้ามทั้งที่เป็นคู่ครองคนอื่น และ ด้วยจารีตห้าม หรือผู้มีคุณธรรม มีโทษมาก ประพฤติต่อบุคคลทั่วไปมีโทษน้อยกว่า

๒) กำหนดด้วยเจตนา คือ มีเจตนาประกอบด้วยอำนาจระแวงกลัวมาก มีโทษมาก ถ้ากระทำไปโดยถูกยั่วยวน หรือด้วยความกลัว เช่น หญิงที่ไม่เต็มใจแต่ถูกบังคับจึงยอมร่วมสังวาสกับ ชายเพราะความกลัวจะถูกทำร้าย มีโทษน้อยกว่า

๓) กำหนดด้วยประโยค คือ ความพยายามประกอบกามกิจ ถ้าข่มขืนไม่ยินยอมมีโทษมาก โดยรักใคร่สมยอมมีโทษน้อยกว่า

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๔ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็มีผู้มากกล่าวหาใส่ร้าย ใส่ความให้เสียหาย ให้เสีย ทรัพย์สินอยู่เสมอ โดนเขาใส่ความและมักได้ฟังแต่เรื่องที่ไม่จริง โดนหลอกลวงให้หลงเชื่อบ่อยๆ ถูกเอาเปรียบตลอดเวลา จะพูดจากับใครไม่มีคนเชื่อถือ

มีหลักเกณฑ์การพิจารณาโทษของมูสาวาท^{๔๐} คือ จะมีโทษมากหรือโทษน้อย ขึ้นอยู่กับ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการมูสาวาท ได้รับความเสียหายมากมีโทษมาก ได้รับความเสียหายน้อย มีโทษน้อย เช่น ผู้ที่เป็นพยานเท็จทำให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องได้รับโทษ ประหารชีวิต จำคุก หรือได้รับความเสียหายในทรัพย์สิน มีโทษมาก หรือผู้ได้รับแจกเงินจำนวนมาก ถูกผู้อื่นถามถึงจำนวนเงิน ที่ได้รับแจก แกล้งตอบว่าได้รับมาจำนวนน้อย เช่นนี้จัดว่ามีโทษน้อย เป็นต้น

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๕ เกิดเป็นมนุษย์ก็จะเป็นคนสติไม่ดี เป็นบ้าใบ้ คลั่งไคล้ไหลหลงบ้าง บอๆ เสียคน เสียจิตไปอย่างน่าทุเรศ สุขภาพเสื่อม สมอเสื่อม ปัญญาเสื่อม

มีเกณฑ์การพิจารณาโทษของสุราเมรัยมัชชะปะมาทัฏฐานในบรรดาศีล ๕ ข้อ บุคคลผู้หวัง ความเจริญและความดี พึงงดเว้นเสียจากสุราเมรัยอันเป็นสิ่งเสพติดต่างๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ละเมิดศีล ข้ออื่นๆ ได้ เนื่องจากขาดสติ ดังพระพุทธพจน์ที่ตรัสถึงโทษแห่งการละเมิดศีลข้อนี้ว่า

“ติละ ภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็ไม่เคยได้เห็น ไม่เคยได้ฟังมาอย่างนั้นเลยว่า คนผู้นี้เป็นผู้ ละเว้นขาดจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท พระราชาจับเขา แล้วประหาร จองจำ เนรเทศ หรือทำตามพระราชประสงค์ เพราะการงดเว้นจากการเสพของมีนเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทเป็นเหตุ แต่ถ้าบาปกรรมของเขานั้นเองปรากฏให้รู้ว่า ‘คนผู้นี้หมกมุ่นการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทแล้วฆ่าหญิงหรือชาย

^{๓๙} มงฺค. (ไทย) ๒/๒๐๕/๑๐๑.

^{๔๐} มงฺค. (ไทย) ๒/๒๑๐/๑๐๖-๑๐๗.

คนผู้นี้หมกมุ่นการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทแล้วลักทรัพย์จากบ้านหรือป่า คนผู้นี้หมกมุ่นการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทแล้วประพฤติก่อในหญิงหรือลูกสาวของผู้อื่น คนผู้นี้หมกมุ่นการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทแล้วทำลายประโยชน์ของคหบดี หรือบุตรของคหบดีด้วยการพูดเท็จ พระราชาจับเขาแล้วประหาร จองจำ เนรเทศ หรือทำตามพระราชประสงค์ เพราะการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทเป็นเหตุ”^{๔๑}

๘. ศิล ๕ โดยนัยแห่งการปฏิบัติ

การพัฒนาชีวิตตามหลักศิล ๕ มุ่งรักษาความเป็นปกติของมนุษย์ มีจิตสำนึกแห่งความดีงาม เจตจำนงแห่งการละเว้นความชั่ว สังคมเกิดสันติสุข การรักษาศิล ๕ โดยการใช้หลักเบญจธรรม คือ ความมีเมตตากรุณา การตั้งใจประกอบอาชีพที่สุจริต การให้เกียรติยกย่องความเป็นมนุษย์ และสตรีเพศ การรักษาสัจจะและมิตรภาพ รวมทั้งการมีสติปัญญาเพื่อรักษาดนจะทำให้สังคมน่าอยู่ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อบุคคล และสังคม เช่น การก่อคดี อุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ปล้น ชิงทรัพย์ ข่มขืน การค้าประเวณี การฉ้อโกง การเสพยาเสพติด ซึ่งล้วนมาจากเหตุปัจจัยคือการละเมิดศิล ๕ คือความพยายามที่จะเข้าข้างตนเอง เพื่อเบียดเบียนผู้อื่น เป็นความเห็นแก่ตัวที่มาจากการไม่สามารถควบคุมความอยากหรือกิเลส ต้นเหตุที่มาจากภายในตนเอง

๙. อานิสงส์ของศิล ๕

วคิน อินทสระ^{๔๒} กล่าวถึงอานิสงส์ของศิลว่า ศิลมีความไม่เดือดร้อนใจเป็นอานิสงส์เย็นกายเย็นใจ เพราะไม่เห็นโทษเครื่องเศร้าหมองใดๆ ของตน เหมือนบุรุษหรือสตรีผู้ได้อาบน้ำชำระล้างร่างกายเรียบร้อยแล้ว บริโภคอาหารประณีตอันเป็นที่พอใจแล้ว ได้นั่งพัก ณ รมัทรใหญ่ริมลำธาร อันมีน้ำใสสะอาด เมื่อรักษาศิลดีแล้วย่อมเป็นผู้มีสติประจักษ์ ประจักษ์ตน ศิลจะกลับมารักษาเราเหมือนเราปลูกต้นไม้ รักษต้นไม้ รักษต้นไม้ด้วยดี เมื่อต้นไม้เติบโตขึ้นย่อมหวนมารักษาผู้ปลูกนั่นเอง

อานิสงส์ของการรักษาศิลโดยรวมนั้นก็จะสามารถส่งผลดีให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีสงบเรียบร้อย มีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังพุทธพจน์ ในพระไตรปิฎก เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาโปรดอุบาสก อุบาสิกา ชาวตำบลบ้านปาฏลีคาม กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

อานิสงส์ข้อที่ ๑ ย่อมได้โภคทรัพย์ใหญ่หลวงซึ่งมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ

อานิสงส์ข้อที่ ๒ กิตติศัพท์อันดีงามย่อมกระฉ่อนไป

อานิสงส์ข้อที่ ๓ เข้าไปหาบริษัทใดๆ เช่น ชัตติยบริษัท พรหมณบริษัท คหบดี บริษัทสมณบริษัท ย่อมเป็นผู้แก่ล้าแก่ ไม่เก้อเขินเข้าไปหาบริษัทนั้นๆ

อานิสงส์ข้อที่ ๔ ย่อมไม่หลงลืมสติ

อานิสงส์ข้อที่ ๕ หลังจากตายแล้ว ย่อมไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

สรุปแนวคิดหลักศิล ๕ เป็นบทบัญญัติพื้นฐานทางพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงบัญญัติ สำหรับเป็นธรรมพื้นฐานในการประพฤติดนของมนุษย์ ก่อให้เกิดความดีงามต่อบุคคลที่ปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นกฎเกณฑ์ระดับต้นของสังคม สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อบุคคล และสังคม เช่น การก่อคดี อุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ปล้น ชิงทรัพย์ ข่มขืน

^{๔๑}อง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๗๘/๒๔๘ – ๒๔๙.

^{๔๒}วคิน อินทสระ, พุทธจริยศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดา, ๒๕๔๙), หน้า ๔๔.

การค้าประเวณี การฉ้อโกง การเสพยาเสพติด ซึ่งล้วนมาจากเหตุปัจจัยคือการละเมิดศีล ๕ การรักษา
ศีล ๕ จะส่งเสริมการอยู่ร่วมกันทำให้ความสงบสุขของชุมชน

๑๐. ศีล ๕ กับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน

ในสังคมไทยยุคปัจจุบันนับว่าเป็นความยากลำบากต่อการรักษาคุณธรรม จริยธรรมหรือ
การรักษาศีลเพื่อให้สังคมเกิดสันติสุขคืออาชญากรรมก็ยังคงเกิดขึ้นในทุกๆวัน และมีความรุนแรงมากขึ้น
ในหลายประเทศ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้บอกว่าประเทศเหล่านั้น รักษาศีล ๕ เช่นเดียวกับสังคมไทย แต่กลับ
พบว่าปัญหาอาชญากรรมในประเทศมีอันตรายค่อนข้างต่ำเช่นประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศในแถบ
สแกนดิเนเวีย คำถามคือว่า อะไรที่ทำให้ประเทศเหล่านั้น มีจำนวนการก่ออาชญากรรมในอัตราที่ต่ำ
และทำอย่างไรให้คนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ดังนั้น หากพิจารณาถึงหลักการดังกล่าวก็จะพบว่า “จิตสำนึกแห่งความดีงาม” และ
เจตจำนงแห่งการละเว้นความชั่วที่จะไม่เบียดเบียนตนเองและสังคมให้เดือดร้อน คือปัจจัยหลักของ
การสร้างสังคมให้น่าอยู่การมีศีล ๕ เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตเท่านั้นจึงจะทำให้บุคคลและสังคม
ได้รับความสุข หากแต่เรามองข้ามการละเมิดศีลเล็กน้อย ไม่มีเจตนาและความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะ
ความไม่ดีงามทั้งปวง สังคมไทยก็ยังคงพบกับปัญหาทางสังคมอาชญากรรมอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

เราจึงพึงสละ “ความเห็นแก่ตัว” ออกจากตนเองอย่างจริงจังและมีความตั้งใจมุ่งมั่น
เพื่อรักษาศีล ๕ ให้เกิดความเจริญงอกงามของชีวิต ทริพย์สิน ครอบครัวที่อบอุ่น สัจจะและมิตร
ที่ยั่งยืน และสติปัญญาของตนเอง การละเมิดศีล ๕ คือ ความพยายามที่จะเข้าข้างตนเอง
เพื่อเบียดเบียนผู้อื่น เป็นความเห็นแก่ตัวที่มาจากการไม่สามารถควบคุม ความอยากหรือ กิเลสตัณหา
ที่มาจากภายในตัวของ เราเอง การใช้หลักเบญจธรรมคือ ความมีเมตตากรุณา การตั้งใจประกอบ
อาชีพที่สุจริต การให้เกียรติยกย่องความเป็นมนุษย์และสตรีเพศ การรักษาสัจจะและมิตรภาพรวม
ทั้งการมีสติปัญญา เพื่อรักษาตนจะทำให้สังคมน่าอยู่ก็เท่ากับว่าเป็นการรักษาศีล ๕ ได้แล้วในสังคม
ปัจจุบัน^{๔๓} มนุษย์ทุกเชื้อชาติ ศาสนา หรือต่างผิวพรรณ วรรณะล้วนชื่นชอบความสงบสุข สันติภาพ
และการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล แต่ด้วยเหตุที่ยังมีคนบางคน บางกลุ่ม บางพวกไม่เข้าใจถึงความรัก
ความเมตตา และไม่สามารถควบคุมกิเลส ตัณหาภายในใจของตนเองได้ดีพอ จึงก่อความขัดแย้ง
เบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ด้วยกันความสงบสุขและสันติภาพจึงเกิดขึ้นได้ยาก ผลที่เกิดขึ้นคือ
ความสูญเสียในชีวิต ทริพย์สิน ความขัดแย้ง สูญเสียคนรัก ครอบครัว มิตรภาพ เสียแม้กระทั่ง
ความสุขภายในใจของตนเอง ไม่ว่าโลกจะเกิดสงครามหลายครั้งเกิดความขัดแย้งทั้งในระดับบุคคล
ไปจนถึงความขัดแย้งระดับนานาชาติ ทุกอย่างจบลงด้วยการสร้างความเข้าใจที่มาจากความปรารถนา
ดีของกลุ่มคนที่ต้องการยุติความขัดแย้งไม่ต้องการให้มีการประหาร ฆ่าตาย ทำร้ายซึ่งกัน
และกัน

ดังนั้น สิ่งที่ทำให้บุคคลและโลกเกิดสันติภาพได้ ก็คือ ความปรารถนาดีที่มาจากภายในใจ
จากความรัก ความเมตตา และการตั้งอยู่ใน “ศีล” หรือข้อปฏิบัติที่มนุษย์จะพึงมีต่อกัน ไม่ว่าศีลธรรม
ทางศาสนา หรือจริยธรรมที่เป็นข้อตกลง กติกาของสังคมเช่น การเคารพใน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ของคนอื่น ไม่เบียดเบียนดูถูกให้ร้ายซึ่งกันและกัน ฉะนั้น “ศีล” จึงเป็นเสมือนกติกาของชีวิต

^{๔๓}พระมหาสุทิตย์ อาภากร, ดร., ศีล ๕ คุณค่าของชีวิตและสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสนับสนุนการสร
รวมสร้างสุขภาพ (สสส.), ๒๕๕๘), หน้า ๑๗-๑๘.

และสังคมที่จะทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เมื่อบุคคลดำเนินการตามหลักศีล ๕ และเจริญในหลัก “เบญจธรรม” คือ คุณธรรม ๕ ประการคู่กับศีล ย่อมจะสร้างสังคมให้เกิดสันติภาพขึ้นมาได้

เบญจธรรม ๕ ประการ^{๔๔} คือ

๑) เมตตาการุณา ได้แก่ ความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่นให้มีความสุข ความเจริญและต้องการช่วยเหลือดูแล แบ่งปันผู้อื่นให้พ้นจากปัญหาในชีวิต

๒) สัมมาอาชีวะ ได้แก่ การประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ประพฤติตนให้ทางเสียหาย ไม่กระทำการทุจริต คอรัปชั่นที่เกิดจากการทำงานของตนเอง แต่ตั้งมั่นที่จะกระทำ แต่รับผิดชอบในอาชีพการงานของตนเอง

๓) กามะสังวร ได้แก่ ความสำรวมระวัง รู้จักยับยั้ง สามารถควบคุมตนในทางกามารมณ์ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นที่อ่อนแอ รับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองทำลงไปจากพฤติกรรมทางเพศนั้น

๔) สัจจะ ได้แก่ การมีความจริงใจมีความซื่อตรงต่อตนเองและต่อบุคคลอื่น เป็นการสร้างสัจจะและมิตรภาพด้วยการคิดพูด ทำที่มาจากความรู้สึกภายใน

๕) สติสัมปชัญญะ ได้แก่ ความระลึกได้รู้สึกตัวอยู่เสมอ เป็นการฝึกตนให้เป็นคนรู้จักยังคิดยังทำ ไตรตรองถึงสิ่งต่างๆ ว่าสิ่งใดควรทำและไม่ควรทำ ไม่ประมาทในการใช้ชีวิต เมื่อบุคคลได้กระทำการสิ่งทีเกื้อกูลด้วยศีลและเบญจธรรมดังกล่าว สันติภาพจากใจและสันติภาพของสังคมย่อมเกิดขึ้น ดังนั้น ศีลจึงเป็นคุณค่าของชีวิตและสังคมที่จะก่อให้เกิดความสงบสุขมีการจัดการและคุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน

๑๑. ศีล ๕ กับการแก้ไขปัญหาสังคม

หากมองถึงปัญหาอาชญากรรมและปัญหาทางสังคมจะพบว่า มีปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับลัทธิละเมิดศีล ๕ หลายประการ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดคดีอาชญากรรมไว้ ๕ หมวด ได้แก่

๑) คดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ เช่น การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักพาตัวเรียกค่าไถ่ วางเพลิง

๒) คดีชีวิตร่างกาย และเพศ เช่น การฆ่าทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา ทำร้ายร่างกาย และการข่มขืนกระทำชำเรา

๓) คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เช่น ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ชิงทรัพย์ รับของโจร

๔) คดีน่าสนใจ เช่น โจรกรรมรถจักรยานยนต์ยกยอก

๕) คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย เช่น คดีอาวุธปืน คดีการพนัน คดียาเสพติด การค้าประเวณี และการมีและเผยแพร่วัตถุลามก

ดังนั้น การล่วงละเมิดศีล ๕ คือ การฆ่า การลักทรัพย์การล่วงเกินประเวณี การฉ้อโกง การให้ร้าย และการเสพยาเสพติดทั้งหมด ถือว่าเป็นก่อเหตุแห่งปัญหาอาชญากรรม และปัญหาของสังคมที่จะทำให้สังคมนั้น ไม่มีความสุขสงบ

^{๔๔}พระมหาสุหิตย์ อาภากรโธ, ดร., ศีล ๕ คุณค่าของชีวิตและสังคม, หน้า ๑๑.

สถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม ในสังคมไทย ประจำปี ๒๕๕๖			
ประเภทขอหา/คดี	รับแจ้ง	จับ	เทียบกับศีล ๕
คดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ	๔,๑๔๘	๒,๖๙๔	ศีลข้อที่ ๑-๒
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	๒๓,๖๑๓	๑๕,๓๐๗	ศีลข้อที่ ๑-๓
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	๔๖,๒๖๔	๒๓,๑๙๐	ศีลข้อที่ ๒
คดีน่าสนใจ เช่น โจรกรรม ฉ้อโกง	๒๙,๐๒๒	๘,๕๘๐	ศีลข้อที่ ๔
คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย ยาเสพติด	๕๐๙,๕๙๙(ราย)	๖๒๖,๑๘๓ (คน)	ศีลข้อที่ ๕

ตารางที่ ๕ : แสดงสถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม ในสังคมไทย ประจำปี ๒๕๕๖^{๕๕}

จากสถิติคดีอาชญากรรมดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการล่วงละเมิดศีล ๕ เป็นทั้งสาเหตุและปัจจัยของ การก่อคดีอาชญากรรมเป็นการกระทำที่ทำให้สังคมเดือดร้อน ทั้งต่อบุคคลและสังคม ดังนั้น การรักษาศีล ๕ จึงเป็นการแก้ปัญหาสังคม ทำให้ผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เมื่อใดสังคมมี ศีลธรรมเมื่อนั้นสังคมมีความสุข ทุกท่านมารักษาศีลกันเถาะเพื่อสร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ยิ่งขึ้นไป

๑๒. โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕^{๕๖}

๑๒.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

จากสถานการณ์บ้านเมืองในห้วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาหลากหลาย ประกอบด้วย การกระทำผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การระบาดของสิ่งเสพติด และอบายมุข การแตกแยกทางความคิด การเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และการจาบจ้วง ดูหมิ่นสถาบันหลักของชาติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดสติ จิตสำนึก ศีลธรรม และคุณธรรมจริยธรรม อันจะส่งผลให้สังคมเกิดความขัดแย้ง

คณะสงฆ์ โดย เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช มีดำริที่จะเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล ๕ มาประพฤติปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน กอปรกับ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ให้แนวทางในการ แก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการให้ทุกภาคส่วน ในประเทศร่วมมือกันดำเนินการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์และทำให้ประชาชนมีความรักความสามัคคีกัน โดยเริ่มจากครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ซึ่งจะนาพาประเทศก้าวไปข้างหน้าอย่างปลอดภัยยั่งยืน

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานราชการที่มีภารกิจในการส่งเสริม ให้สังคมไทย มีศีลธรรม และคุณธรรมจริยธรรม ตามแนวทางของพระพุทธศาสนาจึงได้กำหนด กิจกรรมในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกเพศทุกวัยได้นำหลักธรรมคำสอน

^{๕๕}พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, ดร., ศีล ๕ คุณค่าขอชีวิตและสังคม, หน้า ๑๗.

^{๕๖}สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๗, คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๕-๑๔.

ทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาชีวิต ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเน้นการรณรงค์ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มี “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ขึ้นในทุกส่วนของประเทศ ตามดำริที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าได้ประทานโอวาทไว้ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ความว่า “อันว่าศีล ๕ เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล ๕ ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มอบหมายภารกิจให้ส่วนราชการสร้างความปรองดองสมานฉันท์แก่ประชาชนในชาติ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการพร้อมกันทั้ง ๗๖ จังหวัด

๑๒.๒ วัตถุประสงค์^{๔๗}

๑) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

๒) เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ให้กับประชาชนในประเทศ

๓) เพื่อให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

๔) เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง

๑๒.๓ เป้าหมายการดำเนินงาน

ครอบคลุม จำนวน ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๔,๖๙๓ หมู่บ้าน และประชากร ๖๑,๕๖๑,๙๓๓ คน (ภายในระยะเวลา ๔ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐)

๑) เป้าหมายเชิงปริมาณ

ดำเนินการรณรงค์ให้ประชาชนทุกคนรักษาศีล ๕ ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ จำนวน ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๔,๖๙๓ หมู่บ้าน ๖๑,๕๖๑,๙๓๓ คน โดยแบ่งระยะการดำเนินงานเป็นสองระยะ ดังนี้

ระยะเร่งด่วน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๕๗ จะต้องดำเนินการ ให้มีการลงนาม ข้อตกลงในการขับเคลื่อนการดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ครอบคลุมทุกพื้นที่

ระยะปานกลาง ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ - กันยายน ๒๕๕๘ จะต้องดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เชิญชวน ให้พุทธศาสนิกชนสมัครเป็นสมาชิกครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงาน สมัครเข้าร่วมโครงการและรักษาศีล ๕ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชน และสมัครร่วมเป็นอาสาสมัครปกป้องพระพุทธศาสนา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕

ระยะยาว ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ - กันยายน ๒๕๖๐ จะต้องดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เชิญชวน ให้พุทธศาสนิกชนสมัครเป็นสมาชิกครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงานสมัครเข้าร่วมโครงการและรักษาศีล ๕ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชน และมืองค์กรเครือข่ายปกป้องพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นทุกหมู่บ้าน/ชุมชน

^{๔๗}สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๗, คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, หน้า ๕-๑๔.

๒) เป้าหมายเชิงคุณภาพ

พุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่าที่ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยปฏิบัติตามหลักศีล ๕ เกิดความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทำให้สังคมสงบ ร่มเย็น และมีความสุขอย่างยั่งยืน

๑๒.๔ วิธีการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างวัด บ้าน โรงเรียน “บวร” เพื่อให้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ของกันและกัน

๒) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ที่จะปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์ต่อชาติ บ้านเมือง

๓) ออกแบบการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมความภาคภูมิใจให้แก่บุคคล สถาบัน หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๑๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

๑) ระยะเร่งด่วน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๕๗

๑. จัดประชุมชี้แจงโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ต่อพระสังฆาธิการและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๒. จัดทำข้อตกลงความร่วมมือขับเคลื่อนโครงการ หรือแนวทางอื่นๆ ในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน สถานศึกษา หน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

๓. ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างความปรองดองสมานฉันท์^{๔๔}

๔. ติดตามประเมินผลและรายงานผลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) ระยะปานกลาง ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ - กันยายน ๒๕๕๘

๑. ปรับปรุงข้อตกลงความร่วมมือขับเคลื่อนโครงการ หรือแนวทางอื่นๆ ในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน สถานศึกษา หน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

๒. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เชิญชวน ให้พุทธศาสนิกชนสมัครเป็นสมาชิกครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงานรักษาศีล ๕

๓. รับสมัครอาสาสมัครปกป้องพระพุทธศาสนา

๔. ประกาศยกย่องครอบครัว/หมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษา หน่วยงานราชการ ฯลฯ รักษาศีล ๕ ที่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด

๕. ติดตามประเมินผลและรายงานผลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) ระยะยาว ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ - กันยายน ๒๕๖๐

๑. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เชิญชวน ให้พุทธศาสนิกชนสมัครเป็นสมาชิกครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงานเข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕

๒. รับสมัครอาสาสมัครปกป้องพระพุทธศาสนา

๓. จัดตั้งองค์กรเครือข่ายอาสาปกป้องพระพุทธศาสนาในทุกหมู่บ้าน/ชุมชน

๔. ประกาศยกย่องครอบครัว/หมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษา หน่วยงานราชการ ฯลฯ รักษาศีล ๕ ที่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด

^{๔๔}สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๗, คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, หน้า ๕-๑๔.

๕. ติดตามประเมินผลและรายงานผลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๒.๖ กิจกรรม

๑. หลักประกันความมั่นคงของชีวิต คือ ไม่มุงร้ายทำลายผู้อื่น
๒. หลักประกันความมั่นคงของทรัพย์สิน คือ ไม่ทุจริตคิดโกง ไม่มัวเมา ไม่ละเมิดต่อทรัพย์สินของผู้อื่น
๓. หลักประกันความมั่นคงของสถาบันครอบครัว ไม่ละเมิดต่อจริยธรรมทางเพศ
๔. หลักประกันความมั่นคงของสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ ไม่กล่าวถ้อยคำที่ปราศจากสติและขาดความรับผิดชอบ อันเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความแตกแยกทางสังคม
๕. หลักประกันความมั่นคงของสุขภาพ คือ การไม่ดื่ม ไม่เสพสิ่งของมีนเมาและสิ่งเสพติดทุกชนิด

และมีกิจกรรมขับเคลื่อนโครงการ โดยอยู่ด้วยกันอย่างไรจึงได้ชื่ออยู่ด้วยความสามัคคีในหมู่คณะ และการจัดกิจกรรมในชุมชน หมู่บ้าน วัด โรงเรียน ส่วนราชการให้เน้นหลักธรรมที่ส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์และแสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์^{๔๔}

๑๒.๗ ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑. ประชาชนมีจิตสำนึกและได้แสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคม ถิ่นกำเนิดของตนเอง ด้วยการสร้างความรักความสามัคคี ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
๒. ประชาชนไทยทุกหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล และสังคมมีความรักความเข้าใจ เคารพในความคิดเห็น ของกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อ เป็นสังคมเครือญาติ และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๓. ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข
๔. ประชาชนมีความตระหนัก รักปกป้อง เชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความมั่นคงยั่งยืน

^{๔๔}สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๗, คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, หน้า ๕-๑๔.

บทที่ ๓

แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของอำเภอแม่ใจ

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทของพื้นที่ และแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยมีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

๑. บริบทของอำเภอแม่ใจ

- ๑.๑ ลักษณะทั่วไป
- ๑.๒ สภาพทางสังคม
- ๑.๓ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และพิธีกรรม
- ๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๑.๕ สภาพเศรษฐกิจ
- ๑.๖ แหล่งท่องเที่ยว

๒. แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของอำเภอแม่ใจ

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

- ๒.๑.๑ ความหมายของชุมชน
- ๒.๑.๒ สาเหตุการเกิดชุมชน
- ๒.๑.๓ องค์ประกอบของชุมชน
- ๒.๑.๔ ประเภทของชุมชน
- ๒.๑.๕ โครงสร้างของชุมชน

๒.๒ แนวคิดการส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน

- ๒.๒.๑ ความหมายของสังคม
- ๒.๒.๒ องค์ประกอบของสังคม
- ๒.๒.๓ การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม
- ๒.๒.๔ โครงสร้างทางสังคม
- ๒.๒.๕ ทฤษฎีสังคม

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม

- ๒.๓.๑ ความหมายของกระบวนการมีส่วนร่วม
- ๒.๓.๒ ขั้นตอนกระบวนการมีส่วนร่วม
- ๒.๓.๓ ความสำคัญของการมีส่วนร่วม
- ๒.๓.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
- ๒.๓.๕ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๓.๑ ลักษณะทั่วไปของอำเภอแม่ใจ

๓.๑.๑ ประวัติ

อำเภอแม่ใจ จัดตั้งขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยในสมัยนั้น ได้มีพระบรมราชโองการประกาศให้จัดแบ่งท้องที่ปกครองเป็น “เมือง” และ “อำเภอ” เมื่อ ร.ศ.๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ในขณะนั้น “แม่ใจ” มีฐานะเป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน ๓ อำเภอ และ ๑๐ เมือง ที่ได้จัดการปกครองรวมกันเข้าเป็นจังหวัดพายัพเหนือ ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ร.ศ.๑๒๙ (พ.ศ.๒๔๕๓) ให้อำเภอแม่ใจขึ้นกับเมืองเชียงราย และอยู่ในมณฑลพายัพ โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ จำนวน ๖ คน คนแรกคือ นายถิ่น ควรสมาคม

ปี ร.ศ.๑๓๓ (พ.ศ.๒๔๕๗) อำเภอแม่ใจ ได้ถูกยุบให้เหลือฐานะเป็นตำบลหนึ่งขึ้นอยู่ในความปกครองของอำเภอพาน

ปี พ.ศ.๒๕๐๑ กรมการปกครอง ได้พิจารณาเห็นว่า ท้องที่ตำบลแม่ใจ ตำบลศรีถ้อย ตำบลแม่สุก อำเภอพาน และตำบลแม่ปืม อำเภอพะเยา สมควรยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ จึงได้สั่งการให้จังหวัดเชียงราย และอำเภอพาน พิจารณาดำเนินการขอยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๐๖ และกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๐๖ ให้รวมเขตการปกครอง ตำบลแม่ใจ ตำบลศรีถ้อย ตำบลป่าแฝก และตำบลแม่สุก อำเภอพาน ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ เรียกชื่อว่า “กิ่งอำเภอแม่ใจ” ขึ้นอยู่ในความปกครองของอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ รวม ๔ คน

ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม กรมการปกครอง พิจารณาเห็นสมควรให้ยกฐานะกิ่งอำเภอแม่ใจ ขึ้นเป็นอำเภอเช่นเดิม กระทรวงมหาดไทย จึงได้ออกพระราชกฤษฎีกายกฐานะกิ่งอำเภอแม่ใจ ขึ้นเป็นอำเภอแม่ใจ อีกครั้งหนึ่ง ขึ้นอยู่ในความปกครองของจังหวัดเชียงราย

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เมื่อมีพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดพะเยา อำเภอแม่ใจ จึงกลายเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดพะเยา และมีผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอถึงปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ คน

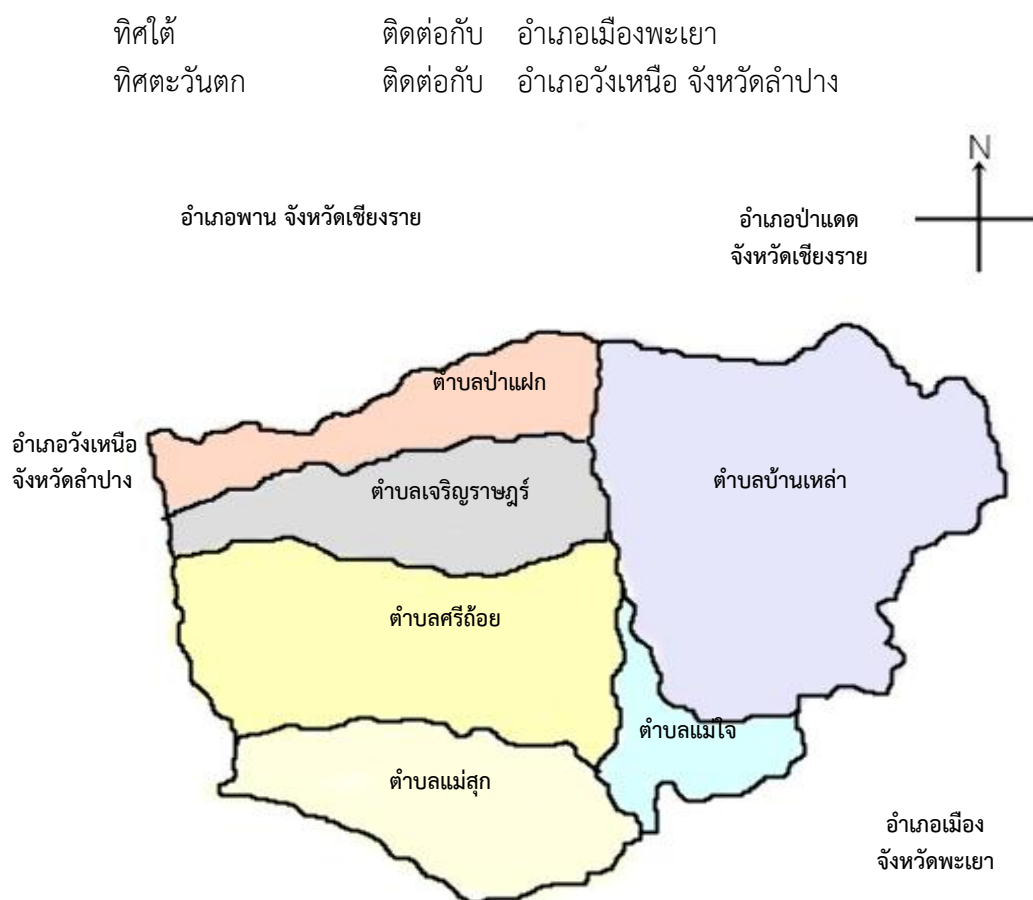
๓.๑.๒ คำขวัญ

พระเจ้าทองทิพย์คู่ถิ่น แหล่งทำกินหนองเล็งทราย มากมายสวนลิ้นจี่ รสดีมะพร้าวเผา

๓.๑.๓ ที่ตั้ง

อำเภอแม่ใจ ตั้งอยู่ที่พิกัด NB ๘๓๑๔๒๔ อยู่ห่างจากจังหวัดพะเยา ไปทางทิศเหนือ เป็นระยะทางโดยประมาณ ๒๔ กิโลเมตร มีเนื้อที่โดยประมาณ ๓๐๐.๗๖๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๘๗,๙๗๕ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอพานจังหวัดเชียงราย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย
		และอำเภอเมืองพะเยา

ภาพที่ ๑ : แสดงแผนที่อำเภอแม่ใจ

๓.๑.๔ ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มระหว่างภูเขา โดยมีเทือกเขาสูงชันทางทิศตะวันออก ได้แก่ เทือกเขาฮิดวัน เป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติแม่ปืม และด้านทิศตะวันตก ได้แก่ เทือกเขาจองเลื่อนและดอยหลวง เป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติดอยหลวง โดยมีหนองน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ตั้งอยู่กลางพื้นที่ เรียกว่า “หนองเล็งทราย” มีเนื้อที่ ๕,๕๖๓ ไร่ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดลำน้ำอิงไหลลงสู่กว๊านพะเยา

๓.๑.๕ ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากอำเภอแม่ใจ ตั้งอยู่ทางเหนือของประเทศไทย ในฤดูหนาวจึงหนาวมาก ฤดูฝนมีฝนตกชุก ฤดูร้อนอากาศในช่วงเวลากลางวันร้อนอบอ้าวแต่เวลากลางคืนอากาศค่อนข้างหนาวเย็น และแห้งแล้งในเดือนเมษายน ช่วงระยะเวลาฤดูต่างๆ มีดังนี้

- ๑) ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน
- ๒) ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม
- ๓) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

๓.๒ สภาพทางสังคมอำเภอแม่ใจ

๓.๒.๑ การปกครอง

อำเภอแม่ใจ แบ่งการปกครองออกเป็น ๖ ตำบล ๖๖ หมู่บ้าน (หมู่บ้านชาวไทยภูเขา ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านปางปูเลาะ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลศรีถ้อย บ้านผาแดง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลศรีถ้อย และบ้านป่าเมียง หมู่ที่ ๑ ตำบลเจริญราษฎร์ ประชากร ๓๔,๓๑๙ คน แบ่งการปกครองออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑) ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยส่วนราชการประจำ

๒) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เทศบาลตำบล ๖ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลแม่ใจ เทศบาลตำบลบ้านเหล่า เทศบาลตำบลรวมใจพัฒนา เทศบาลตำบลป่าแฝก เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ เทศบาลตำบลศรีถ้อย และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ แห่งคือ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุก

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนบ้าน (หลัง)
		ชาย	หญิง	รวม	
๑. แม่ใจ	๑๐	๒,๓๒๖	๒,๔๔๑	๔,๗๖๗	๑,๙๘๙
๒. แม่สุก	๑๐	๒,๗๒๓	๒,๗๕๘	๕,๔๘๑	๒,๕๔๒
๓. ศรีถ้อย	๑๓	๓,๔๑๐	๓,๕๙๔	๗,๐๐๔	๒,๘๘๗
๔. บ้านเหล่า	๑๔	๓,๙๓๘	๔,๐๑๕	๗,๙๕๓	๒,๗๘๗
๕. เจริญราษฎร์	๘	๑,๙๒๗	๒,๐๒๓	๓,๙๕๐	๑,๖๐๕
๖. ป่าแฝก	๑๑	๒,๕๒๔	๒,๖๔๐	๕,๑๖๔	๒,๐๒๐
รวม	๖๖	๑๖,๘๔๘	๑๗,๔๗๑	๓๔,๓๑๙	๑๓,๗๔๐

ตารางที่ ๑ : จำนวนประชากรในแต่ละตำบลในอำเภอแม่ใจ^{๕๐}

๓.๒.๒ การสาธารณูปโภค

การสาธารณูปโภคของอำเภอแม่ใจ ประกอบด้วย

๑) ไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้แล้ว ๑๓,๑๗๕ ครัวเรือน ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ๑๑๐ ครัวเรือน (บ้านผาแดงและบ้านป่าเมียง เป็นหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์)

๒) ประปา เขตบริการประปาของการประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๑,๐๒๔ ครัวเรือน (พื้นที่ตำบลศรีถ้อย ตำบลแม่ใจ และตำบลบ้านเหล่า) ระบบประปาหมู่บ้าน มี ๓๔ หมู่บ้าน

๓) โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน ๘๖ เครื่อง

๓.๒.๓ สถานศึกษา

สถานศึกษาของอำเภอแม่ใจ ประกอบด้วย

๑) โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ ๑ แห่ง

๒) โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สพป. ๒๐ แห่ง

^{๕๐}ข้อมูลประชากรกลางปี สำนักทะเบียนอำเภอแม่ใจ ณ เดือน กรกฎาคม ๒๕๕๘.

๓) โรงเรียนเอกชน ๒ แห่ง

๔) โรงเรียนปริยัติธรรม ๑ แห่ง จำนวนนักเรียน ชาย ๑,๓๙๐ คน หญิง ๑,๔๑๔ คน รวม ๒,๘๐๔ คน จำนวนครู ชาย ๙๕ คน หญิง ๑๕๘ คน รวม ๒๕๓ คน

๓.๒.๔ การศาสนา

จำนวนวัด ๓๒ แห่ง สถานประกอบพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ ๒ แห่ง ไม่มีมัสยิด

๓.๒.๕ การสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลชุมชน ๑ แห่ง คือ โรงพยาบาลแม่ใจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๙ แห่ง และสถานบริการสาธารณสุขชุมชน ๒ แห่ง

๓.๓ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อและพิธีกรรม อำเภอแม่ใจ

คำว่า “พิธี” หมายถึงงานที่จัดขึ้นตามลัทธิของความเชื่อ ซึ่งจัดว่าเป็นความหลังส่วนคำว่า “พิธีกรรม” หมายถึง การบูชา การสักการะ การจัดงานอันเป็นแบบอย่างหรือตามธรรมเนียมของคนในกลุ่มนั้น หรือสังคมนั้นได้กำหนดจัดขึ้น เพื่อเป็นวิธีการนำไปสู่ผลสำเร็จที่ตนต้องการ อันเป็นพิธีกรรมที่ได้ปฏิบัติ สืบทอดกันมาแต่อดีต แต่มีบางส่วนที่ได้รับมาจากอารยธรรมของชาติอื่น และได้หล่อหลอมจนกลายเป็นของคนในพื้นที่ ส่วนใหญ่ได้มาจากอิทธิพลหรือคติทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเชื่อมความศรัทธาเข้าไปสู่การปฏิบัติ และการปฏิบัติดังกล่าว ก็เป็นความงดงามแห่งคุณค่าในการดำเนินวิถีชีวิตของคนเมืองล้านนาอย่างดียิ่ง เนื่องจากพิธีกรรม เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นทั้งเรื่องราวประวัติวิถีชีวิตของคนเมืองล้านนา เป็นศูนย์รวมของความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว เป็นศูนย์รวมของการสื่อสารทางศิลปวัฒนธรรมอันงดงามที่เป็นของยึดจรรโลงจิตใจที่มีแต่ประโยชน์ทางด้านจิตใจ และร่างกายแก่คนเมืองล้านนา^{๔๑} โดยจะขอยกตัวอย่างในพื้นที่อำเภอแม่ใจ ที่มีประเพณี วัฒนธรรม พิธีกรรม และความเชื่อ ซึ่งถือตามจันทรคติมากกว่าสุริยคติเช่นเดียวกันกับแถบอื่นในล้านนา ประเพณีที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อมาเกือบตลอดทั้งปี

๓.๓.๑ ประเพณีทำบุญปอยหลวง

เป็นประเพณีที่มีงานฉลองที่ใหญ่โต ซึ่งจะเป็นการฉลองถาวรวัตถุของวัด หรือสิ่งก่อสร้างที่ประชาชนช่วยกันทำขึ้น เพื่อประโยชน์แก่สาธารณะ ประเพณีปอยหลวงมักจัดขึ้นในช่วงเวลาจากเดือน ๕ จนถึงเดือน ๗ เหนือ ตรงกับเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน หรือเดือนพฤษภาคมของทุกปี

๓.๓.๒ ทอดผ้าป่า

เป็นประเพณีที่นิยมกันในเดือนยี่ (เดือน ๑๒ ภาคกลาง) คือ ผ้าป่าสามัคคี โดยจะมีการแจกผ้าใบบอกบุญไปยังที่ต่างๆ ร่วมทำบุญตามศรัทธา มักจะจัดขึ้นเพื่อหาทุนสร้างถาวรวัตถุ

๓.๓.๓ ประเพณีเสียดผี

เป็นการจ่ายค่าผีดผี อันเองมาจากฝ่ายชายไปผูกเนื้อต้องตัวหรือล่องเงินฝ่ายหญิง หรือล่องล้าเข้าไปในเขตหวงห้าม เช่น ในห้องนอน สุรา ๑ ขวด เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องประกอบ

^{๔๑}บุญมี แท่นแก้ว, ประเพณีและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์, ๒๕๔๗), หน้า ๒.

๓.๓.๔ ประเพณีการพื้อมัด - ผีเม้ง

เป็นการสังเวยผีบรรพบุรุษ เหล้า จะเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องสังเวย

๓.๓.๕ ประเพณีสังเคราะห์

เป็นการทำพิธีทางไสยศาสตร์เช่นสรวงสะเดาะเคราะห์ด้วยการบูชา โดยเชื่อว่าจะทำให้คนที่เจ็บป่วย หรือผู้ได้รับเหตุร้ายต่าง ๆ รอดพ้นจากอันตรายที่จะเกิดขึ้นนั้นได้ หรือจะช่วยทุเลาเหตุร้ายให้เบาบางลงได้ เหล้า ๑ ขวด เป็นองค์ประกอบหนึ่งของเครื่องเช่นและมีการยกครูให้ผู้เป็นอาจารย์ เมื่อเสร็จพิธีอาจารย์จะรินเหล้าดื่มเป็นพิธี และรินแจกกัน

๓.๓.๖ พิธีเรียกขวัญวัวควาย

จะมีการประกอบพิธีเมื่อเสร็จจากการปลูกข้าว ระลึกถึงบุญคุณของสัตว์ประเภทนี้ ที่ใช้เป็นแรงงานช่วยในการไถคราดน่อนาเพื่อปลูกข้าว

๓.๓.๗ การทำสังเวยแม่โพสพ

การทำสังเวยแม่โพสพ หรือ “การฮ้องขวัญข้าว” จะทำในตอนรุ่งเช้าโดยเตรียมดอกไม้ธูปเทียน เหล้า ไห ไก่คู่ ข้าวสุกใส่ถาด อัญเชิญแม่โพสพเข้าสู่ลานเพื่อรับเครื่องสังเวย ขอให้แม่โพสพธิดามารักษาข้าวปลาอาหารอย่าให้สิ่งอื่น ๆ มาเบียดเบียนได้ พร้อมกับขอบคุณแม่โพสพที่ได้ช่วยเหลือผลประโยชน์แก่ตน

นอกจากนี้ ยังมีประเพณี วัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อ เช่นเดียวกับประเพณีของชาวไทยล้านนาทั่วๆ ไป ได้แก่ การขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน งานศพ บายศรีสู่ขวัญ เสียผี ห้ามไม้กำศรี สงกรานต์ จุดบั้งไฟ สู่ขวัญวัวควาย ทานสลากภัต ลอยกระทง สู่ขวัญข้าว เลี้ยงผีบ้าน เลี้ยงผีปู่ย่า และเลี้ยงผีขุนน้ำ เป็นต้น

๓.๔ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อำเภอแม่ใจ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือหนองเล็งทราย มีพื้นที่ประมาณ ๖,๗๐๐ ไร่ แต่ถูกบุกรุกจากราษฎร จนปัจจุบันเหลือพื้นที่ ๕,๕๖๓ ไร่ โดยตั้งอยู่ใจกลางพื้นที่ ล้อมรอบด้วย พื้นที่ ๕ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ใจ ตำบลศรีถ้อย ตำบลเจริญราษฎร์ ตำบลบ้านเหล่า และตำบลป่าแฝก ที่เป็นแหล่งประมง แหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิตประปา และเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำอิง สำหรับลำน้ำธรรมชาติ ที่สำคัญ ได้แก่ ลำน้ำแม่เย็น ลำน้ำแม่ปืม ลำน้ำแม่ใจ ลำน้ำแม่สุก ลำน้ำแม่จั่ว กระจายอยู่ในตำบลต่างๆ

๓.๔.๑ แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

การประปาส่วนภูมิภาค ๑ แห่ง สามารถให้บริการประชาชน ๑,๐๒๗ หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙ ของครัวเรือนทั้งอำเภอ ระบบประปาหมู่บ้าน ๓๔ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๕๒ ของหมู่บ้านทั้งอำเภอ บ่อบาดาล ๑๓๖ บ่อ บ่อน้ำตื้น ๕,๑๓๙ บ่อ ถึงเก็บน้ำ ๔๐๐ แห่ง ฝายน้ำขนาดใหญ่ ๒,๒๖๓ ฝาย

๓.๔.๒ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๑๒ แห่ง ได้แก่

- ๑) หนองเล็งทราย
- ๒) ลำน้ำแม่อิง
- ๓) ลำน้ำแม่ใจ

- ๔) ลำน้ำแม่ปืม
 ๕) ลำน้ำแม่สุก
 ๖) ห้วยแม่เย็น
 ๗) ห้วยป่าแฝก
 ๘) ห้วยคอกหมู
 ๙) ห้วยเกียง
 ๑๐) ห้วยแม่จั่ว
 ๑๑) ห้วยล็ก
 ๑๒) ห้วยหลวงและมีอ่างเก็บน้ำ^{๕๒} ดังตารางต่อไปนี้

ที่	อ่างเก็บน้ำ ที่ตั้ง	สร้าง เมื่อ พ.ศ.	พื้นที่ รับน้ำ (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำ เก็บกัก (ล้านลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์		
					พื้นที่เพาะปลูก ในฤดูฝน (ไร่)	พื้นที่เพาะปลูก ในฤดูแล้ง (ไร่)	หมู่บ้าน/ตำบล ที่ได้รับประโยชน์
๑	แม่ปืม บ.ไร่ฮ้อย หมู่ ๕ ต.บ้านเหล่า	๒๕๒๖	๑๖๕	๔๓.๐๐	๔๕,๖๕๐		ต.บ้านเหล่า ต.แม่ใจ ต.ป่าแฝก ต.แม่สุก ต.บ้านใหม่
๒	แม่สุก	๒๕๒๘	๘	๐.๕๒	๕๐๐		อ.เมืองพะเยา
๓	ห้วยเจริญราษฎร์	๒๕๒๙	๑	๐.๔๒	๑,๐๐๐	๔๐๐	ต.แม่สุก
๔	แม่ใจ (ห้วยปากกล้วย)	๒๕๔๘		๓.๐๐	๒,๐๐๐	๕๐๐	ต.เจริญราษฎร์ ต.ศรีถ้อย

ตารางที่ ๒ : แสดงอ่างเก็บน้ำและพื้นที่รับประโยชน์ในอำเภอแม่ใจ

๓.๔.๓ ทรัพยากรป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ของอำเภอเป็นพื้นที่ป่าต่อเนื่องกับพื้นที่ป่าของอำเภอยาน จังหวัดเชียงราย ปัจจุบันมีพื้นที่ที่ได้กำหนดให้เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๓ แห่ง คือ

- ๑) ป่าแม่ปืม - ป่าดงประดู่ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๑,๐๐๐ ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่ใจ
- ๒) ป่าแม่ปืม - แม่พุง มีเนื้อที่ประมาณ ๑๖๙,๐๘๙ ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่ใจ อำเภอพาน และอำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย
- ๓) ป่าแม่ลาวฝั่งขวา - ป่าแม่ส้าน - ป่าแม่ใจ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗๐,๖๒๕ ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่ใจ และอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

^{๕๒}สรุปผลงานประจำปี อำเภอแม่ใจ ๒๕๕๘, (อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา, ๒๕๕๘), หน้า ๓.

๓.๕ สภาพเศรษฐกิจ

๓.๕.๑ การเกษตร

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น ๗๘,๓๘๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำนา ๕๗,๖๔๗ ไร่ ทำสวน ๑๙,๗๓๕ ไร่ ทำไร่ ๑,๐๐๖ ไร่ ประมง ๕๐๐ ไร่ ซึ่งพืชเศรษฐกิจสำคัญของอำเภอแม่ใจ มีรายละเอียด ดังตารางต่อไปนี้

ชนิดพืช	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ประมาณการราคา ซื้อขาย(บาท/กก.)	ประมาณการมูลค่า การซื้อขายล้านบาท)
๑. ข้าว	๕,๖๕๒	๕๗,๖๔๗	๖๐๐	๑๓	๓๔๕.๘๘๒
๒. ถั่วเขียว	๑,๘๗๐	๑๒,๕๒๘	๗๐๐	๑๕	๑๔๔.๗๑๐
๓. ลำไย	๕๘๙	๒,๗๑๙	๕๖๐	๑๐	๒๑.๗๔๔
๔. แตงโม	๙๘	๕๔๓	๒,๕๐๐	๔	๕.๔๓๐
๕. แคนตาลูป	๘๘	๔๖๓	๒,๕๐๐	๘	๗.๔๐๘
๖. ยางพารา	๔๑๖	๔,๔๘๙	๓๐๒(แผ่นดิบ/วัน)	๖๘-๗๕	-

ตารางที่ ๓ : แสดงพืชเศรษฐกิจสำคัญของอำเภอแม่ใจ

๓.๕.๒ การอุตสาหกรรม

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนถูกต้องในพื้นที่อำเภอแม่ใจ จำนวน ๑๔ แห่ง โดยมีเงินทุนต่ำสุด ๑๕๓,๐๐๐ บาท สูงสุด ๒๓,๔๕๕,๒๘๗ บาท

ที่	ประเภท	จำนวน(แห่ง)
๑	โรงสีข้าว	๗
๒	ทำโรงศพและปราสาท	๓
๓	อัดใบยาสูบ	๑
๔	อบคัดเมล็ดพันธ์พืช	๑
๕	ทำตะเกียบ,ไม้เสียบ	๑
๖	ประกอบและตกแต่งสิ่งประดิษฐ์	๑

ตารางที่ ๔ : แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนถูกต้องในพื้นที่อำเภอแม่ใจ

๓.๕.๓ รายได้

ประชากรของอำเภอแม่ใจ มีรายได้เฉลี่ย ๖๘,๐๒๐ บาทต่อคนต่อปี รายได้เฉลี่ยครัวเรือน (ต่อคนต่อปี) ได้แก่

- ๑) ตำบลเจริญราษฎร์ ๗๒,๒๔๑ บาท
- ๒) ตำบลแม่ใจ ๖๘,๒๑๔ บาท
- ๓) ตำบลป่าแฝก ๗๖,๒๓๕ บาท
- ๔) ตำบลแม่สุก ๖๐,๖๓๘ บาท
- ๕) ตำบลศรีถ้อย ๕๖,๕๕๕ บาท
- ๖) ตำบลบ้านเหล่า ๖๘,๐๘๘ บาท

๓.๕.๔ การเงินการธนาคาร

จำนวนธนาคาร ๓ แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตร (ธ.ก.ส.)

๓.๕.๕ การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมขนส่งสายหลักที่สำคัญ ของอำเภอ ได้แก่

- ๑) ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑ สายพหลโยธิน (เอเชีย) พะเยา - เชียงราย
- ๒) ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๓๕๓ สายพหลโยธิน (สายใน) เข้าตัวอำเภอแม่ใจ (หลังเก่า) พะเยา - เชียงราย
- ๓) ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๑๙๓ สายแม่ใจ - แม่่นาเรื่อ อำเภอเมืองพะเยา
- ๔) ทางหลวงชนบท หมายเลข พย ๑๐๑๔ สายแม่เย็น - แม่ปืม อำเภอเมืองพะเยา

๓.๖ แหล่งท่องเที่ยว

อำเภอแม่ใจ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

๑) บ้านเข้าปางปูเลาะ

ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๓ ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอแม่ใจ ห่างจากตัวอำเภอแม่ใจประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ตามถนนสายพะเยา - เชียงราย ห่างตัวจังหวัดพะเยา ๓๕ กิโลเมตร มาจากตัวจังหวัดพะเยาเลี้ยวซ้ายเข้าถนนข้าง วัดศรีบุญเรืองปางปูเลาะ Homestay มีจำนวน ๒ หลัง และกำลังดำเนินการก่อสร้างในสวนลื่นอีกหลายหลัง เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาชมลื่นจี๊ ราวเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ของทุกปี บ้านเข้าปางปูเลาะเป็นหมู่บ้านไทยภูเขาเผ่าเย้าบนพื้นที่สูง มีหมู่บ้านชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าอาศัยอยู่ในหมู่บ้านปางปูเลาะ ซึ่งยังคงเป็นชนเผ่าที่รักษาวิถีชีวิตดั้งเดิม เป็นหมู่บ้านที่อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมภูมิอากาศดี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางนิเวศ และมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวประเภทนิยมไพรวิถีชีวิตชนบท (Home stay) ได้สัมผัสเอกลักษณ์เฉพาะเผ่าที่ยังคงปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างเหนียวแน่นที่สำคัญบ้านปางปูเลาะนี้ยังเป็นแหล่งผลิตลื่นจี๊ที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดพะเยา

๒) อ่างเก็บน้ำแม่ปืม

อุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืมได้ดำเนินการสำรวจและจัดตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๗ มีพื้นที่อยู่ในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ประมาณ ๓๕๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒๒๒,๕๐๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยปุย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เนื้อที่ ๖๗,๕๐๐ ไร่ และส่วนที่ ๒ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ปืมและป่าแม่พุง อำเภอพาน อำเภอป่าแดง จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่ใจ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ปืมและป่าดงประดู่ อำเภอแม่ใจ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ฮ้องป้อ ป่าห้วยแก้ว และป่าแม่อิงฝิ่งซ้าย กิ่งอำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา เนื้อที่ ๒๔๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๕๕,๐๐๐ ไร่ พื้นที่ของอุทยานแห่งชาติแม่ปืมอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ประมาณ ๒๒๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๓๗,๔๓๑ ไร่ และอยู่ในพื้นที่จังหวัดพะเยา ประมาณ ๑๓๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๘๕,๐๖๙ ไร่

๓) หนองเล็งทราย

หนองเล็งทรายอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ใจ (ใหม่) ประมาณ ๕ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔ นาที เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่เกิดจากการไหลมารวมกันของต้นน้ำลำธารจากเทือกเขา ๒ ด้าน คือเทือกเขาดอยหัวโง้ม (ดอยด้าน) ทางทิศตะวันออก และเทือกเขาผีปันน้ำ (ดอยหลวง) ทางทิศตะวันตก ซึ่งเทือกเขาทั้งสองเป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญ ที่ทำให้หนองเล็งทรายมีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์ตลอดปี จึงมีความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งสัตว์ปีกและสัตว์น้ำ ปัจจุบันมีเนื้อที่ประมาณ ๕,๕๕๙ ไร่ ถือเป็นแหล่งน้ำเพื่อชีวิตของชาวอำเภอแม่ใจ มีขนาดใหญ่รองจากกว๊านพะเยา และเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำอิงที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยา "หนองเล็งทราย" ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มระหว่างเทือกเขา ๒ เทือก คือ ดอยหัวโง้มหรือดอยด้าน ที่โอบล้อมอยู่ทางตะวันออก และดอยจำม่วง ที่โอบล้อมอยู่ทางตะวันตกปัจจุบัน "หนองเล็งทราย" ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์

๔) พระเจ้าทองทิพย์ วัดศรีสุพรรณ

พระเจ้าทองทิพย์ วัดศรีสุพรรณ เป็นพระพุทธรูปสมัยเชียงแสน รุ่นที่ ๓ เป็นทองสัมฤทธิ์ หักร่อง หน้าตักกว้าง ๗๒ เซนติเมตร สูง ๑๕๐ เซนติเมตร ตามหลักฐานของกรมศิลปากรระบุว่า พระเจ้าทองทิพย์สร้างในสมัยพุทธศตวรรษที่ ๒๒ - ๒๓ ปัจจุบันอายุ ๔๐๐ - ๕๐๐ ปี ตั้งอยู่บ้านแม่ใจปง หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่ใจ ตรงข้ามกับที่ว่าการอำเภอแม่ใจปง (หลังเก่า) อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ใจ (ใหม่) ประมาณ ๕ กิโลเมตร พระเจ้าทองทิพย์เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของชาวแม่ใจ จากคำบอกเล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์ พระเจ้าทองทิพย์ช่วยบันดาลให้ฝนตกอำเภอแม่ใจและผู้ที่มาสักการะบูชา

๕) น้ำตกแม่สุก

น้ำตกแม่สุก เป็นน้ำตกมีความสูงประมาณ ๖ ชั้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบเดินป่าศึกษาธรรมชาติตั้งอยู่เขตพื้นที่แม่สุกเหนือ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ใจ (ใหม่) ประมาณ ๑๓ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔๕ นาที

๖) พระเจ้าหินทิพย์ วัดดงบุญนาคน

พระเจ้าหินทิพย์เป็นพระพุทธรูปหินทราย ฝีมือช่างสกุลช่างพะเยา หน้าตักกว้าง ๗๒ นิ้ว สูง ๙๙ นิ้ว จากคำบอกเล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์ เล่ากันว่า ขณะที่ทำการชักลากแพที่ประดิษฐานองค์พระเพื่ออัญเชิญจากวัดพระธาตุก้อมก้อมมาประดิษฐานที่วัดดงบุญนาคน โขที่โซ่ชักลากเกิดขาด ขณะที่กำลังหาโซ่มาเปลี่ยน กลุ่มผู้เฒ่าผู้แก่ได้ประกอบพิธีขอขมาและกล่าวคำอัญเชิญองค์พระอยู่พักใหม่ และให้เด็กหนุ่มสาวที่แต่งกายไม่เรียบร้อยกลับก่อนแล้วจึงตัดต้นกล้วยเครือในบริเวณนั้นมาต่อกับโซ่ที่ขาด ปรากฏว่าสามารถชักลากแพข้ามดอยมาถึงวัด โดยไม่ขาดเป็นที่น่าอัศจรรย์ วัดดงบุญนาคนตั้งอยู่ที่บ้านดงบุญนาคน หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ โดยใช้เวลาเดินทางประมาณ ๓๐ นาที จากตัวอำเภอ

๗) พระธาตุจำม่วง

พระธาตุจำม่วงเป็นพระธาตุเก่าแก่ สร้างสมัยใดไม่ปรากฏ แต่สันนิษฐานว่าสร้างในยุคอาณาจักรญากามยาวตั้งอยู่บนดอยหัวม่วง เขตบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านเหล่า เป็นศาสนสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ชาวอำเภอแม่ใจให้ความเคารพนับถือ โดยจัดให้มีงานสมโภชสักการะบูชา

พระธาตุเป็นประจำทุกปี บริเวณวัดเป็นสถานที่ที่มีทิวทัศน์สวยงามเนื่องจากตั้งอยู่บนภูเขาสูงจึงสามารถมองเห็นหนองเล็งทราย

๘) ถ้ำประกายเพชร

ถ้ำประกายเพชร ภายในมีหินงอกหินย้อยที่สวยงามเป็นจำนวนมาก สวยงามแปลกตา ตั้งอยู่เขตพื้นที่บ้านปางปูเลาะ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ใจ (ใหม่) ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

๙) พระเจ้าองค์ดำ วัดศรีบุญเรือง

พระเจ้าองค์ดำเป็นพระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์ มีผิวสีดำ ค้นพบที่วัดร้างบริเวณหนองเล็งทราย (บริเวณบ้านดงตาอินกับบ้านดงบุญนาคน) เชื่อกันว่าเป็นพระพุทธรูปที่ช่วยบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล วัดศรีบุญเรืองตั้งอยู่บ้านข้าวตาด หมู่ที่ ๗ ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ใจ (ใหม่) ประมาณ ๒.๕ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑ นาที

๓.๗ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชน

๓.๗.๑ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

๑) ความหมายของชุมชน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕^{๕๓} ชุมชน คือ หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็กอาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ประสาท หลักศิลา^{๕๔} ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนพวกหนึ่งซึ่งครอบครองอาณาบริเวณที่มีอาณาเขตแน่นอน มีความผูกพันและยึดเหนี่ยวกันเป็นปึกแผ่นมั่นคง

เสาวคนธ์ สุดสวาท^{๕๕} ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชน เป็นการมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มขนาดเล็ก เช่น หมู่บ้าน ไปจนถึงกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น เมือง ประเทศ

Peter Cook^{๕๖} ชุมชนคือ สถานที่และกลุ่มคนที่บุคคลรู้จักกันเป็นอย่างดี รู้ทั้งข้อดี และข้อเสียของชุมชน เป็นทั้งส่วนหนึ่งของระบบรวม และระบบส่วนบุคคล

สรุปได้ว่า ชุมชน หมายถึงองค์การทางสังคมอย่างหนึ่ง มีอาณาเขตติดต่อกันประกอบด้วยกลุ่มชนที่มีบางสิ่งบางอย่างคล้ายคลึงกัน รวมขึ้นเป็นชุมชนหนึ่ง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หรืออยู่ใต้กฎหมายหรือข้อบังคับเดียวกัน

^{๕๓}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๕), หน้า ๒๓๔.

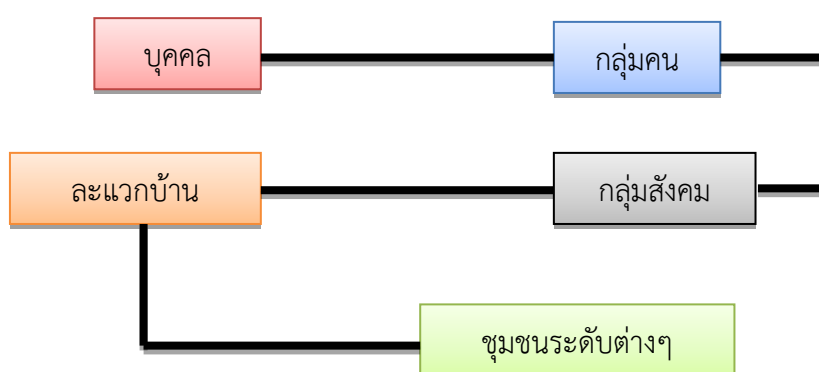
^{๕๔}ประสาท หลักศิลา, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ก้าวหน้าการพิมพ์, ๒๕๑๑), หน้า ๗๖.

^{๕๕}เสาวคนธ์ สุดสวาท, สังคมวิทยาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๑.

^{๕๖} Peter Cook, An Ideal City. In R. Middleton (ed.), The Idea of the City, 1996, pp. 212-221.

๒) สาเหตุการเกิดชุมชน^{๕๗} มีดังนี้

- ๑) ความเป็นสัตว์สังคมของมนุษย์
- ๒) การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของมนุษย์
- ๓) การขยายตัวของอุตสาหกรรมและการขยายตัวของเมือง
- ๔) การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับบ้านและที่ดิน
- ๕) แนวนโยบายของรัฐการหนีกภัยของมนุษย์
- ๖) สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
- ๗) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ๘) การขยายตัวของการคมนาคมขนส่ง

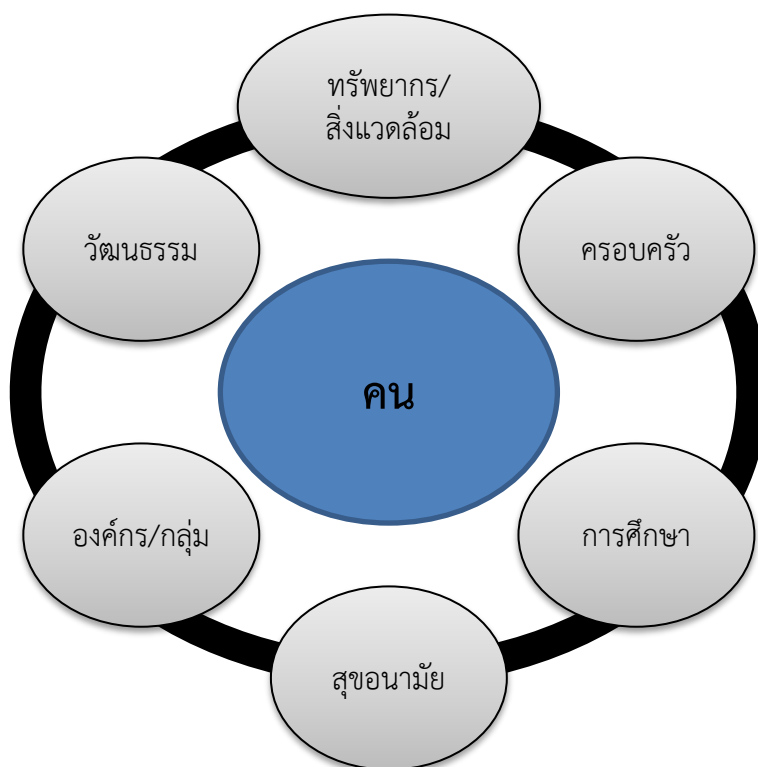

แผนภูมิที่ ๒ : กระบวนการเกิดชุมชน

^{๕๗} อัจฉรา สโรบล, ชุมชนกับการพัฒนา, (เชียงใหม่ : ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๗.

๓) องค์ประกอบของชุมชน

องค์ประกอบของชุมชน ใน ๒ ระยะ โดยในระยะปี ๒๕๒๓ เป็นด้านของชุมชนจะมี องค์ประกอบที่มีคนเป็นศูนย์กลาง^{๕๘} ดังภาพต่อไปนี้

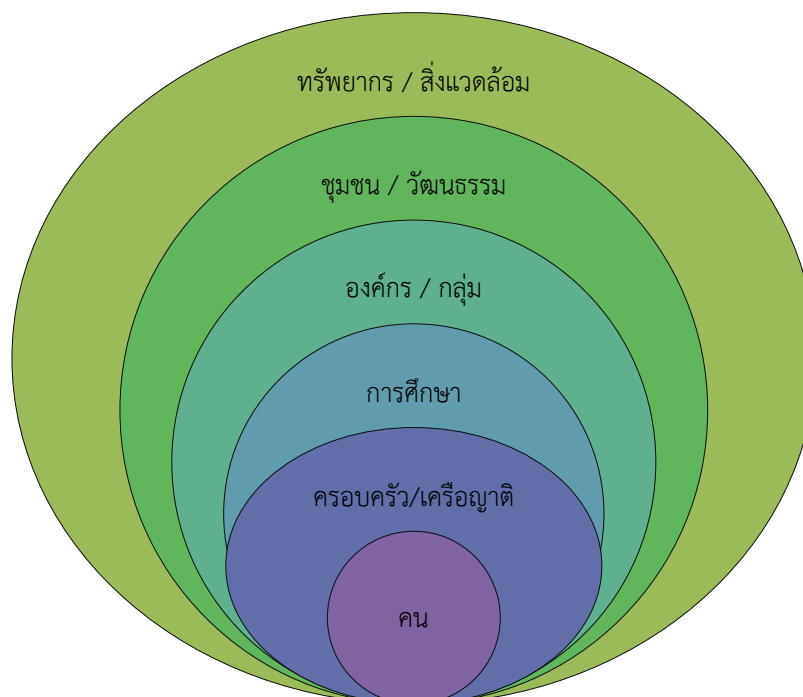

แผนภูมิที่ ๓: องค์ประกอบของชุมชนในระยะปี ๒๕๒๓

คนเป็นศูนย์กลางในชุมชน และมีองค์ประกอบต่างๆรอบตัวคน ได้แก่ ครอบครัวหรือเครือญาติ มีการศึกษาในชุมชน มีสุขอนามัยในชุมชน มีวัฒนธรรมของชุมชน มีองค์กรหรือกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้นในชุมชน และมีทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนจะต้องร่วมกันดูแลและรักษา อย่างไรก็ตามการจัดองค์ประกอบลักษณะนี้ จะพบว่าได้มีความเกี่ยวโยงกันดังนั้นในปี ๒๕๔๓ ซึ่งได้มีการปรับปรุงโครงสร้างความเป็นชุมชนใหม่^{๕๙} ดังรูปต่อไปนี้

^{๕๘} อรัญ จิตตะเสน และคณะ, หลักการและวิธีการบริหารจัดการชุมชน, (สงขลา : [ม.ป.พ], ๒๕๕๓), หน้า ๒.

^{๕๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

แผนภูมิที่ ๓ : องค์กรประกอบชุมชนโดยมีคนเป็นศูนย์กลางในชุมชน

จากภาพดังกล่าว คนยังคงเป็นศูนย์กลางเช่นเดิม เพียงแต่ความเป็นคนจะเกิดความเป็นครอบครัวหรือเครือญาติ เมื่อไปรวมกับครอบครัวอื่นๆ จะเกิดเป็นองค์กรหรือกลุ่มขึ้นมีการรวมกลุ่มเป็นชุมชน มีวัฒนธรรมของตนเองเกิดขึ้น จนกระทั่งมีทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของตนเอง

๔) ประเภทของชุมชน

เนื่องจากชนบทและเมืองมีความแตกต่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และสิ่งแวดล้อม นักสังคมวิทยาจึงได้อธิบายความแตกต่างระหว่างชุมชนชนบทและเมืองในด้านต่างๆ^{๖๐} ไว้ ดังนี้

๑) ด้านอาชีพ (Occupation) ชนบท เป็นชุมชนที่ประกอบด้วยประชากรและครอบครัวที่ประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนอาชีพอื่นๆ มีน้อยกว่าอาชีพเกษตรกรรมเมือง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกี่ยวกับเครื่องจักรกล อุตสาหกรรม การค้าพาณิชยกรรม นักวิชาการ การปกครอง และอาชีพอื่นๆ ที่ไม่ใช่เกษตรกรรม

๒) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ชนบท เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดตามธรรมชาติ และมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติโดยตรงเมือง สิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ประชาชนห่างไกลจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

^{๖๐}Sorokin, P. A., & Zimmerman, C., *Principle of rural sociology*, (New York: Henny Hol, 1929), p. 56-57.

๓) ด้านขนาดของชุมชน (Size of community) ชนบท เป็นชุมชนของเกษตรกรขนาดเล็กๆ แต่ใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ในการประกอบอาชีพเมือง เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ขนาดของชุมชนจะมีความสัมพันธ์กับความเป็นเมือง

๔) ด้านความหนาแน่นของประชากร (Density of population) ชนบท ความหนาแน่นของประชากรในชนบทจะต่ำกว่าในเมืองเมือง ความหนาแน่นของประชากรสูงกว่าชนบท และมีความสัมพันธ์กับความเป็นเมือง

๕) ด้านความต่างแบบกันหรือความเป็นแบบเดียวกันของประชากร (Heterogeneity and homogeneity of population) ชนบท ประชากรมีความเป็นแบบเดียวกันในลักษณะของเชื้อชาติและความรู้สึกทางสังคมเมือง ประชากรมีความต่างแบบกันมาก และความเป็นเมืองจะมีความสัมพันธ์กับความต่างแบบของประชากร

๖) ด้านความแตกต่างทางสังคมและการแบ่งชั้นทางสังคม (Social differentiation and stratification) ชนบท มีความแตกต่างทางสังคม และการแบ่งชั้นทางสังคมน้อยเมือง มีความแตกต่างทางสังคมและการแบ่งชั้นทางสังคมมาก

๗) ด้านการเคลื่อนที่ทางสังคม (Social mobility) ชนบท การเปลี่ยนแปลงในด้านที่อยู่อาศัย อาชีพ และอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลงน้อย ส่วนการย้ายถิ่นจะเป็นในลักษณะจากชนบทไปสู่เมืองเมือง มีการเคลื่อนที่ทางสังคมมากกว่าชนบท การเคลื่อนที่ทางสังคมจะมีความสัมพันธ์กับความเป็นเมือง โดยปกติจะมีการย้ายถิ่นจากชนบทเข้ามาอยู่ในเมือง แต่ถ้าเกิดเหตุการณ์วิกฤต คนในเมืองจะมีการอพยพจากเมืองไปสู่ชนบท

๘) ด้านระบบของการกระทำระหว่างกัน (System of interaction) ชนบท มีการติดต่อและสื่อสารกันน้อยกว่าคนในเมือง มีการติดต่อและมีความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิ (Primary relation) ความสัมพันธ์จะเป็นแบบส่วนตัวง่าย ๆ แต่จริงใจเมือง มีการติดต่อและสื่อสารกันมาก อาณาเขตของการกระทำระหว่างกันกว้างมากกว่าในชนบท มีการติดต่อและมีความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิ (Secondary relation) ไม่มีความเป็นกันเอง ความสัมพันธ์คงอยู่เพียงระยะเวลาสั้น ๆ รูปแบบความสัมพันธ์มีความซับซ้อน ยุ่งยาก ผิดเพี้ยน และมีแบบ

๕) โครงสร้างของชุมชน

โครงสร้างของชุมชนถือเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดเป็นชุมชนซึ่งโครงสร้างของชุมชนที่สำคัญ^{๒๐} มีดังนี้

๑) สมาชิก หมายถึงผู้ที่มีสิทธิและมีส่วนร่วมในสมาคมองค์กรซึ่งรวมถึง ผู้มีสิทธิและมีส่วนร่วมในชุมชนด้วยโดยสมาชิกชุมชนคือคน หรือประชากรจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นผู้มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการอาศัยอยู่ในชุมชน

๒) กลุ่มสมาชิกและความสัมพันธ์หมายถึงบุคคลจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กัน หรือมีปฏิสัมพันธ์กระทำต่อกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงการมีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงเครือญาติหรือสายเลือดที่มีความสัมพันธ์กันเชิงสังคมอื่นๆ ด้วย

^{๒๐}ยศ บริสุทธ์, การศึกษาชุมชน แนวคิดฐานการวิจัยและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๘), หน้า ๗-๘.

๓) สถาบันทางสังคมที่เป็นจุดหลอมรวมและที่ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรม และกิจกรรมบางอย่างที่มีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการศึกษา สถาบันการเมืองการปกครอง และสถาบันนันทนาการ

๔) สถานภาพและบทบาทของสมาชิก หมายถึงสมาชิกสภาพ ตำแหน่งและหน้าที่ของบุคคล โดยบุคคลแต่ละคนสามารถมีสถานภาพและบทบาทหลายอย่าง เช่น พ่อทำหน้าที่เป็นพ่อของลูกแล้วก็ยังมีหน้าที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนเป็นแรงงานหลักของครัวเรือนในการประกอบอาชีพ หรืออาจเป็นผู้นำชุมชนด้วย เป็นต้น

๕) บรรทัดฐานธรรมเนียมหรือกฎระเบียบแบบแผน หมายถึงแนวทางหรือที่เป็นเครื่องมือที่กำหนดเป็นกราฟหรือแบบอย่างให้กับสมาชิกของสังคมยึดถือปฏิบัติเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสงบสุขของสังคม

๓.๘ แนวคิดการส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน

๑) ความหมายของสังคม

สังคม คือ การอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยมีลักษณะความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันหลายรูปแบบ เช่น อาชีพ อายุ เพศ ศาสนา ฐานะ ที่อยู่อาศัย ฯลฯ สำหรับระบบสังคมที่รวมถึงสิ่งมีชีวิตประเภทอื่นนอกเหนือจากมนุษย์อาจใช้คำว่าระบบนิเวศ ซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่างๆ กับสภาพแวดล้อม สังคมของมนุษย์เกิดจากกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจร่วมกันไม่ว่าจะในด้านใด เช่น ประเทศ จังหวัด และอื่นๆ และมักจะมีวัฒนธรรมหรือประเพณีรวมถึงภาษา การละเล่น และอาหารการกินของตนเองในแต่ละสังคม การที่มนุษย์รวมกันเป็นสังคมนั้นช่วยให้มนุษย์สามารถสร้างและพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งอาจเป็นไปได้ถ้าต้องทำสิ่งนั้นโดยลำพัง ขณะเดียวกันสังคมที่พัฒนาหรือกำลังพัฒนาเป็นเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีช่วยในการทำงานอย่างมากมาย ก็อาจส่งผลให้ประชากรที่ไม่สามารถปรับตัวตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวหรือความรู้สึกว่าตนเองไม่มีส่วนร่วมในสังคมขึ้นมาได้

คำว่า “สังคม” หมายถึง กลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลายาวนานอย่างต่อเนื่อง ในบริเวณหรือพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่งมีอาณาเขตที่ชัดเจน และมีการปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีระเบียบและแบบแผน ภายใต้วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมที่สอดคล้องกัน ตลอดจนสามารถเลี้ยงตนเองได้ตามสมควรแก่สภาพ^{๒๒}

๒) องค์ประกอบของสังคม

สังคมมนุษย์มีองค์ประกอบดังนี้

๑) ประชากร จะต้องมียานวนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป สังคมที่มีขนาดเล็กที่สุดก็คือครอบครัวที่มีพ่อ-แม่ หรือพ่อ-แม่-ลูก ในขณะที่ชุมชนหรือหมู่บ้านจะมีสมาชิกมากขึ้นจนเป็นอำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ ตลอดจนสังคมโลกที่มีประชากรอาศัยอยู่ร่วมกันราว ๖,๐๐๐ ล้านคน

๒) ความสัมพันธ์ ประชากรหรือสมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

^{๒๒}พิชัย ผกากรอง, เอกสารประกอบการสอนรายวิชา มนุษย์กับสังคม, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๒-๓.

๓) พื้นที่หรืออาณาเขต ในความหมายทั่วไปนั้น คนในสังคมจะอาศัยอยู่ในบริเวณแห่งใดแห่งหนึ่ง พื้นที่อาจมีขนาดจำกัด ดังเช่น บริเวณบ้านของครอบครัวหนึ่ง หรือบริเวณกว้างขวางเป็นอำเภอ หรือจังหวัด ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ โดยไม่ถูกจำกัดพื้นที่ เช่น การสื่อสารกันระหว่างบุคคลทางอินเทอร์เน็ต ไม่ถูกจำกัดโดยพื้นที่ แต่คนสามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้

๔) มีการจัดระเบียบทางสังคม การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมนั้น สมาชิกจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือบรรทัดฐาน ทางสังคมที่ควบคุมตามตำแหน่งสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน บรรทัดฐานทางสังคมจะมีระบบ เป็นแบบแผน และเป็นที่ยอมรับและเข้าใจร่วมกันของคนในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข หากสังคมไม่มีกฎเกณฑ์หรือคนไม่ปฏิบัติตามระเบียบของสังคมที่วางไว้ จะก่อให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้น อาจนำไปสู่การขัดแย้งการแย่งชิง และการประหัตประหารกันก่อให้เกิดความระส่ำระสาย และการล่มสลายของสังคมได้

๓) การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม

อริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์ชาวกรีกได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม (social animal) หมายความว่า มนุษย์จะมีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่ามีความเกี่ยวข้องกันและกัน และมีความสัมพันธ์กันในหมู่มวลสมาชิกสาเหตุที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพราะมีความจำเป็นด้านต่างๆ^{๖๓} ดังนี้

(๑) มนุษย์มีระยะเวลาแห่งการเป็นทารกยาวนาน และช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ในระยะเริ่มต้นของชีวิต ลักษณะดังนี้แตกต่างไปจากสัตว์อื่น ความจำเป็นที่จะต้องมีการเลี้ยงดูทารกเป็นระยะเวลานานนี้เอง ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันและสร้างแบบแผนความสัมพันธ์กันเป็นครอบครัวเป็นเพื่อนบ้าน และมีความสัมพันธ์กับคนในสังคมอื่นๆ

(๒) มนุษย์มีความสามารถทางสมอง เพราะสามารถคิดค้นวิธีการในการควบคุมธรรมชาติเพื่อนำมาใช้ในการตอบสนองความต้องการ ให้ชีวิตดำเนินไปอย่างมีความสุข การควบคุมธรรมชาติจำเป็นต้องอาศัยการแบ่งงาน และความร่วมมือจากบุคคลอื่นเพื่อให้งานบรรลุผล เช่น การเสาะแสวงหาอาหาร การผลิตสิ่งของเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและการสร้างที่อยู่อาศัย เป็นต้น งานเหล่านี้มนุษย์ไม่สามารถทำคนเดียวได้หมด จึงต้องอาศัยคนอื่นร่วมแรงร่วมใจกันจัดทำขึ้น ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ร่วมกันกับคนหลายๆ คน

(๓) มนุษย์มีความสามารถในการสร้างวัฒนธรรม และจำเป็นต้องส่งผ่านวัฒนธรรมไปสู่คนรุ่นหลังให้ได้รับรู้ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมเหล่านี้มีทั้งปัจจัยที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต และเกี่ยวข้องกับความต้องการอื่นๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่จำเป็นต่อชีวภาพ เช่น ต้องการความรัก ความอบอุ่น การมีเพื่อนฝูงการจัดระเบียบทางสังคม ความเชื่อ ศาสนา ศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นอายุหนึ่งไปยังอีกรุ่นอายุหนึ่งจึงเป็นกระบวนการ ที่จะต้องกระทำต่อเนื่องกันไป

^{๖๓} Aristotle. Metaphysics, Great Books of the western world, Vol.8. Robert Maynard, Editor in chief. Thirtieth Printing. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 1988.

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าการมีวัฒนธรรมทำให้มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ทั้งหลาย ถึงแม้ว่าจะอยู่รวมกลุ่มคล้ายคลึงกับการเป็นสังคมก็ตาม ทั้งนี้เพราะมนุษย์จำเป็นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพ และความต้องการทางวัฒนธรรม มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ และแบบแผนของสังคมขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่มนุษย์อุบัติขึ้นบนโลกเป็นครั้งแรกจนกระทั่งปัจจุบันได้สร้างประดิษฐกรรมและวัฒนธรรมมากมายซึ่งทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์อื่นๆ อย่างสิ้นเชิง จนมีคำกล่าวว่า “มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐเลิศล้ำกว่าสัตว์ใดๆ ในโลก

๔) โครงสร้างทางสังคม

โครงสร้างทางสังคมการจำแนกกลุ่มความสัมพันธ์ของคนในสังคม ออกเป็นสถาบันทางสังคมประเภทต่างๆ เพื่อความสะดวกในการมองภาพของสังคมได้อย่างชัดเจน แต่ความเป็นจริงนั้นความสัมพันธ์ของคนในแต่ละสังคมจะเชื่อมโยงกันไปหมด การเชื่อมต่อกันเป็นตาข่ายนี้เองเราเรียกว่า โครงสร้างทางสังคม (social structure)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๔ ได้ให้ความหมายของโครงสร้างทางสังคมไว้ว่า

โครงสร้างทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างกันที่ค่อนข้างมั่นคง หรือการจัดระเบียบของกลุ่มหรือสถานภาพของกลุ่ม เมื่อพฤติกรรมของสมาชิกของสังคมโยงใย และเชื่อมต่อกันเป็นตาข่ายจึงมีการจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ตามสถาบันทางสังคมแต่ละประเภท ซึ่งสถาบันทางสังคมเหล่านี้ก็จะมีความสัมพันธ์และกลายเป็นโครงสร้างทางสังคม^{๒๔}

โครงสร้างทางสังคมอาจเปรียบเสมือนโครงสร้างของตึก ซึ่งตึกประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ได้แก่ พื้น เสา ฝาผนัง และหลังคา แต่ละส่วนจะได้รับการจัดให้อยู่ในตำแหน่งและหน้าที่ตามประโยชน์ของแต่ละประเภท และส่วนประกอบทุกๆ ส่วนจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวพัน และโยงใยต่อกันและกัน เช่น โครงสร้างของตึกทั้งหลัง หากขาดเสาหรือหลังคาตึกก็ไม่อาจตั้งอยู่ได้หรือไม่อยู่ในสภาพของตึก เปรียบเสมือนสถาบันทางสังคมจะโยงใยเชื่อมต่อและผูกพันกลายเป็นโครงสร้างทางสังคม หากขาดสถาบันใดสถาบันหนึ่งจะทำให้สังคมไม่สมบูรณ์

๕) ทฤษฎีสังคม

ทฤษฎีสังคม คือ คำอธิบายเรื่องของคนและความสัมพันธ์ระหว่างคนตามหลักเหตุผล และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ของคน หรือระหว่างคนต่อคน คนต่อกลุ่ม คนต่อสภาพแวดล้อม อย่างมีระบบจนสามารถพยากรณ์ได้ทฤษฎีสังคมตามความหมายดังกล่าว จึงมีขอบเขตกว้างขวางเป็นคำอธิบายเกี่ยวกับคนแต่ละบุคคล กลุ่มคน ความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างๆ รวมไปถึงคำอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ข้อสำคัญนั้นจะต้องเป็นไปตามหลักเหตุผล มีระบบระเบียบพอที่จะเป็นฐานในการพยากรณ์เรื่องทำนองเดียวกันในอนาคตได้ Jame Miley โดยทั่วไป ความพยายามที่จะอธิบายส่วนหนึ่งส่วนใดของสังคม (Social life) ถือได้ว่าเป็นทฤษฎีสังคม” และ Henry P Fairchild ให้ความหมายว่า “ทฤษฎีสังคม คือ การวางนัยทั่วไปหรือข้อสรุปที่ใช้ได้ทั่วไป เพื่ออธิบายปรากฏการณ์สังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง”

^{๒๔}พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๔), ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า.

ทฤษฎีทางสังคมกับแนวคิดทางสังคม มีความคล้ายคลึงกัน แต่ไม่เหมือนกัน^{๒๕} ดังนี้

๑) ทฤษฎีทางสังคมเป็นคำอธิบายเรื่องเกี่ยวกับคน หรือความสัมพันธ์ระหว่างคน ซึ่งเป็น การรู้ระดับหนึ่งที่ยังไม่ถึงขั้นอธิบาย

๒) ทฤษฎีทางสังคม แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆของคนหรือระหว่างคนต่อคน อย่างมีระบบ แต่แนวคิดทางสังคมไม่กำหนดว่าต้องเป็นเช่นนั้น

๓) ทฤษฎีทางสังคมมีความสามารถพยากรณ์อนาคตได้ แต่แนวคิดทางสังคมไม่ถึงขั้นนั้น

๔) ทฤษฎีทางสังคมอาจมีรูปของข้อความที่เตรียมไว้สำหรับการพิสูจน์ด้วยข้อมูลประจักษ์ ทฤษฎีทางสังคมอาจมีทั้งที่เคยตรวจสอบด้วยข้อมูลประจักษ์ หรือยังไม่เคยผ่าน แต่ได้มีการเตรียม หรือมีลักษณะที่พร้อมจะให้พิสูจน์

สรุปได้ว่า ทฤษฎีสังคม คือ คำอธิบายปรากฏการณ์สังคมอย่างใดอย่างหนึ่งตามหลัก เหตุผล โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปรากฏการณ์สังคมนั้น จนสามารถที่จะ พยากรณ์ปรากฏการณ์สังคมในอนาคตได้ ทฤษฎีสังคมมีความหมายกว้างเป็นทฤษฎีของจิตวิทยา ซึ่งอาจหมายถึงเรื่องของคนแต่ละคนก็ได้ (Psychology studies human interaction of individuals) หรืออาจหมายถึงทฤษฎีรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องของอำนาจของคนหลายคนที่เกี่ยวข้องกัน หรืออาจหมายถึงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ อันเป็นเรื่องของคนหลายคนกับวัตถุในการผลิตการจำหน่าย จ่ายแจกผลิตภัณฑ์และบริการในการอุปโภคบริโภคได้ และอาจเป็นทฤษฎีสังคมวิทยา เป็นเรื่องของ รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์หรืออาจจะเป็นทฤษฎีของมานุษยวิทยาเป็นเรื่องของคนที่มี แบบแผนการคิด การกระทำหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทฤษฎีทางสังคมจึงคล้ายกับแนวคิด ทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับคนและความสัมพันธ์ระหว่างคน รวมทั้งระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม แต่ก็มี ความแตกต่างกันที่ทฤษฎีเป็นข้อความที่เป็นไปตามหลักเหตุผล มีระบบและพยากรณ์ปรากฏการณ์ ในอนาคต

การอยู่ร่วมกันในสังคมไทย ได้รับอิทธิพลจากกระแสสังคม “ประชาคมอาเซียน” ที่เข้ามา มีบทบาทกับสังคมไทยมากขึ้น ไม่ใช่เพียงแต่มิติทางด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่มิติทางด้านสังคม วัฒนธรรมก็มีการกล่าวถึงกันว่าจะสามารถอยู่ร่วมกันได้หรือไม่บนฐานวัฒนธรรมที่ต่างกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมที่ต่างมีความหลากหลายของวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จำเป็นต้องมี ศาสตร์และศิลป์ในการอยู่ร่วมกันจึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข กรณีศึกษาจากประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ จากผลวิจัยของสถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมเอเชีย พบว่า ในอดีตคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ส่วนใหญ่เริ่มจากการเข้ามาทำการค้า หรือการทำงาน เกิดการสร้างชุมชนบนวิถีชาติพันธุ์ของตนเอง เช่น กลุ่มอินเดีย กลุ่มจีน กลุ่มไทย เป็นต้น ทำงานตามความถนัดความสามารถ และยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองไม่ทิ้งความเป็น ตนเอง แต่ในขณะเดียวกันเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายก็มีความเคารพในอัตลักษณ์ของสังคม รอบข้าง รวมทั้งเรื่องของสิทธิเสรีภาพจะต้องให้อยู่บนฐานของกฎหมายร่วมกัน เช่น การเข้าถึง ด้านบริการทางการแพทย์สาธารณสุขที่ปัจจุบันคนจากทุกเชื้อชาติสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน อีกประเด็นที่ประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญเป็นอย่างมากคือ ด้านการศึกษา โดยมีการกำหนด

^{๒๕}สัญญา สัญญาวิวัฒน์, **ทฤษฎีสังคมวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕),

นโยบายให้กลุ่มคนหลากหลายสามารถใช้ภาษาของชาติตนเองในการเรียนการสอนในประเทศสามารถก่อตั้งโรงเรียนที่สอนด้วยภาษาของประเทศนั้นๆ ทั้งนี้ เยาวชนบุตรหลานของชาติพันธุ์ไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าเรียนในเฉพาะโรงเรียนของชาติตนเอง แต่สามารถเลือกศึกษาได้ในทุกโรงเรียนโดยไม่มีข้อจำกัด แหะละนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนในประเทศมาเลเซียสามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมหลากหลายวัฒนธรรม

สังคมไทยต้องการจัดการสังคมที่มีหลากหลาย จะต้องเริ่มที่การปรับทัศนคติยอมรับในความหลากหลายของความแตกต่าง โดยใช้พื้นฐานทางหลักธรรมศาสนา ทั้งเรื่องของความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูล รวมถึงให้โอกาสกับทุกกลุ่มได้แสดงอัตลักษณ์ของตนอย่างเสรี มีความเคารพซึ่งกันและกัน อยู่บนวิถีของคุณธรรมร่วมกัน สำหรับภาครัฐ ก็ควรจะมีการปรับนโยบายให้สอดคล้องกับวิถีศาสนา วัฒนธรรมของคนทุกกลุ่ม ควบคู่ไปกับการยอมรับ รวมทั้งส่งเสริมวิถีการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างโอกาสการศึกษาให้ครอบคลุม เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่จะพัฒนาประเทศ ทั้งหมดนี้จะช่วยให้สังคมที่มีความหลากหลายสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสันติ ความเข้าใจ อันจะนำไปสู่การสร้างสังคมสุขภาวะ ความแตกต่างในสังคมเดียวกัน หากมีระบบการจัดการที่มีคุณภาพ การเคารพและยอมรับซึ่งความแตกต่าง มีความไวใจและมีความปรารถนาดีต่อกัน สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

การอยู่ร่วมกันในสังคมไทย ความเคารพและยอมรับซึ่งความแตกต่างในอัตลักษณ์ของแต่ละปัจเจกชน ครอบคลุม สังคม ตลอดจนถึงการเคารพในสิทธิเสรีภาพ อยู่บนฐานของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายร่วมกัน การเข้าถึงด้านบริการพื้นฐานของรัฐสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกันเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความเข้าใจ สงบและสันติ อันจะนำไปสู่การสร้างสังคมสุขภาวะ

๓.๙ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนานั้น ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน โดยมีนักพัฒนาหรือนักวิชาการจากภายนอกเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ในด้านต่างๆ เช่น ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี ฯลฯ

๑) ความหมายของกระบวนการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง^{๖๖}ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมว่า โดยส่วนใหญ่กระบวนการมีส่วนร่วมจะเริ่มจากการค้นหาปัญหาและสาเหตุการวางแผนดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล

^{๖๖}เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๑๐.

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ^{๒๗} ให้ความหมายไว้ ๓ ประเด็น ได้แก่

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความชำนาญ ร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนการติดตามการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับ โอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความรู้สึกก็นึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามี แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญ และแสดงออกซึ่งวิธีแก้ไขปัญหาและลงมือปฏิบัติ โดยการช่วยเหลือ ของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

๓. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กร อาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

อดิน รพีพัฒน์^{๒๘} ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนา ซึ่งมี ๕ ระดับ คือ

๑) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การพิจารณาปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

๒) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา

๓) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหา และพิจารณาแนวทางวิธีการในการแก้ปัญหา

๔) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา

๕) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรมการพัฒนา

บัณฑิต อ่อนดำ^{๒๙} กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา ซึ่งเป็นการวัดเชิง คุณภาพ ออกเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทาง การดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

^{๒๗}ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, การพัฒนาองค์กรและการตัดสินใจ, (ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๐), ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า.

^{๒๘}อดิน รพีพัฒน์, ปัญหาการพัฒนาชนบทบทเรียนจากกรณียกกระบัตร โครงการพัฒนาชนบทกลุ่ม น้ำแม่กลอง, (ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๑), หน้า ๔๙.

^{๒๙}บัณฑิต อ่อนดำ อ้างใน ปาริชาติ วลัยเสถียร, ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนสาขาพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒), หน้า ๒๓.

ขั้นตอนที่ ๓ การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ ๔ การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปব্যবস

Richardson Ann^{๗๐} ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตามจำนวนมากที่สุดที่จะมากได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด เป็นต้นว่า การยอมให้ผู้ตามหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแม้กระทั่งเลือกตั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาด้วย

จะเห็นได้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมเริ่มจากการศึกษาชุมชน โดยนักพัฒนาร่วมกับชาวบ้านในชุมชน ร่วมกันเรียนรู้สภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ทรัพยากรที่มีในชุมชน และปัญหาต่างๆ ของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนแก้ไขปัญหา การศึกษาชุมชนจะช่วยกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และรวมกลุ่มกันวางแผนแก้ไขปัญหา โดยนักพัฒนาจะเป็นฝ่ายกระตุ้นให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็น

๒) ขั้นตอนกระบวนการมีส่วนร่วม

วิช วิษณุภาวรรณ^{๗๑} ได้กล่าวว่า กระบวนการในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท มี ๔ ขั้นตอนคือ

๑) การศึกษาชุมชน คือการค้นหาปัญหา และความต้องการของชุมชน โดยนักพัฒนาศึกษา และเรียนรู้สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในชุมชนร่วมกับประชาชน โดยใช้วิธีการสังเกต และสัมภาษณ์ทั้งทางตรง/ทางอ้อม ข้อมูลบางส่วนอาจหาได้จากเอกสาร/งานวิจัย

๒) การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาโดยมีการรวมกลุ่มกันอภิปราย ถกเถียง แสดงความคิดเห็น นักพัฒนาเป็นผู้ประสานงาน โดยคอยจัดลำดับผู้อภิปรายให้ข้อเท็จจริง และสรุปประเด็นสำคัญเป็นหลัก ส่วนชาวบ้านควรมีโอกาสเข้าร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และนักพัฒนาต้องกระตุ้น เร่งเร้าให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด

๓) การลงมือปฏิบัติตามแผนหรือวิธีการที่ได้ร่วมกันตัดสินใจแล้วจากขั้นตอนที่ ๒ โดยชาวบ้านมีส่วนร่วม ในขั้นตอนนี้จะต้องได้ร่วมด้วยความศรัทธา และเชื่อมั่นในตนเองที่จะพัฒนาชุมชน

^{๗๐} Richardson, Ann., **Participation**, (London: Routledge & Kegan Paul, 1983), p.1.

^{๗๑} วิชา วิษณุภาวรรณ, **ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน : ประชาชน ข้าราชการ และผู้นำรัฐบาล**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๖๑-๖๓.

๔) การประเมินผลงานโดยชาวบ้านและนักพัฒนาจะร่วมกันกำหนดขั้นตอนย่อยๆ ต่างๆ ในการทำงานประเมินผล ตลอดจนดูแลปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างประเมินผล เพื่อที่จะได้แก้ไขทันที

๓) ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ชุมชนได้ประโยชน์ในการมีส่วนร่วมกิจกรรมการพัฒนาสุขภาพดังนี้

๑. ชุมชนตระหนักในปัญหาของตนเอง และตระหนักที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของตนเอง
๒. ชุมชนมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่ในรูปของความคิด การตัดสินใจ และการกระทำได้อย่างเต็มที่
๓. เป็นการระดมทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดชุมชน
๔. ชุมชนจะมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของ ทำให้การพัฒนามีความมั่นคงถาวรและประหยัด
๕. เป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถ และพลังชุมชนในการพึ่งตนเอง
๖. เป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย
๗. ชุมชนรับผิดชอบและมีอำนาจสูงสุดในการพัฒนาชุมชนตนเอง
๘. เป็นการแสดงออกถึงความเคารพ นับถือ เชื่อใจไว้วางใจ รักและศรัทธาในชุมชนว่ามีความรู้ความสามารถ

๔) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมมีนักวิชาการได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

William W.Reeder^{๗๒} ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ ๑๑ ประการดังนี้

๑. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะเลือกวิธีปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตัวเอง
๒. มาตรฐานคุณค่าบุคคล และกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตัวเอง
๓. เป้าหมายบุคคล และกลุ่มบุคคล ดูเหมือนจะส่งเสริม ป้องกันและรักษาเป้าหมายของตัวเอง
๔. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลบางครั้งมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา

^{๗๒} William W. Reeder . 1974. อ้างใน จงดี กิ่งเกล้า, “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในโครงการประชารวมใจกำจัดโรคเรื้อนถวายเป็นพระราชกุศลทรงครองราชย์ครบ ๕๐ ปี ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดในความรับผิดชอบของสำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต ๑.” (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๔.

๕. บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วย

๖. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนเองต้องกระทำเช่นนั้น

๗. การมองแต่ตัวเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่างๆ ซึ่งคิดว่าตนเองต้องกระทำเช่นนั้น

๘. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่างๆ ซึ่งมีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้นๆ

๙. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลจะมีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติงานของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำเช่นนั้น

๑๐. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้าร่วมในกิจกรรมบางอย่าง ที่คนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำสถานการณ์เช่นนั้น

๑๑. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคล มักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาารู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนที่ดี

๕) ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ นับว่าเป็นทฤษฎีดั้งเดิมเกี่ยวกับการจูงใจให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ให้บรรลุความสำเร็จด้วยการจูงใจบุคลากรในองค์การ โดยคำนึงถึงความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็นหลัก อับราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H.Maslow) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์จำมีความต้องการปัจจัยต่างๆ ที่ไม่มีที่สิ้นสุดตามลำดับ^{๗๓} ได้แก่

๑. ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ ถือว่าเป็นปัจจัยในขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน เพื่อการดำรงอยู่และความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ ความอบอุ่น ที่อยู่อาศัย การพักผ่อน การนอน การขับถ่าย และเรื่องเพศ

๒. ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย เป็นความต้องการที่เป็นอิสระจากภัยอันตรายทางด้านร่างกาย ความกลัวต่อการสูญเสียงาน ทรัพย์สินต่างๆ อาหารและที่อยู่อาศัย ความต้องการทางสังคม ความรักใคร่ และความเป็นเจ้าของ เนื่องจากอยู่ในสังคมก็ต้องการความรัก การเป็นเจ้าของบุคคลอื่น รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นคนที่มีคุณค่าของกลุ่มเป็นสมาชิกนั้นๆ

๓. ความต้องการได้รับการยกย่อง และเป็นที่ยอมรับจากสังคม ซึ่งเป็นความต้องการของบุคคลที่จะเป็นบุคคลที่มีคุณค่าในสายตาคนอื่น และได้รับการยอมรับทั่วไปว่า ตนเองมีความก้าวหน้า และประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา โดยตระหนักถึงศักยภาพ ทักษะความสามารถของตนเอง และเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองสูง

๔. ความต้องการมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem or Status Needs) ความต้องการขั้นต่อมาจะเป็นความต้องการที่จะประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้คือความมั่นใจในตนเอง

^{๗๓}ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.idis.ru.ac.th>, (วันที่สืบค้น ๑ กันยายน ๒๕๖๐),

๕. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต หมายถึง แนวโน้มของบุคคลที่จะเป็นหรืออยู่ในสถานภาพอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นไปได้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นความปรารถนาที่จะเป็นอย่างที่ตนเองเป็นมากขึ้น สูงขึ้น โดยเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถจะเป็นได้และประสบความสำเร็จเพื่อที่จะมีศักยภาพบรรลุในระดับสูงสุด

บทที่ ๔

วิเคราะห์แนวทางการอยู่ร่วมกันชุมชนรักษาศีล ๕

ในการศึกษาบทนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันชุมชน ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบและยืนยันความเป็นจริงเชื่อถือได้ของข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (data triangulation) โดยมีเนื้อหาสาระนำเสนอต่อไปนี้

๑. หลักศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่า
๒. การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของตำบลบ้านเหล่า
๓. แนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่าในการรักษาศีล ๕
๔. ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า

๔.๑ หลักศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่า

ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักศีล ๕ พบว่า ศาสนาพุทธ สอนให้เป็นคนดี สอนให้มีความละอายต่อบาป ละเว้นความชั่วสอนให้คนมีความรักต่อกัน^{๗๔} ศาสนาพุทธศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคนดี ไม่ทำความชั่ว เตือนเตือนผู้อื่นและสัตว์ทั้งหลาย แต่สำหรับพุทธศาสนา มีหลักครองชีวิตอยู่ ๕ หลัก เป็นพื้นฐานเบื้องต้น ในการดำรงชีวิตประจำวัน ถ้าทุกคนนำไปประพฤติปฏิบัติได้ก็จะทำให้สังคมประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุขนั่นก็คือหลักธรรมศีล ๕ ข้อของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติสอนไว้ ดังคำกล่าวไว้ว่าโลกจะร่มเย็นได้ ด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรมรักษาศีล^{๗๕} ทำตามปฏาตายายที่ทำมา ตั้งแต่เกิด พ่อแม่พาลูกเข้าวัดพ่อแม่สอนลูกคำว่าบาป และไม่ให้นำสัตว์ตัดชีวิต^{๗๖}

ศีล ๕ ถือเป็นคำสอนพุทธศาสนา โดยให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปนำไปปฏิบัติและประพฤติตนอยู่ในกรอบของคำสอนของพุทธเจ้า หากทุกท่านทุกคนประพฤติปฏิบัติตามคนเราก็จะมีความสุข ไม่เบียดเบียนใคร และทำบุญตามที่ตนตั้งใจ จิตใจของเราจะสบายมีการปล่อยละ ปล่อยวาง โดยเฉพาะปฏิบัติตนในกรอบศีล ๕ ก็มีความสุขความเจริญ^{๗๗} เป็นพุทธบัญญัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

^{๗๔}สัมภาษณ์, ชัย ใจแล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๗๕}สัมภาษณ์, นิรันดร์ มรรควัน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๗๖}สัมภาษณ์, เกษม สอนา, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๗๗}สัมภาษณ์, สนั่น สายเคืองวงศ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

ได้ตั้งข้อบัญญัติไว้เปรียบเสมือนข้อกฎหมาย หรือระเบียบของชาวพุทธถือเป็นหัวใจสำคัญที่ได้ยึดหลักพุทธธรรมประจำใจจะทำสิ่งใดย่อมละอายต่อการกระทำ หรือเกรงใจสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรทำอย่าง ศีล ๕ เป็นหลัก^{๗๘} เป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ถูกถ่ายทอดมาเป็นเวลา ๒๕๖๐ ปีแล้ว และได้ชื่อว่า เป็นมรดกโลกที่หาไม่ได้ หลักศีล ๕ คือหลักปฏิบัติของชาวพุทธการประพฤติปฏิบัติศีล ๕ คือ ๑) จดเว้นการฆ่าสัตว์ ๒) จดเว้นจากการลักขโมย ๓) จดเว้นจากการประพฤติดินในกาม ๔) จดเว้นจากการพูดเท็จ และ ๕) จดเว้นการดื่มสุราและเมรัย^{๗๙} อาจกล่าวได้ว่า พุทธธรรมอยู่ในใจ จิตใจของคนเราจะมีสุข ไม่ต้องไปเบียดเบียนผู้อื่นทำแต่ความดี เป็นคนซื่อสัตย์ เป็นธรรมต่อสังคม^{๘๐}

คำสอนของพระพุทธเจ้าคือ มีศีลห้าอยู่ในใจเสมอคนนั้นจะมีความสุขเสมอ ศีลห้า ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ ๓) เว้นจากการประพฤติดินในกาม ๔) เว้นจากการพูดเท็จ ๕) เว้นจากการดื่มสุราของมึนเมา^{๘๑} ถ้าทุกคนมีธรรมอยู่ในใจ ศีล ๕ ข้อ ก็ไม่ยาก มีให้เพื่อให้รู้ให้เห็นเพื่อสอนก่อนกระทำใดที่ไม่ถูกไม่ควร รู้ควรสำนึกถึงบาปบุญคุณโทษการกระทำด้วยตนเอง^{๘๒} กล่าวได้ว่าหลักศีล ๕ เป็นหลักธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้กับตัวเองและให้อยู่ร่วมเป็นสังคมอย่างสงบสุข ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน^{๘๓}

๔.๒ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของตำบลบ้านเหล่า

ประเด็นที่ ๑ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่อาศัยอยู่แต่เดิม พบว่าการอยู่ร่วมกันของชุมชนแต่เดิมก่อนที่จะมีดำเนินการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สมัยก่อนชุมชนมีความร่วมมือกันดี จะรื้อบ้านหลังหนึ่งก็จะมาร่วมกันภายใน ๑ วันให้เสร็จ หลังจากนั้นก็จะมีการกำหนดสร้างบ้านใหม่ขึ้นมาได้ร่วมกันอีกครั้งหนึ่งโดยผลัดกันมาคนละ ๑ วันหรือ ๒ วัน จนเสร็จเรียบร้อย โดยไม่มีค่าแรง และผู้หญิงก็ร่วมมือทำกับข้าวเลี้ยงคนที่ช่วยกันทำบ้าน^{๘๔} แต่เดิมมาเราอยู่กันแบบพี่น้อง เอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันแบบมีความสุขแบ่งกันกินกันใช้ เช่น การต้มไก่ พ่อแม่บอกให้ลูกยกไปให้บ้านปู่ย่าตายายญาติพี่น้อง หลังจากนั้นเราก็ได้กินต้มไก่ตลอดปีเพราะเราให้เขา เขาให้เรามีความสุข

^{๗๘} สัมภาษณ์, เสาร์แก้ว แสนเขียว กำนันตำบลบ้านเหล่า, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๗๙} สัมภาษณ์, แสงทอง ทาจุมปู ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๘๐} สัมภาษณ์, สมศักดิ์ กำอินตา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๘๑} สัมภาษณ์, สังคม หรดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๘๒} สัมภาษณ์, ศรีมูล ใจยะสุข ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๘๓} สัมภาษณ์, หลั่น ปินใจ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๘๔} สัมภาษณ์, สมศักดิ์ กำอินตา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

เรื่องศาสนาพ่อแม่ก็ชวนลูกหลานเข้าวัดทำบุญ บางที่บ้านอื่นมีงานใหญ่พ่อแม่ก็ชวนลูกหลานไปด้วย
แนะนำให้รู้จักกัน ญาติพี่น้อง ก่อให้เกิดการรักใคร่ สามัคคีฝากลูกฝากหลาน ให้มีความเคารพ
นอบน้อม^{๕๕}

การอยู่อาศัยร่วมกันแต่เดิม ซึ่งเป็นสมัยยังไม่เจริญสื่อสารประชาสัมพันธ์ต่างก็ไม่มี อาศัย
แบบพี่น้องพึ่งพาอาศัย เคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังผู้ใหญ่สั่งสอน ของใช้อุปกรณ์การประกอบอาชีพต่างๆ
ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านโดยแทบไม่ใช้เงินทอง^{๕๖}อยู่ด้วยกันแบบไม่ระแวงกันเช่น ไม่กันรั้ว เป็นต้น
แล้วพึ่งกัน โดยเรียกกินข้าว อีกอย่างก็เอื้อเฟื้อกัน เช่น แบ่งเป็นอาหาร เป็นต้น ร่วมกันทำงาน เช่น
ลงแขก ช่วยกันเกี่ยวข้าว มีความสามัคคีกันดีมีศีลห้าอยู่ในใจเสมอไป ไม่มีโรงกลั่นสุราในหมู่บ้าน^{๕๗}
อยู่อย่างสงบสันติ มีการร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม^{๕๘}

การอยู่ร่วมกันมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบันย่อมมีความแตกต่างกัน เนื่องจากโลก
เจริญรุ่งเรือง จึงทำให้คนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ย่อมมีความแตกต่างกันไปอย่างรวดเร็วสมัยบรรพบุรุษ
จะทำได้โดยย่อมจะช่วยเหลือกันและกัน ในปัจจุบันจะต้องใช้เงินเป็นที่ตั้ง จึงทำให้คนในปัจจุบัน
ขาดความสามัคคี มีแต่การแข่งขัน มีสี มีพวก^{๕๙}คนในชุมชนไม่มีความเข้าใจ หลักธรรมของศีล ๕
เท่าที่ควรยึดถือปฏิบัติไม่ถูกต้อง เกิดอบายมุขต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น การพนันการทะเลาะวิวาท^{๖๐}

การอยู่ร่วมกันในอดีตถือว่ามีความสุขกว่าในปัจจุบันมากมีการปกครองแบบพ่อปกครอง
ลูก จะทำอะไรให้เกียรติผู้ใหญ่เสมอ มีความเคารพผู้ใหญ่หลักผู้ใหญ่ และครูบาอาจารย์และยึดหลักธรรม
คำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด เช่น พาลูกเข้าวัดทำบุญอยู่อย่างสม่ำเสมอ พาลูกไปเป็น
ลูกศิษย์วัดให้ศึกษาธรรมะ และให้ลูกบวชเป็นสามเณรเป็นพระจำนวนมาก ทำให้จิตใจของคนในอดีต
อ่อนโยนมากๆ มีความเกรงกลัวต่อบาปและสามารถรักษาวินัยธรรมประเพณีที่ดีงาม สืบมาจนถึง
ปัจจุบันให้ลูกหลานสืบทอดกันต่อไป^{๖๑}การอยู่ร่วมของชุมชนอยู่ด้วยกันแบบเครือญาติทุกครัวเรือน
นับถือศาสนาพุทธสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ สั่งสอนลูกหลานให้เป็นคนดี โดยมีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

^{๕๕}สัมภาษณ์, ศรีมูล ใจยะสุข ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๕๖}สัมภาษณ์, สนั่น สายเครือวงศ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๕๗}สัมภาษณ์, สังคม หรดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๕๘}สัมภาษณ์, เกษม สวงนา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๕๙}สัมภาษณ์, เสาร์แก้ว แสนเขียว กำนันตำบลบ้านเหล่า, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๖๐}สัมภาษณ์, หลั่น ปินใจ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๖๑}สัมภาษณ์, ชัย ใจแล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

ของชุมชนคือวัดเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และชุมชนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดมา^{๙๒}กล่าวได้ว่าเป็นชุมชนที่พึ่งพากันแบบพี่น้อง เข้าใจซึ่งกันและกันมีอะไรก็แบ่งปันช่วยเหลือกัน รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม สอนลูกสอนหลานตามประเพณีและงานบุญต่าง ๆ ให้ประพฤติปฏิบัติตามปู่ย่าตายายพาเข้าวัดในวันสำคัญต่าง ๆ ได้ดีต่อมาเมื่อประมาณ ๒๐ กว่าปี บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปเลยเป็นชุมชนสังคมที่เห็นแก่ตัวมากขึ้น ไม่รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ดีไว้ ขาดศีลธรรมประจำใจ ไม่มีความละอายความเกรงกลัวต่อบาป พุดกันไม่รู้เรื่องไม่ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ไม่เป็นพี่เป็นน้อง พึ่งพากันไม่ได้ต่างคนต่างเห็นแก่ตัว ไม่นึกถึงส่วนรวม”^{๙๓}

ประเด็นที่ ๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนหลังมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พบว่า ส่วนใหญ่รักษาศีล ๕ โดยการพึ่งเทศน์ ทำบุญสืบทอดกันมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย^{๙๔}ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่บ้านมากขึ้น ปัญหาการทะเลาะวิวาทในครอบครัวลดน้อยลงคนในหมู่บ้านเข้าใจหลักธรรมของศีล ๕ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสามารถอธิบายให้ลูกหลานฟังเข้าใจได้^{๙๕}การอยู่ร่วมกันในชุมชนหลังจากหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เข้ามีเมื่อปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมาที่ระดับหนึ่ง เนื่องด้วยสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงมากและมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมากขึ้น พ่อแม่ต้องออกไปทำงานหาเงินมาจุนเจือครอบครัว และส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือในเมืองใหญ่จำนวนมากทำให้ครอบครัวเป็นครอบครัวเหว่งกลาง พ่อแม่ไม่มีเวลาสั่งสอนลูกหลานทำให้เยาวชนไม่สนใจในเรื่องนี้มากนักและผู้คนกลุ่มใช้แรงงานก็ไม่ค่อยสนใจเท่าใดนัก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจฝืดเคือง ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ มีแต่คนแก่และคนวัยใกล้เกษียณเท่านั้นที่ใส่ใจในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ แต่ด้วยความเป็นคนพุทธในสายเลือดเยาวชน - กลุ่มวัยทำงานก็ยังเกรงกลัวต่อบาป ยึดถือหลักศีล ๕ ข้อได้ดีพอสมควร เช่น ในปัจจุบันในชุมชนไม่มีคนที่ลักเล็กขโมยน้อยเหมือนแต่ก่อนแล้วไม่ฆ่าสัตว์ เพื่อความสนุกสนานเหมือนในอดีต และที่ดีที่สุดของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และได้ผลมากที่สุดคืองดเหล้าเข้าพรรษาทำให้คนสนใจที่จะเลิกเหล้าช่วงเข้าพรรษาเป็นจำนวนมากนี่คือความเปลี่ยนแปลงและแตกต่างจากอดีตที่ยังไม่มีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มาถึงแม้สภาพชุมชน - ครัวเรือนไม่เหมือนอดีตที่ผ่านมาจะเป็นครอบครัวใหญ่ที่อบอุ่นมีการปกครองกันแบบพ่อแม่ปกครองลูกอยู่กัน ในชุมชนที่อบอุ่น ด้วยสภาพชุมชน - ครัวเรือนในปัจจุบันเป็นครอบครัวเดี่ยวและต้องออกไปทำงานนอกบ้านมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มาถือว่าชุมชนได้ตอบรับและปฏิบัติศีล ๕ ได้ดีพอสมควร^{๙๖}

^{๙๒}สัมภาษณ์, แสงทอง ทาจุมปู ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ , ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๙๓}สัมภาษณ์, นิรันดร์ มรรควัน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๙๔}สัมภาษณ์, เสาร์แก้ว แสนเขียว กำนันตำบลบ้านเหล่า, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๙๕}สัมภาษณ์, หลั่น ปินใจ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๙๖}สัมภาษณ์, ชัย ใจแล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

การอยู่ร่วมของชุมชนโดยชุมชนนับถือพระพุทธศาสนาอยู่แล้วและรักษาศีล ๕ ทุกครัวเรือนสืบทอดมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย โดยเข้าวัดฟังธรรมะ ทุกวันพระ จะเข้าวัดทำบุญรักษาศีล ๕ มาตลอดจนถึงปัจจุบัน^{๙๗} ซึ่งเป็นโครงการที่ดี ถ้าคนเข้าใจนำไปประพฤติปฏิบัติก็จะเกิดความสุข ความเจริญกับครอบครัว ชุมชนมีความเข้าใจในหลักการรักษาศีลภาวนา มากขึ้น^{๙๘} ทำตามที่เคยทำตาม ปกติ^{๙๙} รู้จักรักใคร่สามัคคี มีอะไรช่วยกันคิดช่วยกันทำไม่มีการร้องเรียนมีเรื่องอะไรจะพูดจา กันก่อน ไม่ถือโทษโกรธเคือง ไม่มีขี้เมาเอะอะวอยวายไม่มีการตั้งวงเหมือนเมื่อก่อนไม่มีการลักเล็ก ขโมยน้อยเกิดขึ้นในชุมชนรู้จักการเคารพนับถือผู้หลักผู้ใหญ่เชื่อฟังมีเหตุ มีผล คนในชุมชนรู้จัก การออกความคิดเห็นและยอมรับในประชาคมตามมติ^{๑๐๐} ซึ่งเป็นการดีเพื่อกระตุ้นตนเองซึ่งอยู่ใน สถานภาพที่เปลี่ยน หันมาระลึกถึงในอดีตที่ผ่านมาเราเคยอยู่แบบเรียบง่าย และประหยัด ปัจจุบัน เทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบการใช้จ่ายในครัวเรือนก็สูงขึ้นก็หวนกลับมาคิด สิ่งที่ไม่จำเป็นและ เคยปฏิบัติ ที่ผ่านมาวิเคราะห์ล้วนแต่อยู่ในศีล ๕ ที่สมควรนำมาปฏิบัติต่อไป^{๑๐๑} และมีการงดดื่มสุรา เป็นต้น บางคนงดได้ บางคนงดได้จำพรรษา บางคนงดได้ตลอดชีวิต เป็นผลดีต่อสุขภาพของคน ในชุมชน^{๑๐๒} แต่ก็มีบางคนยังไม่เข้าใจคำว่าศีล ๕ ข้อ ทำได้ไม่ครบ ๕ ข้อ ทางพระสงฆ์ก็ได้จัดอบรม ถ้าหากว่าท่านจะเข้าร่วมโครงการศีล ๕ นั้นไม่ต้องถือว่าให้ครบทุกข้อ ข้อใดที่สมควรปฏิบัติก็ทำ^{๑๐๓}

๔.๓ แนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่าในการรักษาศีล ๕

ประเด็นที่ ๑ แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พบว่าทางวัดต้องทำ โครงการดีๆ ควบคู่กับหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ด้วย เช่น โครงการพ่อแม่พาลูกเข้าวัดทำบุญทุกวันพระ ทางโรงเรียนต้องทำโครงการพาเด็กเข้าปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ ฟังธรรมอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง วันขึ้นแรม ๑๕ คำ ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำอย่างจริงจัง ไม่ใช่มีโครงการก็มาพูด พอเสร็จโครงการ แล้วก็เงียบไป ให้ชุมชนดูแลคัดเลือกบุคคลตัวอย่างที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบกับการนำศีล ๕ ข้อ

^{๙๗} สัมภาษณ์, แสงทอง ทาจุมปู ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๙๘} สัมภาษณ์, นิรันดร์ มรรควัน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๙๙} สัมภาษณ์, เกษม สวณา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์, ศรีมูล ใจยะสุข ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์, สนั่น สายเครือวงศ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์, สังคม หรดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์, สมศักดิ์ กำอินตา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

ไปปฏิบัติได้ดี ขอให้ส่งรายชื่อบุคคลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกเกียรติบัตร และมีรางวัลให้^{๑๐๔} การรณรงค์ให้ชาวบ้านรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งเชิญชวนคนในครอบครัวรักษาศีล ๕ โดยกรอกใบสมัคร เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นหลักฐาน และเพื่อแสดงถึงความตั้งใจจริงของประชาชนในชุมชน ในหมู่บ้าน ชุมชนก็นับถือพุทธศาสนาอยู่แล้ว โลกจะร่มเย็นได้ขึ้นอยู่กับพระพุทธรักษา^{๑๐๕} ซึ่งต้องมีหน่วยงาน ที่เข้ามาทำโครงการให้ชัดเจน บูรณาการกับทางวัดซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนา ให้พระสงฆ์ร่วมกับผู้นำ เป็นผู้นำในการให้ความรู้เรื่องศีล ๕ ให้กับชุมชน ให้เข้าใจแก่นแท้ของศีล ๕ ว่าดีหรือไม่ดีอย่างไรให้ทางโรงเรียนนำนักเรียนเข้ามาอบรมเรื่องของศีล ๕ เป็นประจำ จะได้ซึมซับ ตั้งแต่เล็กๆ จะได้รู้จักบาปบุญคุณโทษ จะต้องทำกันอย่างจริงจัง ไม่ใช่ทำวันนี้ โครงการนี้หมดก็หายไป ไม่ทำต่อเนื่อง ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร^{๑๐๖} และทำให้คนในปัจจุบันเรียนรู้ และส่งเสริมให้ลูกหลาน ได้รับรู้การส่งเสริมรักษาศีล ๕ สืบต่อไป^{๑๐๗}

ทางพระสงฆ์ ก็คงจะใช้ในการพูดคุยทุกวันพระที่ทำพิธีทุกที่ทำงาน และทางผู้ใหญ่บ้าน ก็จะประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของหมู่บ้านบ่อยๆ เพื่อที่จะชักจูงสร้างความเข้าใจของประชาชน ในหมู่บ้าน ได้รับทราบการปฏิบัติศีล ๕ ข้อ^{๑๐๘}ควรมีกติกาหมู่บ้านที่เข้มงวดตามหลักประชาคม บทลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังให้เป็นตัวอย่าง ยกย่องส่งเสริมคนทำดีให้ออกหน้าออกตา มอบเกียรติบัตร ประชาสัมพันธ์หอกระจายข่าวให้รู้ผลได้ผลเสียของการกระทำความผิด พูดคุยให้คน กระทำความผิดให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ ส่งเสริมเด็กเยาวชนให้รู้จักการรักษาศีลเป็นนิจ^{๑๐๙} โดยปลูกฝัง ตั้งแต่เด็กในโรงเรียน มีป้ายประชาสัมพันธ์ และประพาดติดนอกรอบ ตลอดจนมีป้าย ประชาสัมพันธ์ และการประพาดติดนอกรอบ ตลอดจนมีทีมงานเผยแพร่ ไม่ว่าจะเป็นในส่วน ของวัฒนธรรม และทางพระสงฆ์ลงในพื้นที่แต่ละจุด อาจเป็นโครงการธรรมะสัญจร มีวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถอธิบาย เพื่อกระตุ้นให้แต่ละพื้นที่ที่มีความสนใจ และหวนกลับมาใช้ชีวิตการเป็นอยู่ที่ดี ไปปฏิบัติตน และบางคนหลงไปในยุคสมัยได้นำมาเปรียบเทียบการครองตัวกับชีวิตประจำวัน ยึดหลัก คุณธรรม ๑๐ ประการ ควบคู่กับการรักษาศีล ๕^{๑๑๐}ควรมีแนวทางของทางพระสงฆ์ ช่วยอีกทางหนึ่ง เวลาไปงานศพ พระไปเทศน์ก็ดี ก็ขอให้พระรูปนั้น บรรยายเรื่องสุรา ใ้งดการดื่มให้น้อยลง

^{๑๐๔}สัมภาษณ์, ชัย ใจแล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๕}สัมภาษณ์, แสงทอง ทาจุมปู ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๖}สัมภาษณ์, นิรันดร์ มรรควัน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๗}สัมภาษณ์, เสาร์แก้ว แสนเขียว กำนันตำบลบ้านเหล่า, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา , เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๘}สัมภาษณ์, สมศักดิ์ กำอินตา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐๙}สัมภาษณ์, ศรีมูล ใจยะสุข ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑๐}สัมภาษณ์, สนั่น สายเครือวงศ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

หรือดตลอดชีวิต ควรเป็นตัวอย่างให้แก่เยาวชน เป็นต้น อีกอย่างหนึ่งผู้นำในตำบลนั้น ๆ ต้องเข้าพรรษาทุกคน เป็นตัวอย่างให้พี่น้องประชาชนในตำบลหรือหมู่บ้าน^{๑๑๑}แนวทางคู่กับกฎหมายที่กำหนดไว้บางอย่าง เช่น ไม่ให้ดื่มเหล้าในวันสำคัญ วันพระ งานบุญ งานมวย งานเกี่ยวกับพระ วันปีใหม่เมืองไม่ให้ดื่ม วันปีใหมไทยไม่ให้ดื่ม^{๑๑๒}จัดอบรมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ ศิล ๕ ให้กับคนในชุมชน ให้เข้าใจ โดยเฉพาะเด็กเยาวชน ให้มีความรู้เรื่องศิลป ๕ เพิ่มมากขึ้น อันนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ดีงามทำให้ลดปัญหาอบายมุขในหมู่บ้านต่อไป^{๑๑๓}

ประเด็นที่ ๒ ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ พบว่า โครงการที่ดีประชาชนจะได้รับรู้ข้อปฏิบัติของศิลป ๕ ข้อ^{๑๑๔}การทำดีนั้นไม่ได้ทำวันเดียวหรือครั้งเดียวให้สำเร็จ^{๑๑๕}อยากให้ผู้มีอำนาจนำวิชาศีลธรรมมาสอนใหม่ อยากให้ผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม ผู้สอนต้องทำตัวให้ดี^{๑๑๖}ควรมีงบประมาณในการส่งเสริมการเผยแพร่ ประกาศเกียรติคุณยกย่องรางวัลให้กับบุคคลต้นแบบ^{๑๑๗} และในแต่ละหมู่บ้านควรมีกิจกรรมร่วมกันลดละเลิกอบายมุขเป็นประจำ ต้องมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนในชุมชนให้เข้าใจเกี่ยวกับโทษของสุราที่มันเป็นพิษต่อร่างกายและจะเกิดภัยกับตนและครอบครัวอีกด้วย^{๑๑๘}

^{๑๑๑}สัมภาษณ์, สังคม หรดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑๒}สัมภาษณ์, เกษม สวณา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑๓}สัมภาษณ์, หลั่น ปินใจ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑๔}สัมภาษณ์, สมศักดิ์ ก่าอินตา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑๕}สัมภาษณ์, ชัย ใจแล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑๖}สัมภาษณ์, ศรีมูล ใจยะสุข ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑๗}สัมภาษณ์, สนั่น สายเครื่องวงศ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑๘}สัมภาษณ์, สังคม หรดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

๔.๔ ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่อาศัยอยู่แต่เดิม พบว่า ลักษณะการอยู่ร่วมกันในอดีตลักษณะความสัมพันธ์เครือญาติแบบพี่แบบน้อง เคารพนับถือให้เกียรติผู้อาวุโส มีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูล เช่น การลงแขกทำนา การแบ่งปันอาหาร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน พาลูกหลานเข้าวัดทำบุญอยู่สม่ำเสมอ ส่งเสริมการบวชเรียนเป็นสามเณรเป็นพระศึกษาธรรมะ ยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เกรงกลัวต่อบาป รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ยึดปีปีที่ผ่านมาบ้านเมืองเปลี่ยนแปลง ทำให้คนไม่มีความละเอียดความเกรงกลัวต่อบาป ขาดศีลธรรมประจำใจ ขาดความสามัคคี พูดกันไม่รู้เรื่อง มีแต่การแข่งขัน เห็นเงินเป็นที่ตั้ง มีความเห็นแก่ตัวไม่นึกถึงส่วนรวม

ประเด็นที่ ๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนหลังมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พบว่าการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ทำได้ไม่ครบทุกข้อ ข้อใดสมควรปฏิบัติก็ทำ การฟังเทศน์รับศีลเป็นการช่วยรักษาศีล ๕ ที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง ทำให้ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ มีแต่คนแก่และคนวัยใกล้เกษียณที่สนใจศึกษาธรรม และประพฤติตามหลักศีล ๕ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ทำให้ชุมชนมีความเข้าใจในหลักการ รักษาศีล ภาวนา ชุมชนมีความสงบสุขร่มเย็นยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ ๓ แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พบว่า

๑) พระสงฆ์ในฐานะผู้นำศาสนา ควรใช้โอกาสในวันพระ การทำพิธีทางพุทธศาสนา ทุกงาน งานศพ หรือโครงการธรรมะสังเวย สร้างความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติรักษาศีล ๕ ให้แก่ประชาชน

๒) ยกย่องส่งเสริมคนดีที่ประพฤติปฏิบัติชอบโดยการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติได้ดี มอบเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติต่อสาธารณชน ให้เป็นที่ประจักษ์ชัด

๓) ส่งเสริมยุวชนรักษาศีลเป็นนิจ เพื่อปลูกฝังต้นกล้าแห่งความดีแก่ชุมชน โดยการพาเด็กเข้าวัดปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ ฟังธรรมอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง

๔) ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน มีความเข้าใจแก่นแท้ของศีล ๕ และร่วมกับพระสงฆ์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน

๕) ควรมีแนวทางการดำเนินควบคู่กับกฎหมายที่กำหนดไว้ เช่น ศีลข้อ ๕ กับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๖) รณรงค์สร้างกระแสการรักษาศีล ๕ ในชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยใช้หลักการเดียวกันกับการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา โดยให้กรอกสมัครเข้าร่วมการรักษาศีล ๕ เพื่อแสดงถึงความตั้งใจจริงของประชาชน และสามารถประเมินผลได้

สรุปผลการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จากการดำเนินงานส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ ได้สำรวจข้อมูลสถิติฐานความผิดทางอาญา จากสถานีตำรวจภูธรแม่ใจปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙ ดังนี้

ประเภทความผิด	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
๑. ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย			
๑.๑ ฆ่าผู้อื่น	๐	๐	๐
๑.๒ ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย	๐	๑	๐
๑.๓ พยายามฆ่า	๐	๐	๐
๒. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์			
๒.๑ ปล้นทรัพย์	๐	๐	๐
๒.๒ ชิงทรัพย์	๐	๐	๐
๒.๓ ลักทรัพย์	๑	๐	๐
๒.๔ ยักยอกทรัพย์	๑	๐	๐
๓. ความผิดเกี่ยวกับเพศ/ข่มขืนกระทำชำเรา	๐	๑	๐
๔. ความผิดเกี่ยวกับหลอกลวง			
๔.๑ นื้อโกง	๐	๐	๐
๔.๒ ทำให้เสียทรัพย์	๐	๐	๐
๕. ความผิดเกี่ยวกับสิ่งเสพติด			
๕.๑ เสพยาเสพติด	๐	๐	๓
๕.๒ ความผิดเกี่ยวกับควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๐	๐	๐

ที่มา : สถิติความผิดคดีอาญา สถานีตำรวจภูธรแม่ใจ จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙

จากฐานข้อมูลสถิติความผิดคดีอาญา สถานีตำรวจภูธรแม่ใจ จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙ พบว่าการดำเนินงานส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ มีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และเปี่ยมประสิทธิผล โดยเฉพาะปี ๒๕๕๙ ที่เป็นปีที่มีการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับเสพยาเสพติดเพียงประเภทเดียว

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์อยู่ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๒) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา และ ๓) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

วิธีการวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) และมีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ประกอบมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบ และยืนยันความเป็นจริงเชื่อถือได้ของข้อมูล ที่เก็บรวบรวม โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (data triangulation)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (สัมภาษณ์) คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๑๔ คน โดยใช้วิธีการสุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายจากผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก ในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๑๒ คน

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

๕.๑.๑ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชน ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

พบว่า การอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ ในอดีตความสัมพันธ์เครือญาติแบบพี่แบบน้อง อีกทั้งยังมีประเพณี วัฒนธรรม ที่สร้างเสริมให้มีความรัก ความเมตตา กรุณาต่อกัน มีความอดทน ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เคารพนับถือให้เกียรติผู้อาวุโส มีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูล ยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เกรงกลัวต่อบาป รวมถึงการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ซึ่งเป็นต้นทุนที่ดีของสังคม นับตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ ที่ผ่านมา บ้านเมืองเปลี่ยนแปลง ทำให้คนไม่มีความละอายความเกรงกลัวต่อบาป ขาดศีลธรรมประจำใจ ขาดความสามัคคี มีความเห็นแก่ตัวไม่นึกถึงส่วนรวมแต่เพียงเมื่อสิบปีที่ผ่านมาความขัดแย้งทางการเมือง ได้สร้างความแตกแยกในตั้งแต่ระดับปัจเจกชน ครอบครัว จนถึงสังคม ประชาชนถูกแบ่งเป็นฝ่ายตามสีเสื้อ ฝ่ายการเมืองที่เลื่อมใสการสนทนาเรื่องการเมืองเป็นสิ่งที่ต้องละเว้นที่จะกล่าวถึง หากไม่สามารถจำแนกในวงสนทนาเป็นฝ่ายเดียวกันหรือไม่ การสื่อสารในทางสื่อสังคมออนไลน์ ที่วิवादเทียมสร้างความแตกแยกตั้งแต่ระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามารักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ร่วมกับรัฐบาล และคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ได้มียุทธศาสตร์สร้างความปรองดองสมานฉันท์ ให้ประชาชนมีความรักความสามัคคี โดยใช้นโยบายโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้พุทธศาสนิกชนน้อมนำหลักศีล ๕ ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ ร่วมกับคณะสงฆ์ และภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แปลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ประกอบกับการมีรากฐานต้นทุนที่ดีทางสังคม ลักษณะความสัมพันธ์เครือญาติแบบพี่แบบน้อง ขนบประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม เมื่อบูรณาการกับการปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมและศีล ๕ ทำให้ชุมชนอำเภอแม่ใจ มีความสามัคคีปรองดอง ดำรงชีวิตอย่างสงบ สังคมอยู่เย็นเป็นสุข

ดังนั้นการอยู่ร่วมกันของชุมชน ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาจำเป็นต้องอาศัยหลักศีล ๕ ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติดังกล่าวไว้เป็นไปเหตุปัจจัยอย่างเป็นกลาง การเข้าในสาระของความจริงในการดำเนินชีวิตของประชาชน ทำให้ชีวิตที่ประเสริฐ อยู่กับความเจริญและคุณธรรม การปฏิบัติในลักษณะที่เป็นสายกลาง “มัชฌิมาปฏิปทา” ตามเหตุปัจจัยไม่ขึ้นกับใคร “ปฏิจจนุปบาท” ใช้เป็นกรอบการปฏิบัติตน เน้นการรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ให้รู้จักพึ่งตนเอง ความสำเร็จเกิดขึ้นจากความเพียร และจากการกระทำตามทางของเหตุและผล ให้มองความจริง โดยแยกแยะจำแนกครบทุกด้านทุกมุม โดยข้อบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติ เพื่อความเจริญ และความสงบสุขคือศีล ๕ การพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ มุ่งรักษาความเป็นปกติของมนุษย์ มีจิตสำนึกแห่งความดีงาม เจตจำนงแห่งการละเว้นความชั่ว สร้างให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี สงบ อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

๕.๑.๒ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาตามหลักศีล ๕

พบว่า การปฏิบัติตามศีล ๕ ถือเป็นหลักธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์รวมถึงยังเป็นทั้งมรรควิธีการพัฒนาชีวิต ทำความดี ละเว้นความชั่ว รักษากาย วาจา และใจ และการจัดการเพื่อคุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน ให้มีความสงบร่มเย็น สร้างความ “ความสุข” ของบุคคลและสังคม

ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ ในอดีตนั้นมีต้นทุนทางสังคมที่ดี การอยู่ร่วมกันแบบพี่แบบน้อง อีกทั้งยังมีประเพณี วัฒนธรรมที่ดี การพัฒนาทางเศรษฐกิจสู่ความทันสมัยส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความขัดแย้งทางการเมือง นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ร่วมกับรัฐบาล และมหาเถรสมาคม ได้กำหนดเป็นนโยบายโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ส่งเสริมให้ประชาชนใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิตประจำวัน สร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้ประชาชนปฏิบัติตนใช้ศีล ๕ เป็นหลักปฏิบัติการอยู่ร่วมกัน รู้จักใช้เหตุผล ยับยั้งชั่งใจ พัฒนาชีวิต และการจัดการเพื่อชีวิตที่ดีร่วมกัน ดำรงตนสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

๕.๑.๓ แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

พบว่า รัฐควรมีการกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานศีล ๕ บูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องร่วมกับการรณรงค์สร้างกระแสอย่างจริงจังต่อเนื่อง เช่นเดียวการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา, ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรยกย่องเชิดชูเกียรติคนที่น่าหลักศีล ๕ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ดี สามารถเป็นต้นแบบคนดีรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งการสนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรม

ส่งเสริมการรักษาศีล ๕ และปลูกฝังต้นกล้าแห่งความดี “ยุวชนรักษาศีล” แก่ชุมชน โดยการพาเด็กเข้าวัดปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ และจัดการให้ผู้นำชุมชนมีความเข้าใจในหลักการ ตลอดจนถึงแนวทางการปฏิบัติตามของศีล ๕ และพระสงฆ์ในฐานะผู้นำศาสนา และองค์กรสงฆ์ ควรใช้ในทุกโอกาสทั้งงานมงคล และอวมงคล หรืองานพิธีต่าง ๆ สร้างความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติรักษาศีล ๕ ให้แก่ประชาชน

๕.๒ อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชน ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ผลการศึกษา พบว่า การอยู่ร่วมกันของชุมชนอำเภอแม่ใจ ส่วนใหญ่เป็นคนล้านนาหรือพื้นเมือง (ไทยวน) นับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรมประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดมาแต่โบราณ โดยเฉพาะพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาที่เจือด้วยศาสนาพราหมณ์ ผสานกับคติความเชื่อและการนับถือผี กลมกลืนเป็นระบบในความคิด ความเชื่อ เป็นพุทธศาสนาแบบชาวบ้าน ความเป็นอยู่ในอดีตมีความสัมพันธ์เครือญาติแบบพี่แบบน้อง มีประเพณี วัฒนธรรม ที่สร้างเสริมให้มีความรักความเมตตาต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน มีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูล ยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เกรงกลัวต่อบาป รวมถึงการอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ซึ่งเป็นต้นทุนที่ดีของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ ของ **พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต)**^{๑๑๙}ที่ว่า หลักพุทธธรรม เป็นหลักการสอนในการดำเนินชีวิตที่จะทำให้ชีวิตตนมีค่าหรือเป็นชีวิตที่ประเสริฐอยู่ด้วยความเจริญและคุณธรรม รวมถึงเป็นหลักการสอนการดำเนินชีวิตให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีสงบ และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม เหมาะสำหรับคนทุกประเภททั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต ครอบคลุมทุกระดับตั้งแต่ปัจเจกชนไปถึงสังคมและยังสอดคล้องกับ อานิสงส์ศีล ๕ ของ **ธนิธ อัญโญ**^{๑๒๐}ที่ว่า ศีลเป็นการรักษากาย วาจาและใจให้สงบและเยือกเย็น เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตของมนุษยชาติ และเป็นข้อปฏิบัติเพื่อสังคมที่ร่มเย็น พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาเห็นว่า โลกนี้จะสงบร่มเย็นเมื่อคนเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียนกันทางกาย วาจา อันมีพื้นฐานมาจากใจ การกระทำใดที่พระพุทธศาสนาถือว่า เป็นการกระทำที่ดีและที่ชั่ว คำตอบสำหรับฆราวาสผู้ครองเรือนทั่วไปอยู่ในศีล ๕ และศีล ๔ เป็นการปฏิบัติตามแนวพระพุทธศาสนาขั้นต้น หากประพฤติปฏิบัติตามกันไม่ได้ก็จะไม่ได้ประโยชน์จากการเป็นพุทธศาสนิกชน ซึ่งศีล ๕ นี้มีอิทธิพลต่อสังคมมาก เพราะจัดเป็นบรรทัดฐานทางสังคมด้านศีลธรรมของพุทธศาสนิกชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การรักษาศีล ๕ จึงเป็นการกระทำความดี ทำให้ผู้ที่รักษาศีลมีคุณสมบัติ มีความสามารถช่วยตนเองได้และส่งเสริมชุมชนต่างๆ ให้อยู่ร่วมกันด้วยความเป็นระเบียบ

^{๑๑๙}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐) หน้า ๒๖๔.

^{๑๒๐}ธนิธ อัญโญ, **อานิสงส์ศีล ๕**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๙๘.

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ แนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา

ผลการวิจัย พบว่า คนในชุมชนตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนังได้ปฏิบัติตามหลักศีล ๕ อย่างละเอียด แต่ก็ไม่สามารถทำได้ไม่ครบทุกข้อ จะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยเฉพาะศีลข้อที่ ๕ สุราเมรยมชชปมาทฏฐานา เวรมณี สิกขาปทํ สมาธิยามิ เว้นจากการดื่มสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทไม่เกี่ยวข้องสิ่งเสพติดให้โทษ ควรจะน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เมื่อครั้งทรงผนวชอยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงบัญญัติศีล ๕ อย่างหยาบ โดยการรักษาให้ได้ครบทุกข้อ สำหรับการพึ่งเทศน์รับศีลเป็นการช่วยรักษาศีล ๕ ที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง ทำให้ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ มีแต่คนแก่และคนวัยใกล้เกษียณที่สนใจศึกษาธรรม และประพฤติตามหลักศีล ๕ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ และปลูกฝังต้นกล้าแห่งความดี “ยุวชนรักษาศีล” แก่ชุมชน โดยการพาเด็กเข้าวัดปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ และจัดการให้ผู้นำชุมชนมีความเข้าใจในหลักการตลอดจนถึงแนวทางการปฏิบัติตามของศีล ๕ นับเป็นกลวิธีที่ดีและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลยั่งยืนในชุมชน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ทำให้ชุมชนมีความเข้าใจในหลักการ รักษาศีล ๕ ภาวนา ชุมชนมีความสงบสุขร่มเย็นยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับโครงการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษาปี ๒๕๕๘” : กรณีศึกษาประชาชนทั่วประเทศที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปของ **ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ^{๑๑๑}** ที่ว่าในสังคมไทย มักมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบในงานพิธีการสำคัญๆ เช่น งานแต่งงานที่ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ ๙๐ พบเห็นว่ามีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือแม้กระทั่งงานบุญต่างๆ เช่น งานบวชทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรืองานศพ ก็มีการพบเห็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ลักษณะดังกล่าวนอกจากจะเป็นค่านิยมที่ส่งเสริมให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ยังเป็นเสมือนปัจจัยที่มีส่วนทำให้ เด็กและเยาวชนได้ซึมซับพฤติกรรมที่ผิดๆ อีกด้วย และยิ่งสอดคล้องกับ พุทธจริยธรรมเกี่ยวกับการดื่มสุราของไทยพุทธ : ศึกษากรณีชาวไทยพุทธในกรุงเทพมหานคร ของ **พระมหาไพฑูริย์ แก้วเขียว^{๑๑๒}** ที่ว่าจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ เบญจศีลและเบญจธรรมต่างเกื้อกูลสอดประสานกัน ช่วยส่งเสริมการงดเว้นการดื่มสุราของชาวไทยพุทธ มีทรรศนะที่ใกล้เคียงในประเด็นโทษของการเสพสุราเมรัย คือการสิ้นเปลืองทรัพย์เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุทางยานพาหนะ เกิดโรคต่างๆ แรงจูงใจในการดื่มสุรา คือ เพื่อผ่อนคลายความเครียด เพื่อให้เข้ากับกลุ่มกับเพื่อนๆได้และอยากดื่ม

^{๑๑๑}ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, โครงการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษาปี ๒๕๕๘” : กรณีศึกษาประชาชนทั่วประเทศที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๕๘), หน้า ๕๒.

^{๑๑๒}พระมหาไพฑูริย์ แก้วเขียว, พุทธจริยธรรมเกี่ยวกับการดื่มสุราของไทยพุทธ : ศึกษากรณีชาวไทยพุทธในกรุงเทพมหานคร, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๑), บทคัดย่อ.

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจจังหวัดพะเยา

ผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ในฐานะผู้นำศาสนา ควรใช้โอกาสในวันพระ การทำพิธีทางพุทธศาสนาทุกงาน งานศพ หรือโครงการธรรมะสัญจร สร้างความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติรักษาศีล ๕ ให้แก่ประชาชนสอดคล้องกับ ทางรอดของชาวพุทธ ของ **พระเทพวรคุณ (สมาน สุมะโ)**^{๑๒๓} ที่ว่าได้อบรมสั่งสอนประชาชนในพื้นที่ที่ศึกษาให้มีการสมาทานศีล ๕ และศีล ๘ ในวันพระธรรมสวนะ ทุก ๘ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำของแต่ละเดือน จึงถือว่าเป็นการส่งเสริมให้ปฏิบัติตามไตรสิกขาข้อต้นนี้ และนำไปปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิภาวนาต่อจากการฟังเทศน์ หรือการบรรยายธรรมในวันนั้นด้วย จึงนับว่า ท่านได้ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชน ฝึกฝนพัฒนาตนตามหลักอริยจิตตสิกขา คือ การฝึกจิต และ อธิปัญญาสิกขา การฝึกฝนตนให้เกิดปัญญาด้วยการฟังธรรมบ้าง สนทนาธรรมบ้าง ทำกิจกรรมร่วมกัน ในวันสำคัญทางศาสนาบ้าง สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องเกื้อกูลต่อไตรสิกขาให้เจริญยิ่งขึ้น และทำให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรม ได้ชื่อว่า มีตนที่พัฒนาอย่างมีขั้นตอนและมีระเบียบที่ดีงาม, ควรยกย่องส่งเสริมคนดี ที่ประพฤติปฏิบัติชอบโดยการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติได้ดี มอบเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติต่อสาธารณชน ให้เป็นที่ประจักษ์ชัด และส่งเสริมยุวชนรักษาศีลเป็นนิจ เพื่อปลูกฝังต้นกล้าแห่งความดีแก่ชุมชน โดยการพาเด็กเข้าวัดปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ ฟังธรรมอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้นำ ชุมชน มีความเข้าใจแก่นแท้ของศีล ๕ และร่วมกับพระสงฆ์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจน สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ**สุพัตรา สุภาพ**^{๑๒๔} ที่ว่าค่านิยมที่ ดีควรปลูกฝังให้แก่เยาวชน ในด้านการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การพึ่งพาตนเอง คือ การรู้จักหารายได้หาทรัพย์สินไว้เลี้ยงตัวเองได้ โดยไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่นๆ และควรมีแนวทางการดำเนินควบคู่กับกฎหมายที่กำหนดไว้ เช่น ศีลข้อ ๕ กับพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และรณรงค์สร้างกระแสการรักษาศีล ๕ ในชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยใช้หลักการเดียวกันกับการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา โดยให้ กรอกใบสมัครเข้าร่วมการรักษาศีล ๕ เพื่อแสดงถึงความตั้งใจจริงของประชาชน และสามารถ ประเมินผลได้

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อนโยบายของรัฐ การเรียนการสอน และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะด้านหน่วยงานราชการภาครัฐ

ควรกำหนดแผน หรือนโยบายอย่างจริงจัง และชัดเจน ในการส่งเสริมกิจกรรม หรือ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

^{๑๒๓}พระเทพวรคุณ, สมาน สุมะโ, **ทางรอดของชาวพุทธ**, (ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๓๓.

^{๑๒๔}สุพัตรา สุภาพ, **ปญหาสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๓๓.

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ ควรเพิ่มหลักสูตรการศึกษาของรัฐ โดยการเพิ่มกิจกรรมภาคปฏิบัติ ลงไปด้วย เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ได้เห็นคุณค่าและมีความประพฤติ ที่ดีงามตามหลักเบญจธรรม หรือศีล ๕

๕.๓.๓ ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการอยู่ร่วมกันชุมชนรักษาศีล ๕ เพื่อสร้างรูปแบบการอยู่ร่วมกันที่มีความเหมาะสม

บรรณานุกรม

๑. ภาษาบาลี - ไทย :

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

.....อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาอรรถกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๒-๒๕๓๔.

.....ฎีกาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๙-๒๕๔๕.

.....ปกรณ์วิเสสภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาปกรณ์วิเสส. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๙-๒๕๔๒.

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ

๑.๒.๑ หนังสือ

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.ประวัติพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง.การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๒๖.

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์.หลักพุทธศาสนา.กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส.เอ็ม.เอ็ม. จำกัด, ๒๕๒๓.

ฐานวุฑโฒภิกขุ.มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาท.หนังสืออนุสรณ์งานฌาปนกิจคุณแม่ อาเตียงแซ่จิว, ๓ มิถุนายน ๒๕๓๓.

ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ.การพัฒนาองค์กรและการตัดสินใจ. ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๐.

ธนิต อยู่โพธิ์.อานิสงส์ศิลป์ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

บุญมี แท่นแก้ว.ประเพณีและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา.กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๔๗.

ประสาธน์ หลักศิลา.สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ก้าวการพิมพ์, ๒๕๑๑.

ปาริชาติ วลัยเสถียร.ทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชนสาขาพัฒนาชุมชน.กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒.

ปิ่นมุกข์กันต์.ประมวลศัพท์ศาสนา.กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา, ๒๕๑๔.

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๔.

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาจันทบุรีนฤนาท.ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ-สันสกฤต.

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวิล,๒๕๑๓.

พระเทพวรคุณ, สมาน สุเมธ. ทางรอดของชาวพุทธ. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๔๒.

พระเทพเวที (ป.อ.ปยุตโต).ก. กรรมตามนัยแห่งพุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุฟ, ๒๕๓๑.

พระเทวินทร์ (เทวินโท).พุทธจริยศาสตร์จริยศาสตร์ และจริยธรรม.[ม.ป.พ], ๒๕๔๔.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต).พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๓๒.

_____.พุทธธรรมฉบับปรับปรุงขยายความ. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

_____.พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๔๓.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๐.

_____.พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ.พิมพ์ครั้งที่ ๑๕กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด,๒๕๕๒.

พระไพศาล วิสาโล.พุทธศาสนาไทยในอนาคต: แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสืโร สฤตวงศ์, ๒๕๓๐.

พระมหาธเนศร์ รามางกูร.การประยุกต์ใช้และการยึดมั่นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนภูเวียงจังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๗.

พระมหาไพฑูรย์ แก้วเขียว. พุทธจริยธรรมเกี่ยวกับการดื่มสุราของไทยพุทธ : ศึกษากรณีชาวไทยพุทธในกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๑.

พระราชธรรมนิเทศ ระเบียบ จิตตภาณ.ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พิชัย ผกากรอง.เอกสารประกอบการสอนรายวิชา มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๔๗.

พุทธทาสภิกขุ.ทาน คีล ภาวนา.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สุขภาพใจ,๒๕๓๙.

_____.วิถีแห่งการเข้าถึงพุทธธรรม.กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, ๒๕๔๗.

ภาคย์ อินทองคง.“การใช้หลักพุทธธรรมนำการวิจัยและพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สุขภาพองค์กร”. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนภาคใต้ ศรช., ๒๕๕๐.

ยศ บริสุทธิ์.การศึกษาชุมชน แนวคิดฐานการวิจัยและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๘.

ราชบัณฑิตยสถาน.พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒.กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด,๒๕๔๖.

ราชบัณฑิตยสถาน.พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕.กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๒๕.

วศิน อินทสระ.พุทธจริยศาสตร์.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดา,๒๕๔๙.

วิรัช วิรัชนิการวรรณ.ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน : ประชาชน ข้าราชการ และผู้นำรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐.

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์. ศิล ๕ คุณค่าของชีวิตและสังคม. นนทบุรี : บริษัท ดีไซน์ ดีไลท์ จำกัด, ๒๕๕๘.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก.วิธีสร้างบุญบารมี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พันธ์,๒๕๔๘.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส.เบญจศีลเบญจธรรม หลักสูตรธรรมศึกษา ขั้นตรี. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สมภาร พรหมทา.พุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์.กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์.ทฤษฎีสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๔๕.

สุพัตรา สุภาพ.ปัญหาสังคม.พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

เสถียร โพธิ์นันทะ.ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ฉบับมุขปาฐะภาค ๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,๒๕๓๙.

เสาวคนธ์ สุดสวาท.สังคมวิทยาชนบท.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๔.

ไสว มาลาทอง.คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหารนักปกครองและประชาชนทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒.

อคิน รพีพัฒน์.ปัญหาการพัฒนาชนบทบทเรียนจากกรณียกกระบัตร โครงการพัฒนาชนบทลุ่มน้ำแม่กลอง. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๑.

อรัญ จิตตะเสน และคณะ.หลักการและวิธีการบริหารจัดการชุมชน. สงขลา : [ม.ป.พ]., ๒๕๕๓.

อัจฉรา สโรบล.ชุมชนกับการพัฒนา. เชียงใหม่ : ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์,๒๕๕๑.

๑.๒.๒ รายงานการวิจัย

จงดี้ กิ่งเกล้า.“การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม. ในโครงการประชาสัมพันธ์กำจัดโรคเรื้อนถวายเป็นพระราชกุศลทรงครองราชย์ครบ ๕๐ปี ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดในความรับผิดชอบของสำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต ๑.” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.

พระใบฎีกาสุชาติ ถนอมทรัพย์.“การปฏิบัติตนตามหลักศีล ๕ของครูโรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑”. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖

วิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน.“ศึกษาพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร”. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ.โครงการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษาปี ๒๕๕๘”: กรณีศึกษาประชาชนทั่วประเทศที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป. กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๕๘.

เสกสรรค์ ศิริวรรณ. “ความศรัทธาต่อศีล ๕ ที่มีต่อการปฏิบัติตนของวัยรุ่น”. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓

เสาวณีย์ ตะโพนทอง. กุลกัญญา ณ ปอมเพ็ชร และมนตรี คูควร. “พฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษารัฐบาลในกรุงเทพมหานคร”. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖

อมร อำไพรุ่งเรือง. “การศึกษาพฤติกรรมกรรมการรักษาและล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร”. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔

๑.๒.๓ ข้อมูลออนไลน์

ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.idis.ru.ac.th>. วันที่ สืบค้น ๑ กันยายน ๒๕๖๐.

๑.๒.๔ สัมภาษณ์

เกษม สวณา, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

ชัยวัฒน์ ณดีพัฒน์, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

ตัน อินตะเงิน, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๑๔, ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

บุญมี คำอ้าย, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

ภาณุวัฒน์ มุลสถาน, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๑๓ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

ศรีมูล ใจยะสุข, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

สนั่น สายเครือวงศ์, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

สมศักดิ์ กำอินตา, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

สังคม หรดี, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน

เสาร์แก้ว แสงเขียว, กำนัน, ตำบลบ้านเหล่า ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, สัมภาษณ์,
 ,เมื่อวันที่
 แสงทอง ทาจุมปู, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๑๓ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, สัมภาษณ์,
 ,เมื่อวันที่
 หลั่น ปินใจ, ผู้ใหญ่บ้าน, หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่

๒. ภาษาอังกฤษ :

๒.๑ Books

Aristotle. *Metaphysics*. **Great Books of the western world**. Vol.8 . Robert Maynard. Editor in chief. Thirtieth Printing. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 1988.

Bhikkhu Bodhi. **The Noble Eightfold Path**. Kandy : Buddhist Publications Society, 1999.

Peter ,Cook. **An Ideal City**. In R. Middleton ed. 1996, *The Idea of the City*.

Richardson , Ann. **Participation**. London: Routledge & Kegan Paul, 1983.

Sorokin, P. A. & Zimmerman, C.. **Principle of rural sociology**. New York: Henry Holt, 1929.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์																										
เกิด	๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔																										
สถานที่เกิด	๘๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลตะค่า อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี																										
การศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง																										
ประสบการณ์การทำงาน	<table><tr><td>๖ มิถุนายน ๒๕๓๑</td><td>ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ (จพง.ปค.๓)อ. พริ้ว จ. เชียงใหม่</td></tr><tr><td>๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๔</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๔) อ. แม่พริก จ. ลำปาง</td></tr><tr><td>๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๘</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๖) อ. ท่าวังผา จ. น่าน</td></tr><tr><td>๔ มกราคม ๒๕๔๓</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ท่าวังผา จ. น่าน</td></tr><tr><td>๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ปง จ. พะเยา</td></tr><tr><td>๓ มกราคม ๒๕๔๓</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ดอกคำใต้ จ. พะเยา</td></tr><tr><td>๖ มกราคม ๒๕๔๖</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ปง จ. พะเยา</td></tr><tr><td>๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ.เมืองพะเยา จ. พะเยา</td></tr><tr><td>๑๖ มกราคม ๒๕๔๙</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๘) อ. เมืองศรีสะเกษ จ. ศรีสะเกษ</td></tr><tr><td>๒๒ มกราคม ๒๕๕๐</td><td>ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๘) อ.เมืองพะเยา จ. พะเยา</td></tr><tr><td>๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓</td><td>นายอำเภอตอยหลวง จ.เชียงราย</td></tr><tr><td>๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕</td><td>นายอำเภอแม่ใจ จ.พะเยา</td></tr><tr><td>๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙</td><td>นายอำเภอเมืองพะเยา จ.พะเยา</td></tr></table>	๖ มิถุนายน ๒๕๓๑	ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ (จพง.ปค.๓)อ. พริ้ว จ. เชียงใหม่	๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๔	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๔) อ. แม่พริก จ. ลำปาง	๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๘	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๖) อ. ท่าวังผา จ. น่าน	๔ มกราคม ๒๕๔๓	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ท่าวังผา จ. น่าน	๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ปง จ. พะเยา	๓ มกราคม ๒๕๔๓	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ดอกคำใต้ จ. พะเยา	๖ มกราคม ๒๕๔๖	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ปง จ. พะเยา	๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ.เมืองพะเยา จ. พะเยา	๑๖ มกราคม ๒๕๔๙	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๘) อ. เมืองศรีสะเกษ จ. ศรีสะเกษ	๒๒ มกราคม ๒๕๕๐	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๘) อ.เมืองพะเยา จ. พะเยา	๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	นายอำเภอตอยหลวง จ.เชียงราย	๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕	นายอำเภอแม่ใจ จ.พะเยา	๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	นายอำเภอเมืองพะเยา จ.พะเยา
๖ มิถุนายน ๒๕๓๑	ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ (จพง.ปค.๓)อ. พริ้ว จ. เชียงใหม่																										
๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๔	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๔) อ. แม่พริก จ. ลำปาง																										
๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๘	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๖) อ. ท่าวังผา จ. น่าน																										
๔ มกราคม ๒๕๔๓	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ท่าวังผา จ. น่าน																										
๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ปง จ. พะเยา																										
๓ มกราคม ๒๕๔๓	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ดอกคำใต้ จ. พะเยา																										
๖ มกราคม ๒๕๔๖	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ. ปง จ. พะเยา																										
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๗) อ.เมืองพะเยา จ. พะเยา																										
๑๖ มกราคม ๒๕๔๙	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๘) อ. เมืองศรีสะเกษ จ. ศรีสะเกษ																										
๒๒ มกราคม ๒๕๕๐	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ๘) อ.เมืองพะเยา จ. พะเยา																										
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	นายอำเภอตอยหลวง จ.เชียงราย																										
๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕	นายอำเภอแม่ใจ จ.พะเยา																										
๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	นายอำเภอเมืองพะเยา จ.พะเยา																										
ปีที่เข้าศึกษา	๒๕๕๘ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต																										
ปีที่จบการศึกษา	๒๕๖๑ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต																										
ที่อยู่ปัจจุบัน	๗๓ ถนนดอนสนาม ตำบลเวียง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา																										

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์/บทสนทนากลุ่ม

เรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕
อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมและศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชนอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ๒) เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักศีล ๕ และ ๓) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักศีล ๕ คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญอย่างยิ่ง ขอคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ชื่อ - นามสกุล/ฉายา (ผู้ให้สัมภาษณ์)

เพศอายุปี ตำแหน่ง

อาชีพ..... การศึกษาสูงสุด.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์/...../..... เวลาที่สัมภาษณ์ ตั้งแต่เวลา.....น. ถึงเวลา.....น.

๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม และหลักศีล ๕ อย่างไร ?

[illegible]

๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ แต่เดิมเป็นอย่างไร ?

[illegible]

๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ทานอาศัยอยู่ หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร ?

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, resembling notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร ?

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมและศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชนอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ๒) เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักศีล ๕ และ ๓) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักศีล ๕ คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญอย่างยิ่ง ขอคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ชื่อ - นามสกุล/ฉายา (ผู้ให้สัมภาษณ์)
 เพศ อายุ ปี ตำแหน่ง
 อาชีพ..... การศึกษาสูงสุด.....
 ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
 อำเภอ..... จังหวัด.....
 วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์/...../..... เวลาที่สัมภาษณ์ ตั้งแต่เวลา.....น. ถึงเวลา.....น.

๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม และหลักศีล ๕ อย่างไร ?

[illegible]

๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ แต่เดิมเป็นอย่างไร ?

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร ?

[illegible]

๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร ?

[illegible]

๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ / รายนามผู้สนทนากลุ่ม/
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสภาพเครื่องมือ / แบบประเมินสภาพเครื่องมือ

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

๑. ชื่อ-นามสกุล	นายเสาร์แก้ว แสนเขียว
ตำแหน่ง	กำนันตำบลบ้านเหล่า
หน่วยงาน / ที่อยู่	ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๒.ชื่อ-นามสกุล	นายสมศักดิ์ กำอินตา
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๓. ชื่อ-นามสกุล	นายศรีมูล ใจยะสุข
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๔. ชื่อ-นามสกุล	นายสนั่น สายเครือวงศ์
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๕. ชื่อ-นามสกุล	นายสังคม หรดี
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๖. ชื่อ-นามสกุล	นายเกษม สวงนา
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๗. ชื่อ-นามสกุล	นายหลั่น ปินใจ
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๘. ชื่อ-นามสกุล	นายชัย ใจแล
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
-
๙. ชื่อ-นามสกุล	นายแสงทอง ทาจุมปู
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑๓ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
-
๑๐. ชื่อ-นามสกุล	นายนิรันดร์ มรรควัน
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑๔ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

รายนามผู้สนทนากลุ่ม(Focus Group)

๑. ชื่อ-นามสกุล	นายเสาร์แก้ว แสนเขียว
ตำแหน่ง	กำนัน
หน่วยงาน / ที่อยู่	ตำบลบ้านเหล่า ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๒. ชื่อ-นามสกุล	นายสมศักดิ์ กำอินตา
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๓. ชื่อ-นามสกุล	นายศรีมูล ใจยะสุข
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๔. ชื่อ-นามสกุล	ภานุวัฒน์ มูลสถาน
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๕. ชื่อ-นามสกุล	นายตัน อินตะเงิน
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๖. ชื่อ-นามสกุล	นายบุญมี คำอ้าย
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๗. ชื่อ-นามสกุล	นายสนั่น สายเครือวงศ์
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๘. ชื่อ-นามสกุล	นายสังคม หรดี
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๙. ชื่อ-นามสกุล	นายเกษม สวณา
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๑๐. ชื่อ-นามสกุล	ชัยวัฒน์ ณิตพัฒน์วัฒน์
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๑๑. ชื่อ-นามสกุล	นายหลั่น ปินใจ
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑๒. ชื่อ-นามสกุล	นายชัย ใจแล
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๑๓. ชื่อ-นามสกุล	นายแสงทอง ทาจุมปู
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑๓ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๑๔. ชื่อ-นามสกุล	นายนิรันดร์ มรรควัน
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หน่วยงาน / ที่อยู่	หมู่ที่ ๑๔ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสภาพเครื่องมือ

๑. ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน / ที่อยู่	รศ.ดร.ณรงค์ศักดิ์ หนูสอน อาจารย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
๒. ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน / ที่อยู่	ผศ.ดร.ธนัช กนกเทศ อาจารย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
๓. ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน / ที่อยู่	ผศ.ดร.รุ่ง วงศ์วัฒน์ อาจารย์ มหาวิทยาลัยพะเยา
๔. ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน / ที่อยู่	ดร.ประจวบ แหลมหลัก อาจารย์ มหาวิทยาลัยพะเยา
๕. ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน / ที่อยู่	พระครูโสภณปริยัติสุธี,รศ.ดร. อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

แบบประเมินสภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย

เรื่องการศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์และบทสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญโดยให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อความคิดเห็นของท่านในรายการ แต่ละข้อโดยพิจารณาตามความเห็นของท่านดังนี้

+1 = เห็นด้วย
0 = ไม่แน่ใจ
-1 = ไม่เห็นด้วย

อนึ่ง ข้อใดในแบบสัมภาษณ์และบทสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ที่ท่านเห็นสมควรปรับปรุง แก้ไขหรือตัดออกกรุณาให้ความเห็นในแบบสัมภาษณ์ตามความเห็นของท่าน

ตัวอย่าง

เลขที่/ ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ ชื่อ-นามสกุล		✓		

จากตัวอย่าง แสดงว่าท่านไม่แน่ใจ ว่ารายการที่ถามนั้นเป็นเช่นนั้น ดังนั้นถ้าท่านเห็นด้วยตามข้อความให้ใส่ในช่องเห็นด้วย แต่ถ้าท่านไม่เห็นด้วย ให้ใส่ช่องไม่เห็นด้วย

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา
แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ

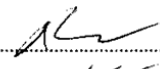
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ
จังหวัดพะเยา” มีจำนวนทั้งหมด ๒๘ ข้อ แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ตอนใหญ่ และบทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS
GROUP) จำนวน ๒ ตอนใหญ่ มีดังนี้

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	
๑) แบบสัมภาษณ์					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....			✓	
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....		✓		สอนวิชา
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....			✓	ไม่พบ
	๘) วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....	✓			
	๙) เวลาที่สัมภาษณ์.....	✓			
๒	ประเด็นที่สัมภาษณ์				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	✓			
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้าน รักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ	✓			
๒) บทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP)					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนา				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....			✓	
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....		✓		อ.โรงเรียน
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....			✓	
	๘) วัน เดือน ปี ที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			
	๙) เวลาที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
๒	ประเด็นที่สนทนา				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	✓			
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ				

ข้อเสนอแนะ

ไม่พบข้อบกพร่อง เห็น 80% ไม่พบข้อบกพร่อง

ผู้ประเมิน
(~~รศ.อ. นพ. ศาสตราจารย์~~ พญ.)

ที่ทำงาน

ม. น. ๑๗/๑

ตำแหน่ง

หัวหน้า ม. ๑๗/๑

วัน/เดือน/ปี

แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” มีจำนวนทั้งหมด ๒๘ ข้อ แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ตอนใหญ่ และบทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP) จำนวน ๒ ตอนใหญ่ มีดังนี้

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	
๑) แบบสัมภาษณ์					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....	✓			
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....	✓			
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....	✓			
	อำเภอ..... จังหวัด.....	✓			
๒	ประเด็นที่สัมภาษณ์				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	✓			
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ				
๒) บทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP)					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนา				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....	✓			
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....	✓			
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....	✓			
	อำเภอ..... จังหวัด.....	✓			
	๘) วัน เดือน ปี ที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			
	๙) เวลาที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
๒	ประเด็นที่สนทนา				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	✓			
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ				

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

- ข้อจำกัดของงานวิจัย หากเป็นกรณีของนิสิตทั่วไปที่ไม่ใช่ไปศึกษาเท่านั้น การศึกษาครั้งนี้ อาจมีข้อจำกัดในเรื่องการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจมีผลต่อความถูกต้องของผลการวิจัยได้

ผู้ประเมิน.....

(உலக அமைதி நன்றி)

ที่ทำงาน

๑๔๖๖๓๖๖๖๖๖๖๖ ๒๕๖๖/๖๖

ตำแหน่ง

450 ed/mon

วัน/เดือน/ปี

20102 / 2560

แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” มีจำนวนทั้งหมด ๒๘ ข้อ แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ตอนใหญ่ และบทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP) จำนวน ๒ ตอนใหญ่ มีดังนี้

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
๑) แบบสัมภาษณ์					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....			✓	
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....	✓			
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....			✓	
	อำเภอ..... จังหวัด.....	✓			
	๘) วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....	✓			
	๙) เวลาที่สัมภาษณ์.....	✓			
๒	ประเด็นที่สัมภาษณ์				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	✓			
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ	✓			
๒) บทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP)					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนา				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....			✓	
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....	✓			
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....			✓	
	อำเภอ..... จังหวัด.....	✓			
	๘) วัน เดือน ปี ที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			
	๙) เวลาที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			

แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” มีจำนวนทั้งหมด ๒๘ ข้อ แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ตอนใหญ่ และบทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP) จำนวน ๒ ตอนใหญ่ มีดังนี้

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
๑) แบบสัมภาษณ์					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....			✓	
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....	✓			
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....			✓	
	๘) วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....	✓			
	๙) เวลาที่สัมภาษณ์.....	✓			
๒	ประเด็นที่สัมภาษณ์				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร		✓		กระชับกับบริบท
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ	✓			
๒) บทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP)					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนา				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....			✓	
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....	✓			
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....			✓	
	๘) วัน เดือน ปี ที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			
	๙) เวลาที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	
๒	ประเด็นที่สนทนา				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			การสังเกต - สังเกต
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร		✓		
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ	✓			

ข้อเสนอแนะ

1. การขยายชื่อ-นามสกุล และที่อยู่ ให้เป็นใบสมัคร อาสาสมัครให้คำปรึกษา
ในกลไกปกครองระดับ อบต. รวบรวมให้ อบต. แทน
2. ปลัด อบต. ระดับ 2 ให้ไปให้คำแนะนำ อบต. แทน เดิม ให้
มาใน อำเภอพิบูลย์รักษ์ (ขอความร่วมมือระดับ อบต. แทน)
3. ควรให้ระดับ อบต. แทน + หลักพุทธธรรม + ศีล ๕
๕๐/๕๐ กับ อบต. แทน

ผู้ประเมิน

(ดร. ประพนธ์ แสงทอง)

ที่ทำงาน

ศูนย์พัฒนาสังคมฯ ม.พ.ป.

ตำแหน่ง

อาจารย์

วัน/เดือน/ปี

๒๐/๒/๒๕๖๐

แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” มีจำนวนทั้งหมด ๒๘ ข้อ แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ตอนใหญ่ และบทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP) จำนวน ๒ ตอนใหญ่ มีดังนี้

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
๑) แบบสัมภาษณ์					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....	✓			
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....	✓			
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....	✓			
	๘) วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....	✓			
	๙) เวลาที่สัมภาษณ์.....	✓			
๒	ประเด็นที่สัมภาษณ์				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	✓			
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ				
๒) บทสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP)					
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนา				
	๑) ชื่อ-นามสกุล.....	✓			
	๒) เพศ.....	✓			
	๓) อายุ.....	✓			
	๔) ตำแหน่ง.....	✓			
	๕) อาชีพ.....	✓			
	๖) การศึกษาสูงสุด.....	✓			
	๗) ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....	✓			
	๘) วัน เดือน ปี ที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			
	๙) เวลาที่ประชุมกลุ่มย่อย.....	✓			

ตอนที่	รายการประเมิน/เนื้อหา	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
๒	ประเด็นที่สนทนา				
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	✓			
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	✓			
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นอย่างไร	✓			
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	✓			
	๒.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ	✓			

ข้อเสนอแนะ

[illegible]

ผู้ประเมิน.....

ตำแหน่ง

(.....(พระครูโสภณปริยัตตสุธี, รศ.ดร.).....)

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
ที่ทำงาน

วัน/เดือน/ปี

แบบประเมินสภาพเครื่องมือรูปแบบ IOC

เรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน

ลำดับ	รายการประเมิน/เนื้อหา	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					ค่า MC	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
		๑	๒	๓	๔	๕				
๑. แบบสัมภาษณ์										
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์									
	๑) ชื่อ-นามสกุล	-๑	๑	-๑	-๑	๑	๕	-๐.๒๐	ไม่ผ่าน	
	๒) เพศ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๓) อายุ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๔) ตำแหน่ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๕) อาชีพ	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘๐	ผ่าน	
	๖) การศึกษาสูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๗) ที่อยู่	-๑	๑	-๑	-๑	๑	๕	-๐.๒๐	ไม่ผ่าน	
	๘) วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๙) เวลาที่สัมภาษณ์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
๒	ประเด็นสัมภาษณ์									
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ผ่าน	
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	หมู่บ้านศีล ๕ เป็นอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๒.๕ ข้อเสนอแนะฯ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
๒. แบบสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP)										
๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนา									
	๑) ชื่อ-นามสกุล	-๑	๑	-๑	-๑	๑	๕	-๐.๒๐	ไม่ผ่าน	
	๒) เพศ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๓) อายุ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๔) ตำแหน่ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๕) อาชีพ	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘๐	ผ่าน	
	๖) การศึกษาสูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๗) ที่อยู่	-๑	๑	-๑	-๑	๑	๕	-๐.๒๐	ไม่ผ่าน	
	๘) วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๙) เวลาที่สัมภาษณ์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
๒	ประเด็นที่สนทนา									
	๒.๑ ท่านมีความเข้าใจหลักพุทธธรรมและหลักศีล ๕ อย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๒.๒ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่แต่เดิมเป็นอย่างไร	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ผ่าน	
	๒.๓ การอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่หลังจากมีโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	หมู่บ้านศีล ๕ เป็นอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๒.๔ การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรมีแนวทางอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	
	๒.๕ ข้อเสนอแนะฯ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ผ่าน	

สรุป ผลการประเมินแบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ทั้งหมดทุกรายการ มีจำนวน ๒๘ ข้อ ผลการประเมินฯ มีดังนี้

ผลการประเมิน	จำนวน(ข้อ)
ผ่าน	๒๔
ไม่ผ่าน	๔

☒ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด จำนวน ๒๔ข้อ
ปรับปรุงแก้ไข ๔ ข้อ

หมายเหตุ สูตรการหาค่า $IOC = \frac{\sum R}{N}$

การประเมินค่า IOC ค่าตั้งแต่ ๐ - .๔๙ ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์
ค่าตั้งแต่ .๕ ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก ค
หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบและประเมินเครื่องมือวิจัย
(ตัวอย่าง)

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.ณรงค์ศักดิ์ หนูสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย	จำนวน ๑ ชุด
	๔. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเจริญพราเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.ธนัท กนกเทศ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย	จำนวน ๑ ชุด
	๔. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.รุ่ง วงศ์วัฒน์ มหาวิทยาลัยพะเยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย	จำนวน ๑ ชุด
	๔. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิชษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขออนุมัติคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเจริญพราเพื่อพิจารณาให้ความอนุมัติคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๕๘๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอมูลความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร.ประจวบ แหลมหลัก มหาวิทยาลัยพะเยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย	จำนวน ๑ ชุด
	๔. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอมูลความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทร. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ. ๖๑๕๑/๔๗

วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระครูโสภณปริยัติสุธี,รศ.ดร. รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์	จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
๓. แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย	จำนวน ๑ ชุด
๔. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิชาญ ทธิสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

หนังสือขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย (ตัวอย่าง)

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้สัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

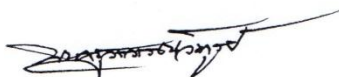
เจริญพร นายธรมศักดิ์ ก้าวอนันต์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ต.บ้านเน้อ

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติอนุญาตขอพบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรณวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

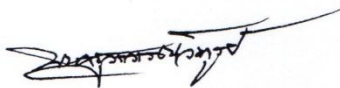
เจริญพร นางศรีพล ใจบุญ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ต.บ้านเน่า

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัตินาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

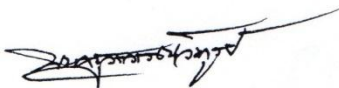
เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายฐานุวัฒน์ มุลอณาน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ ต.บ้านเน่า

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติมาขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรารณวิศุทธิ์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยาบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๕๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

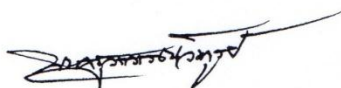
เจริญพร นายสัน อินทะเงิน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ต. บ้านเหล่า

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้สัณนิษฐานเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

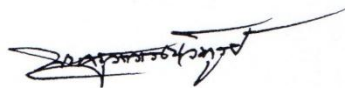
เจริญพร นายบุญมี คำอ้าย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ต.บ้านนอ

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติมาขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๕๘๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

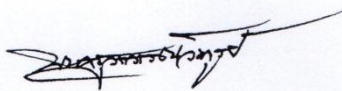
เจริญพร นางจ๋น เจ้าของเครื่อง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ ต.บ้านเน้อ

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติมาขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรารณวิจิตร,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

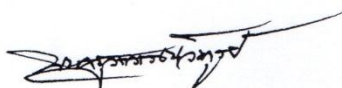
เจริญพร นางอังคณา นรดี อยู่ในบ้าน หมู่ที่ ๗ ต.บ้านพร้าว

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติอนุญาตขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายเกษม วัฒนา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ต.บ้านเนอ

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรารณวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยาบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

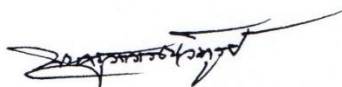
เจริญพร นายจ้ง วัฒน ณีศรี วัฒน วัฒน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ต. บ้านเน่า

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายวิชาญ แก้ว แสนเงิน อยู่บ้านเลขที่ ๑๐ ต. บ้านเน่า

ด้วย นายวิชาญ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิชาญ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นาย นุ่น ปินใจ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑ ต.บ้านเนอ

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

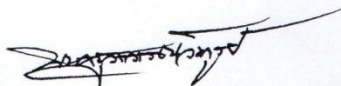
เจริญพร นายชัย ใจเื้อ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒ ต.บ้านเน่า

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

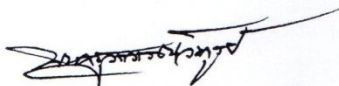
เจริญพร นางแสงทอง ทาคุมป์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ ต.บ้านเน่า

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

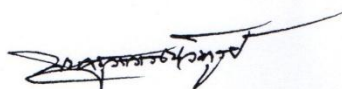
เจริญพร นางปิ่นรัตน์ มรรตวัน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๕ ต.บ้านเนอ

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตให้
นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ที่ทำการกำนัน / ผู้ใหญ่บ้านของท่าน

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติอนุญาตขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๕๘๗ - ๐๑๔๒

หนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (FOCUS GROUP) (ตัวอย่าง)

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นางร่มศักดิ์ กำอินทา ผู้ในบ้าน หมู่ที่ ๑ ต. บ้านเหล่า

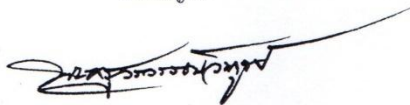
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพราเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพราเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรารณวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายศรี มูจ ใจสูง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ต. บ้านเหล่า

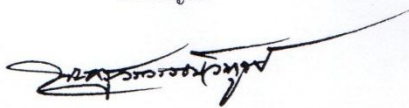
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติมาขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรรัตนวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยาบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นาย ภาณุวัฒน์ มุขเกตุ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ ต. บ้านเน้อ

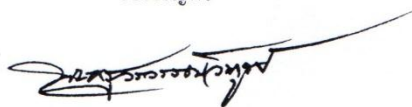
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติมาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรารณวิสุรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายตัน อินตะเงิน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ต.บ้านเน่า

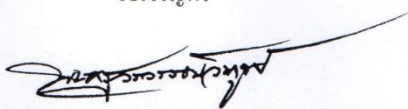
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรรัตนวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายบุญลือ คำอับ ผู้เฒ่าบ้าน หมู่ที่ ๕ ต.บ้านเน่า

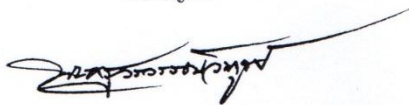
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติมาขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรารณวิสุทฺธ,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๕๘๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายสนั่น ว่างเครือวงศ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ ต.บ้านเหล่า

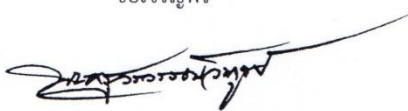
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติมาขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรารณวิสุทฺธ,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๕๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นาง ใจ คม นรดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ ต.บ้านเหล่า

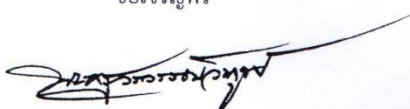
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายเกษม วัฒนา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ต.บ้านเนอ่า

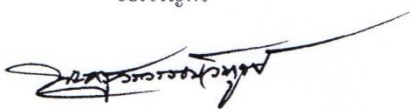
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติมาขอพบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายชิงรัตน์ ณัฏฐ์วัฒนวิวัฒน์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ต.บ้านเหล่า

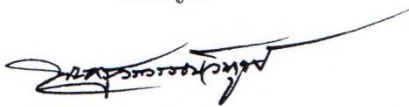
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายเสาร์ แก้ว แสนแจ้ว ผู้ในหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๐ ต.บ้านเน่า

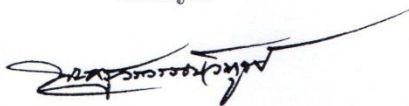
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรรัตนวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นางนันทน์ ปันใจ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๑ ต.บ้านเน่า

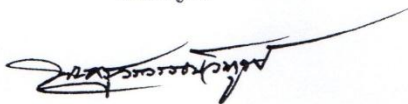
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิจิตร,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายชัย ใจแฉะ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒ ต.บ้านเนอ่า

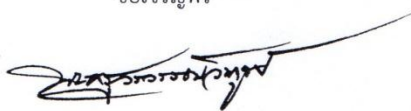
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัตินาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิจิตร,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๕๘๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นายแสงทอง ทาคุมป์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ ต.บ้านเหล่า

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

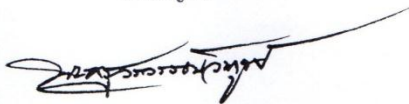
จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิจิตร,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๑๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

เจริญพร นาย นิรันดร์ มรรคชื่น ยู่ในหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๕ ต.บ้านเน่า

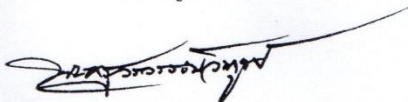
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๖ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมโครงการ
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองท้องที่ และมีมุมมอง
เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วม
ประชุมกลุ่มย่อย ในวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดศรีดอนตัน
ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ภาคผนวก ง

ภาพถ่ายผู้ให้สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม(FOCUS GROUP)

ภาพถ่ายผู้สนทนากลุ่ม(FOCUS GROUP)

นายวิศิษฐ์ ทวีสิงห์(ผู้วิจัย/ผู้ดำเนินการประชุม)

ผู้จัดบันทึกข้อมูล

ภานุวัฒน์ มูลสถาน

ชัยวัฒน์ ณิตพัฒน์วัฒน์

นายหลั่น ปินใจ

นายตัน อินตะเงิน

นายบุญมี คำอ้าย

นายชัย ใจแล

นายแสงทอง ทาจุมปู

ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

ภาพบรรยากาศการสนทนากลุ่ม(FOCUS GROUP)

ภาคผนวก

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ.....	ฏ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ.....	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย.....	๓
๑.๕ กรอบแนวคิดการวิจัย.....	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	๔
๑.๗ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๔
๑.๘ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๗
๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ.....	๑๐
บทที่ ๒ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕.....	๑๑
๒.๑ แนวคิดหลักศีล ๕.....	๑๑
๒.๒ ความหมายของศีล ๕.....	๑๑
๒.๓ ความเป็นมาของศีล ๕.....	๑๓
๒.๔ วัตถุประสงค์ของศีล ๕.....	๑๔
๒.๕ คุณค่าของศีล ๕.....	๑๔

๒.๖ องค์ประกอบของศีล ๕.....	๑๕
๒.๗ โทษของการทำผิดศีล ๕	๑๘
๒.๘ ศีล ๕ โดยนัยแห่งการปฏิบัติ.....	๒๐
๒.๙ อานิสงส์ของศีล ๕	๒๐
๒.๑๐ ศีล ๕ กับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน	๒๑
๒.๑๑ ศีล ๕ กับการแก้ไขปัญหาสังคม	๒๒
๒.๑๒ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๒๓
บทที่ ๓ แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ	๒๗
๓.๑ ลักษณะทั่วไปของอำเภอแม่ใจ.....	๒๘
๓.๒ สภาพทางสังคมอำเภอแม่ใจ	๓๐
๓.๓ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และพิธีกรรม อำเภอแม่ใจ	๓๑
๓.๔ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๒
๓.๕ สภาพเศรษฐกิจ.....	๓๔
๓.๖ แหล่งท่องเที่ยว	๓๕
๓.๗ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชน	๓๗
๓.๘ แนวคิดการส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน.....	๔๒
๓.๙ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม	๔๖
บทที่ ๔ วิเคราะห์แนวทางการอยู่ร่วมกันชุมชนรักษาศีล ๕.....	๕๒
๔.๑ หลักศีล ๕ กับการอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่า	๕๒
๔.๒ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลบ้านเหล่า	๕๓
๔.๓ แนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนตำบลบ้านเหล่าในการรักษาศีล ๕.....	๕๖
๔.๔ ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	๕๙
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๖๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๖๑
๕.๒ อภิปรายผล.....	๖๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๖๕

บรรณานุกรม	๖๗
ภาคผนวก	๗๒
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์/บทสนทนากลุ่ม	๗๒
แบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย	๗๒
แบบสนทนากลุ่ม(FOCUS GROUP)	๗๕
ภาคผนวก ข รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ / รายนามผู้สนทนากลุ่ม/ รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสภาพเครื่องมือ / แบบประเมินสภาพเครื่องมือ	๗๘
รายนามผู้ให้สัมภาษณ์	๗๘
รายนามผู้สนทนากลุ่ม(FOCUS GROUP)	๘๐
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสภาพเครื่องมือ	๘๒
แบบประเมินสภาพเครื่องมือ	๘๓
แบบประเมินสภาพเครื่องมือรูปแบบ IOC	๘๔
ภาคผนวก ค หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย	๘๖
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบและประเมินเครื่องมือวิจัย	๘๖
หนังสือขออนุญาตให้สัมภาษณ์ข้อมูลวิจัย	๑๐๑
หนังสือขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (FOCUS GROUP)	๑๑๕
ภาคผนวก ง ภาพถ่าย	๑๒๙
ภาพถ่ายผู้สนทนากลุ่ม(FOCUS GROUP)	๑๒๙
ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์	๑๓๐
ภาพบรรยากาศการสนทนากลุ่ม(FOCUS GROUP)	๑๓๑
ประวัติผู้วิจัย	๑๓๒

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ จำนวนประชากรในแต่ละตำบลในอำเภอแม่ใจ.....	๑๔
๒ แสดงอ่างเก็บน้ำและพื้นที่รับประโยชน์ในอำเภอแม่ใจ.....	๑๘
๓ แสดงพืชเศรษฐกิจสำคัญของอำเภอแม่ใจ	๑๙
๔ แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนถูกต้องในพื้นที่อำเภอแม่ใจ.....	๑๙
๕ แสดงสถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม ในสังคมไทย ประจำปี ๒๕๕๖.....	๔๖

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

๑	แสดงแผนที่อำเภอแม่ใจ.....	๑๓
---	---------------------------	----

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
๑ กรอบแนวคิดการวิจัย.....	๔
๒ กระบวนการเกิดชุมชน.....	๒๕
๓ องค์ประกอบของชุมชนในระยะปี ๒๕๒๓	๒๖

คำอธิบายสัญลักษณ์

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์นี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยได้กล่าวอ้างแหล่งที่มา/เล่ม/ข้อ/หน้าตามลำดับ เช่น ที.ม. (ไทย) ๑๐/๔๐๒/๓๓๕ หมายถึง การอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ ๑๐ ข้อที่ ๔๐๒ หน้าที ๓๓๕

คำอธิบายอักษรย่อ

อง.ติก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
ส.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ม. (ไทย)	=	วินัยปิฎก		มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.อรรถก(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อรรถกนิบาต	(ภาษาไทย)
ที.ปา.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิวิรรค	(ภาษาไทย)
อง.อรรถก(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อรรถกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปถจก.อ. (ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย	มโนรธปุรณี	ปัญจกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)